This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

Det här är en digital kopia av en bok som har bevarats i generationer på bibliotekens hyllor innan Google omsorgsfullt skannade in den. Det är en del av ett projekt för att göra all världens böcker möjliga att upptäcka på nätet.

Den har överlevt så länge att upphovsrätten har utgått och boken har blivit allmän egendom. En bok i allmän egendom är en bok som aldrig har varit belagd med upphovsrätt eller vars skyddstid har löpt ut. Huruvida en bok har blivit allmän egendom eller inte varierar från land till land. Sådana böcker är portar till det förflutna och representerar ett överflöd av historia, kultur och kunskap som många gånger är svårt att upptäcka.

Markeringar, noteringar och andra marginalanteckningar i den ursprungliga boken finns med i filen. Det är en påminnelse om bokens långa färd från förlaget till ett bibliotek och slutligen till dig.

Riktlinjer för användning

Google är stolt över att digitalisera böcker som har blivit allmän egendom i samarbete med bibliotek och göra dem tillgängliga för alla. Dessa böcker tillhör mänskligheten, och vi förvaltar bara kulturarvet. Men det här arbetet kostar mycket pengar, så för att vi ska kunna fortsätta att tillhandahålla denna resurs, har vi vidtagit åtgärder för att förhindra kommersiella företags missbruk. Vi har bland annat infört tekniska inskränkningar för automatiserade frågor.

Vi ber dig även att:

- Endast använda filerna utan ekonomisk vinning i åtanke
  Vi har tagit fram Google boksökning för att det ska användas av enskilda personer, och vi vill att du använder dessa filer för enskilt, ideellt bruk.
- Avstå från automatiska frågor
  Skicka inte automatiska frågor av något slag till Googles system. Om du forskar i maskinöversättning, textigenkänning eller andra områden där det är intressant att få tillgång till stora mängder text, ta då kontakt med oss. Vi ser gärna att material som är allmän egendom används för dessa syften och kan kanske hjälpa till om du har ytterligare behov.
- Bibehålla upphovsmärket
  Googles "vattenstämpel" som finns i varje fil är nödvändig för att informera allmänheten om det här projektet och att hjälpa dem att hitta ytterligare material på Google boksökning. Ta inte bort den.
- Håll dig på rätt sida om lagen
  Oavsett vad du gör ska du komma ihåg att du bär ansvaret för att se till att det du gör är lagligt. Förutsätt inte att en bok har blivit allmän egendom i andra länder bara för att vi tror att den har blivit det för läsare i USA. Huruvida en bok skyddas av upphovsrätt skiljer sig åt från land till land, och vi kan inte ge dig några råd om det är tillåtet att använda en viss bok på ett särskilt sätt. Förutsätt inte att en bok går att använda på vilket sätt som helst var som helst i världen bara för att den dyker upp i Google boksökning. Skadeståndet för upphovsrättsbrott kan vara mycket högt.

Om Google boksökning

Googles mål är att ordna världens information och göra den användbar och tillgänglig överallt. Google boksökning hjälper läsare att upptäcka världens böcker och författare och förläggare att nå nya målgrupper. Du kan söka igenom all text i den här boken på webben på följande länk `http://books.google.com/`

Arfstvisten emellan Erik Eriksson (Gyllenstjerna) och Ture ...

Ture Turesson

Digitized by Google

Scan 8560.1.44

HARVARD
COLLEGE
LIBRARY

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Scan 8560.1.44

Minot fund

SAMLINGAR

UTGIFNA

AF

SVENSKA

FORNSKRIFT-SÄLLSKAPET.

HÄFT. 134.

ÄRFSTVISTEN MELLAN ERIK ERIKSSON GYLLENSTJERNA OCH TURE TURESSON BJELKE.

1457–1480

STOCKHOLM, 1908. KUNGL. BOKTRYCKERIET.

Pris för köpare 2 kr. 25 öre.

Digitized by Google

innefatta hittills följande verk:

1. *Flores och Blanzeflor.*
2. *Sanct Patriks-Sagan.*
3. *Peder Månssons Stridskonst och Stridslag.*
4. *Vadstena Kloster-Reglor.*
5. *Herr Ivan Lejon-Riddaren.* (Fullständig i 3 häften.)
6. *Namnlös och Valentin.*
7. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* (Fullständigt i 11 häften.)
8. *Konung Erik XIV:des Krönika.*
9. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* (Fullständiga i 6 häften.)
10. *Sagan om Didrik af Bern.* (Fullständig i 3 häften.)
11. *Hertig Fredrik af Normandie.*
12. *Konung Alexander.* (Fullständig i 3 häften.)
13. *Skrå-Ordningar.* (Med fyra plancher.)
14. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* (Fullständiga i 11 häften.)
15. *Bonaventuras Betraktelser öfver Christi lefverne.* / *Legenden om Gregorius af Armenien.* (I ett band.)
16. *Helige Bernhards Skrifter.* (Fullständiga i 2 häften.)
17. *Svenska Medeltidens Rim-Krönikor.* (Fullständiga i 7 häften.)
18. *Susos Gudeliga Snilles Väckare.* (Fullständig i 3 häften.)
19. *Själens Tröst.* (Fullständig i 4 häften.)
20. *Skrifter till läsning för klosterfolk.* (Fullständiga i 2 häften.)
21. *Gersons bok om djefvulens frestelse.* (Facsimile.)
22. *Klosterläsning.* (Fullständig i 3 häften.)
23. *Svenska Medeltids-Postillor.* Del. 1—4. (Tillsammans 9 häften.)
24. *Gersons Lärdom huru man skall dö.* (Facsimile.)
25. *Svenska Medeltids Dikter och Rim.* (Fullständiga i 3 häften.)
26. *Läke- och Örte-Böcker.* (Fullständiga i 3 häften.)
27. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 1—22.
28. *Prosadikter från Medeltiden.* (Fullständiga i 3 häften.)
29. *Historia Trojana.*
30. *Jungfru Marie Örtagård.* (Fullständig i 2 häften.)
31. *Speculum Virginum.* (Fullständig i 3 häften.)
32. *Hel. Mechtilds Uppenbarelser.* (Fullständiga i 2 häften.)
33. *Svenska Kyrkobruk under Medeltiden.*
34. *Helige Mäns Lefverne.*
35. *Upplandslagen efter Ängsöhandskriften.*
36. *Skrifter till Uppbyggelse.* (Fullständiga i 2 häften.)
37. *Södermannalagen efter Cod. Havn.*
38. *Svenska Böner från Medeltiden.* Häft. 1—2.
39. *Upplands Lagmansdombok 1490—1494.*
40. *Arfstvisten mellan Erik Eriksson Gyllenstjerna och Ture Turesson Bjelke.*

Småstycken på Forn Svenska. (Tryckta som bilagor, utom nummerföljden.)

Sveriges Dramatiska Litteratur. (Fullständig i 5 häften.)

Fornsvensk Bibliografi.

Mera har ej utkommit intill Mars 1908.

Digitized by Google

Digitized by Google

SAMLINGAR, 13/.

UTGIFNA AF

SVENSKA FORNSKRIFT-SÄLLSKAPET

ARFSTVISTEN EMELLAN
ERIK ERIKSSON (GYLLENSTJERNA)
OCH
TURE TURESSON (BJELKE)

Digitized by Google

ARFSTVISTEN

EMELLAN

ERIK ERIKSSON (GYLLENSTJERNA)

OCH

TURE TURESSON (BJELKE)

1451—1480

EFTER HANDSKRIFTER I RIKSARKIVET

UTGIFVEN AF

KARL HENRIK KARLSSON

STOCKHOLM
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
1908

2216/07

Digitized by Google

Scan 8560.1.44

HARVARD
UNIVERSITY
LIBRARY
SEP 13 1971

Digitized by Google

INNEHÅLL.

	Sid.
Inledning	VII.
Erik Erikssons redogörelse	1.
Öfversikt	3.
Tilltal och svar (Efter Fasc. C. 16)	12.
Fortsättning (Efter Fasc. C. 17)	57.
Större varianter och tillägg	61.
Bilagor	71.
Bihang	85.
Ändringar och rättelser	112.

Digitized by Google

Digitized by Google

INLEDNING.

Under senare delen af Sveriges medeltid kan rikets råd betraktas såsom forum privilegiatum för stormännen och särskildt för rådets egna medlemmar. Dess sammankomster upptogos därför i ej ringa grad med rannsakning och afdömande af till detsamma hänskjutna tvister, först och främst arfstvister; och hade väl rådet en gång fällt sin dom, var saken ej alltid därmed afgjord. Rådets dom kunde nämligen skjutas under konungen, och exempel finnas också på, att ett rådsmöte upphäft en dom, som blifvit fälld af ett annat. Arfstvisterna kunde sålunda dragas ut nästan i det oändliga.

För en dylik långvarig arfstvist, arfstvisten mellan Nils Nilssons till Traneberg och fru Ingegerds till Öja afkomlingar, har den framstående kännaren af vår medeltid framlidne kammarherren friherre N. G. Djurklou uti Historisk Tidskrift för 1890 lemnat en ingående redogörelse. De källor, hvarå han hade att stödja sig, utgjordes dock uteslutande af dombref och andra rättshandlingar.

För den arfstvist, för hvilken här skall redogöras, äro däremot källorna rikare. Den ene af parterna, Erik Eriksson, har nämligen själf lemnat en redogörelse för sin uppfattning af tvisten och gången af densamma, och af dombrefven finnas också flere i

Digitized by Google

behåll. Däremot saknas tyvärr närmare redogörelser för de skiften som på grund af domarna kommo till stånd.

Arflåtaren var riddaren och rikets råd *Erik Turesson* (*Bjelke*), som afled år 1350 utan afkomlingar. Arfvet efter honom skulle således tillfalla hans syskon och deras ättlingar.

Erik Turesson var son till riddaren och lagmannen på Öland Ture Stensson, som afled år 1425, i hans första gifte med Birgitta Abrahamsdotter, enka efter danske riddaren Jens Falk.

Helsyster till Erik Turesson var Birgitta Turesdotter († 1436), gift med konung Karl Knutsson (Bonde). Af hennes barn lefde vid Erik Turessons död endast Christina, som sedan 1446 var gift med riddaren Erik Eriksson (Gyllenstjerna), hvilken visserligen var af dansk börd, men dock tillhörde det svenska rådet, var höfvidsman på Borgholm och Öland samt konung Karls hofmästare.

Halfbroder till Erik Turesson å fädernet var riddaren Ture Turesson, född 1425 i Ture Stenssons andra gifte med Margareta Eriksdotter (Krummedike). Han var vid broderns död höfvidsman på Axevalla slott, men måste på grund af sitt förräderi emot konung Karl Knutsson lemna landet. Med konung Christiern återkom han dock, blef nu rikets marsk och lagman på Öland.

På mödernet hade herr Erik Turesson äfven haft tvänne halfsyskon, döttrar af hans moder fru Birgitta Abrahamsdotter i hennes 1:a gifte med danske riddaren Jens Falk. — Den ena var fru Katarina af Vallöf, som i sitt gifte med danske riddaren Olof

Digitized by Google

Axelsson (Tott) efterlemnat en dotter, Birgitta Olofsdotter, gift med svenske riddaren Erengisle Nilsson (Hammersta-ätt). — Den andra var fru Christina af Skiern gift med den pommerske riddaren Henning von Podebusk. De hade nu fyra döttrar, alla gifta i Danmark, nämligen Karina, gift med Lasse Jonsson af Viskumö, Gisela, gift med Offe Tagesson (Reventlow), Elna, gift med Ivar Andersson [ɔ: Christiernson (Fasti)] och Marina, gift med Hans Henriksson [ɔ: Eriksson].[1])

Om hvilka arfvingarna voro rådde således ingen ovisshet, och tvisten rörde sig ej häller därom.

De egentliga tvistefrågorna voro, dels huru stor del af arfvet efter herr Erik Turesson borde tillfalla hvar och en af de arfsberättigade samt hvilken af dessa vore närmast berättigad att lösa de andras arfslotter, dels ock hvad själfva arfvet bestod uti. Efter Ture Stensson, som afled år 1425, hade nämligen intet ordentligt arfskifte ägt rum, så att ovisshet rådde om, huru mycket Erik Turesson ärft efter honom.

Den första frågan afgjordes genom dombrefven af d. 21 Januari 1451 och d. 23 Januari 1461.[2]) Genom dessa dömdes Erik Eriksson å sin hustrus vägnar, såsom dotter till Erik Turessons helsyster, berättigad till tre fjärdedelar af arfvet och Ture Turesson såsom halfbroder samt Erik Turessons båda halfsystrars barn tillsammans berättigade till den återstående

---

[1]) Förnamnen å döttrarna till fru Christina af Skiern äfvensom de inom [ ] satta namnen äro hämtade från Danmarks Adels Aarbog 1908.

[2]) Bihang 1 och 3.

Digitized by Google

fjärdedelen. Genom det senare dombrefvet förklarades också Erik Eriksson å sin hustrus vägnar vara närmast berättigad att lösa de andra arfvingarnas lotter.

Med den andra frågan åter var det svårare att komma till rätta, då i densamma ingingo flera tvistiga moment.

Erik Turessons morfader, den mäktige riddaren Abraham Brodersson (Tjurhufvud), hade 1410 blifvit afrättad, och för att skydda sin rätt till hans efterlemnade gods, hade hans måg Ture Stensson (Bjelke) år 1413 utverkat af konung Erik ett gåfvobref[1]) för sig och sin hustru Birgitta Abrahamsdotter å alla de gods, som voro konungen »meth rættæ till fallen» efter herr Abraham. Om detta bref tolkades efter sin ordalydelse, skulle dessa gods vara herr Ture Stenssons och fru Birgittas gemensamma förvärfsgods och icke fru Birgittas arfvegods samt således herr Ture Stenssons son Ture Turesson äfven hafva arfsrätt i dem. Detta bref stadfästades af konungen på ett rådsmöte i Halmstad uti Augusti 1460 och dömdes äfven vid makt af rådet d. 23 Januari 1461,[2]) så framt icke det inom natt och år kunde bevisas att herr Abrahams lif, men icke hans gods blifvit honom frändömda. 1473 d. 19 Augusti[3]) dömde åter rådet, att herr Ture Turesson enligt Sveriges lag icke förbrutit sina gods.

Vidare var det fråga om arfvet efter herr Erik Turessons helbroder Sten Turesson och halfbroder

[1]) Sv. Dipl. fr. 1401, n. 1713.
[2]) Bihang 2.
[3]) Bihang 6

Digitized by Google

Bengt Turesson. Enligt Ture Turessons utsago skulle den förre hafva aflidit efter sin moder fru Birgitta, och skulle således hans fader Ture Stensson ärft hälften i dennes mödernegods; den senare åter skulle visserligen hafva aflidit efter sin fader, men innan herr Ture Turesson föddes, och skulle därför hans moder fru Margareta ensam ärft honom. — Detta godkändes också af rådet d. 23 Januari 1461[1]) i fråga om Sten Turesson, men rörande Bengt Turesson förklarades endast att han aflidit efter sin fader, och lemnades oafgjordt, om hans död inträffat före Ture Turessons födelse.

Äfvenledes tvistades om de morgongåfvor, som Ture Stensson gifvit sina hustrur Birgitta Abrahamsdotter och Margareta Eriksdotter. Beträffande den förra dömde rådet d. 23 Januari 1461[1]) herr Erik Eriksson att inom 6 veckor förete bevis å att morgongåfva verkligen blifvit gifven, i annat fall hade herr Ture Turesson, som då innehade arfvet efter Erik Turesson, ingen skyldighet att utlägga något för densamma. Den 28 Augusti 1476 bemedlades en slutlig förlikning rörande denna morgongåfva. — Hvad beträffar morgongåfvan till fru Margareta dömdes vid samma tid herr Ture Turesson att antingen förete morgongåfvobrefvet eller ock med ed själf tolfte styrka att Räfvelsta med underlydande blifvit gifvet till henne, dels såsom morgongåfva, dels såsom medgift. Detta senare fullgjordes af herr Ture i senare hälften af Juni månad 1461, då han också företedde morgongåfvobrefvet.

---

[1]) Bihang 2.

Digitized by Google

En slutlig uppgörelse och ett ordentligt arfskifte mellan de tvistande omöjliggjordes också under lång tid därigenom att Ture Turesson innehade Erik Erikssons alla bevismedel: bref, jordaböcker och räkenskaper. Då Erik Eriksson hösten 1456 måste till danskarna öfverlemna Borgholms slott, satte sig nämligen Olof Axelsson (Tott), gift med herr Erik Turessons halfsyster Birgitta Olofsdotter, och Claus Rönnow, gift med Erik Turessons enka Birgitta Christiernsdotter, i besittning af desamma samt öfverlemnade dem till konung Kristiern, som i sin tur d. 18 December 1458[1]) gaf eller sålde dem till Ture Turesson, hvilken trots upprepade löften och domar enständigt vägrade att utlemna dem. Aldra först hösten 1474 torde de återkommit i Erik Erikssons ägo.

De egentliga tvistande voro Erik Eriksson och Ture Turesson. Arfvingarna efter halfsystern fru Christina af Skiern hade nämligen till Ture Turesson sålt sina arfsanspråk[2]) och äfven halfsystern fru Karins af Vallöf måg Erengisle Nilsson hade afhändt sig sin hustrus del af arfvet.[3])

Af den redogörelse för arfstvisten, som Erik Eriksson lemnat, förefaller han såsom en lugn och betänksam, måhända dock något mångordig och omständlig man och tyckes varit djupt bevandrad i den svenska lagen, som han väl förstod att citera, på samma gång som han på ett visst advokatmessigt sätt visste att till sin fördel tolka eller förtolka dombrefven och äfven förtiga hvad som kunde skada

[1]) Wegener, Diplomatarium Christierni primi.
[2]) Bihang 2.
[3]) Bref i Riksarkivet af d. 3 Maj 1461.

Digitized by Google

hans sak. Ture Turesson tyckes åter varit en man af helt annat lynne. Häftig och våldsam tålde han inga omsvep och förlorade äfven, föga hemmastadd som han synes varit i lagen, lätt tålamodet vid motpartens något omständliga resonerande om lagen och dombrefven samt deras rätta tolkande.

Arfstvisten tog sin början år 1450 vid Erik Turessons död på Kråkerum i Kalmar län. Ture Turesson, som då befann sig där, styrde genast om begrafningen samt satte sig i besittning af Kråkerum med dess lösören och underlydande gods. Häröfver klagade Erik Eriksson hos konung Karl Knutsson, som öfverlemnade målet till afdömmande af en 12-manna nämd. Denna sammanträdde i Skara och tilldömde d. 21 Januari 1451[1]) Erik Eriksson å sin hustrus vägnar såsom dotter till Erik Turessons helsyster tre fjärdedelar af arfvet, och fingo Ture Turesson och Erik Turessons halfsystrars barn nöja sig med den återstående fjärdedelen.

Erik Eriksson erhöll nu Kråkerum med underlydande, men något arfskifte kom ej till stånd. Krig utbröt nämligen med Danmark, och Ture Turesson, som inlåtit sig i förrädiska stämplingar med danskarna måste fly landet.

Erik Eriksson erhöll nu af konung Karl Knutsson äfven Ture Turessons gods i Småland, hvilka med rätta betraktades såsom förbrutna under kronan.

Tvisten låg nu några år nere, och Erik Eriksson var ensam i besittning af hela arfvet. Då kriget med Danmark ånyo utbröt år 1455, försämrades emellertid hans ställning i betydlig grad. Erik Eriksson

[1]) Bihang 1.

Digitized by Google

var då höfvidsman på Borgholm, men måste hösten 1456 uppgifva slottet och själf gå i fångenskap.

Då konung Karl Knutsson året därpå 1457 måste fly landet, återtog Ture Turesson ej allenast sina egna gods, utan satte sig ånyo i besittning af hela arfvet efter Erik Turesson samt bemäktigade sig äfven större delen af Erik Erikssons hustrus mödernegods samt hans köpegods. Visserligen klagade Erik Eriksson för konung Kristiern, som också d. 15 Aug. 1458 skref till herr Ture Turesson, att han skulle återlemna till Erik Eriksson hans arfdel efter Erik Turesson, men detta bref ledde icke till någon påföljd.

Omkring den 2 Februari (»gen quinnermesso») 1459 instämde Ture Turesson i Kalmar Erik Eriksson att möta inför rikets råd, som skulle sammanträda i Vadstena d. 12 Februari (»första mandaghin j fasthen»). Erik Eriksson blef emellertid af sjukdom hindrad att infinna sig. Ture Turesson jämte tre af de danska arfvingarna infann sig då omkring den 4 Mars (»gen medhfasta») hos Erik Eriksson och talade till Erik Eriksson om arfvet efter Erik Turesson under förklaring att rådet dömt,[1]) att de hade att vända sig till honom (E. E.) därom. Häremot invände Erik Eriksson, att, som han ej innehade något af arfvet, kunde han ej häller utlägga något. Ture Turesson erbjöd sig nu att skifta godsen, men då Erik Eriksson yrkade, att Räfvelsta med underlydande, som blifvit gifvet i morgongåfva till herr Tures moder, äfven skulle ingå i skiftet, bröt Ture ut i våldsamma ord, önskade att E. E. ej hade flere

[1]) Detta dombref finnes ej i behåll.

Digitized by Google

ören än han kunde få af dessa gods, samt att han, Erik Eriksson, då skulle gå »snwffuot som en andh». Med anledning däraf aflägsnade sig Erik Eriksson. Omkring den 29 April (»gaangdaghin moth pingisdaghin») föranstaltades visserligen genom bemedling af herr Göstaf Karlsson ett möte mellan Erik och Ture, men äfven detta blef resultatlöst.

Framemot den 29 Juli (»moth Olaui») utfärdade konung Kristiern kallelse till ett rådsmöte i Halmstad. Detta sammanträdde i början af Augusti 1460. Herr Ture lät där läsa ett bref[1]) af konung Erik, att han gifvit herr Ture Stensson och fru Birgitta alla herr Abraham Broderssons gods i Sverige. På yrkande af electus Kettil i Linköping stadfästes detta af rådet, utan att herr Erik lemnades tillfälle att framställa sina invändningar emot detsamma. Herr Erik vände sig visserligen till konungen själf och fick af honom ett utlåtande, att om han hade »någon skelig swar ellir beuisningh thär i moth», skulle han alltid vara »oforsumath thär vthi», men konungen utfärdade därjämte ett dombref[2]) till förmån för herr Ture, hvarigenom konung Eriks bref dömdes gällande för såvida ej herr Erik inom natt och år företedde sin motbevisning.

Den följande 9 Augusti 1460 (»pa sancti Laurencii afften») stämdes herr Erik att svara herr Ture inför rådet uti Arboga d. 6 Januari (»om xiij dagh jula») 1461. Herr Erik vände sig då till konungen och framhöll, att han ej ville afstå från konungens

[1]) Detta bref är utfärdadt i Stockholm d. 25 April 1413 och finnes senast tryckt i Sv. Dipl. fr. 1401, n. 1713.

[2]) Detta dombref finnes ej nu i behåll.

Digitized by Google

dom personligen, särskildt som herr Ture innehade hans bref och bevismedel. Herr Ture lofvade nu i närvaro af konungen och rådet att öfverlemna alla dessa bref, skrifter och räkenskaper till herr Erik.

På utsatt dag möttes de i Arboga inför rådet och herr Ture yrkade skifte. Herr Erik sporde nu, om han hade några gods, som tillhörde herr Ture, hvarpå denne förklarade, att han hade gods, som tillhörde herr Eriks hustru och ville han nu skifta dem ut från sig. Herr Erik invände, att han ej vore skyldig svara herr Ture förr än han både finge sina gods igen, som Ture tagit ifrån honom, och därjämte sina jordabref. Trots sitt i Halmstad gifna löfte vägrade emellertid Ture att återlemna dessa, enär han, såsom han sade, hade köpt dem för en stor summa penningar af konungen. Då emellertid bref ankom från konungen, att han d. 13 Januari (»om xx dagh») själf skulle komma till Vadstena, hänsköt rådet målet till konungen.

Vid rådets ankomst till Vadstena hade konungen emellertid ännu ej inträffat, och rådet företog sig därför målen. Nu uppmanade några af herr Eriks vänner honom, att, då herr Ture Turesson tydligen litade på sin stora makt, först anhålla om dom om huru mycket han hade att ärfva efter herr Erik Turesson.

Rådet dömde nu d. 23 Januari,[1]) på samma sätt som det förut dömts i Skara, herr Erik å sin hustrus vägnar berättigad till tre fjärdedelar af arfvet samt herr Ture Turesson och barnen till herr Erik Turessons halfsyskon till den återstående fjärdedelen. Äf-

[1]) Bihang 3.

Digitized by Google

venlèdes förklarades herr Erik vara närmast berättigad att lösa de öfriga arfvingarnas lotter.

På detta rådsmöte upptogos äfven de öfriga tvistefrågorna. Sålunda rörande konung Eriks gåfvobref till herr Ture Stensson och hans fru Birgitta Abrahamsdotter af de gods, som herr Abraham Brodersson förbrutit, dömdes konung Kristierns stadfästelsebref därå fast, försåvidt ej Erik Eriksson inom natt och år med vittne af tvänne personer, som då sutto i rätten eller voro närvarande, med sin ed ådagalade, att herr Abraham blifvit dömd sitt lif, men icke sina gods förlustig. — Vidare godkändes herr Ture Turessons anspråk i fråga om delaktighet i arfvet efter såväl sin halfbroder Sten Turesson som sin helbroder Bengt Turesson. — Ytterligare på grund af herr Erik Erikssons åtal om sin hustrus modersmoders morgongåfva dömde rådet honom att inom sex veckor förete antingen morgongåfvobrefvet eller ock genom vittnesmål af dem som i fastan sutto bevisa, att morgongåfva blifvit gifven, i annat fall hade herr Ture Turesson intet att svara däri.[1]) — Och slutligen, då herr Erik talade å Räfvelsta m. m., som herr Ture Stensson skulle gifvit sin hustru Margareta, herr Tures moder, dels i morgongåfva och dels såsom medgift för 2000 mark, ålades[2]) herr Ture att förete morgongåfvobrefvet nästa tingsdag efter S:t Valborgs dag (d. 1 Maj) i de härad där godsen lågo. — Det bestämdes därjämte, att arfskiftet,

[1]) Ett gemensamt dombref dat. d. 23 Jan. 1461 utfärdades rörande dessa tre domar (Bihang 2.)

[2]) Dombref saknas.

HARVARD COLLEGE LIBRARY - WIDENER LIBRARY

Digitized by Google

dock med undantag i fråga om dessa morgongåfvogods, skulle äga rum inom sex veckor.

Ett par dagar därefter begärde dock herr Ture Turesson uppskof med skiftet till d. 24 Juni (»sancti iohannis dagh om mitzsomor»), då han äfven lofvade att förete morgongåfvobrefvet å Räfvelsta. Detta medgafs af herr Erik.

Den 16 Juni (»pa sancti Botolphi affton») var rådet samladt i Stockholm på uppdrag af konungen att dömma emellan Erik Eriksson och Ture Turesson. Herr Erik yrkade nu att få se det förutnämnda morgongåfvo- och medgiftsbrefvet å Räfvelsta, hvarpå herr Ture förklarade att det var förkommet och att konung Karl hade tagit det, då han tog Räfvelsta och herr Ture flydde till Danmark. Rådet, hvari flere af herr Tures närmaste fränder sutto, dömde nu, att herr Ture själf 12:e skulle med ed styrka att Räfvelsta blifvit gifvet hans moder såsom morgongåfva och medgift.[1]) Dagen därpå möttes herr Erik och herr Ture å kyrkogården och herr Erik förestafvade eden, men inlade däri orden, att det var rätteligen efter Sveriges lag och sedvänja gifvet. Därå ville herr Ture icke svärja. Herr Ture gick nu upp på slottet till konungen, där äfven Erik Eriksson infann sig och erbjöd sig återigen att aflägga eden, men då herr Erik ånyo insköt klausulen, att det var lagligen gifvet, blef det ej häller nu något af med edgången. Sedermera, utan att Erik Eriksson förestafvade eden, aflade han själf 11:e emellertid densamma, men utan denna klausul, och företedde

[1]) Dombrefvet härå saknas.

Digitized by Google

därpå själfva morgongåfvobrefvet, som han förut påstått, att konung Karl tagit.

Erik Eriksson ville dock ej låta sig nöja härmed, utan vände sig åter till konungen. Denne uppdrog då åt ärkebiskopen, Erik Axelsson (Tott), Göstaf Karlsson (Gumshufvud) och Magnus Gren att medla dem emellan. Herr Ture förifrade sig emellertid, hvarför medlarena aflägsnade sig. Nu föreslog herr Erik för konungen, att han och herr Ture skulle skriftligen affatta sina besvär. Detta medgafs och Erik Eriksson öfverlemnade sin skrift till konungen, som åter öfverlemnade den till herr Ture för afgifvande af svaromål, hvilket han dock efter en half natts funderande afstod ifrån.

För att emellertid hafva sin rätt oförkränkt satte Erik Eriksson upp ett utkast till en skrifvelse, att han skulle blifva »oforsumath» i alla sina rättigheter i tvisten med herr Ture, till dess konungen med sitt råd finge tid att därom dömma. Detta bref föredrogs af herr Erik Axelsson inför konungen, godkändes af honom och beseglades den 23 Juli.[1]) Genom detsamma hade visserligen icke rådets domar af d. 23 Januari blifvit upphäfda, men verkställigheten af dem hade uppskjutits till obestämd tid.

Följande år 1462 d. 14 Oktober (»om sancti Kalixti dagh») ägde skifte mellan Erik Eriksson och Ture Turesson rum, men den förre klagade, att han ej erhållit så mycket som han borde, och anmälde detta på rådstufvan i Kalmar d. 7 November 1463 [ɔ: 1462?]. Någon rättelse däri erhöll han dock icke.

[1]) Bihang 4. Jämför Schröder, Monumenta diplomatica Svecana.

Digitized by Google

Processen låg nu nere i närmare tio års tid och upptogs först uti Sten Stures tid år 1472. Den väcktes då af herr Erik, och rådet, som d. 24 Juni (»om s:ti Johannis baptiste dag») var församladt i Kalmar, stämde honom och herr Ture att svara inför sig den 15 Augusti (»om assumpcionis Marie»).

Herr Ture infann sig dock icke, utan sände ombud för sig, hvilka dock rådet ansåg Erik Eriksson icke behöfva svara, hvarför målet uppsköts till det rådsmöte, som året därpå skulle hållas i Kalmar d. 10 Juli (»pa sancti Kanuti konwngx dagh»). Herr Erik hade äfven talat å sina bref, jordaböcker och räkenskaper, som innehades af Ture Turesson. Dessa dömde nu rådet herr Ture att enligt sin i Halmstad år 1460 gifna förbindelse å det kommande rådsmötet utlemna till herr Erik eller ock själf tolfte svärja att han icke förbundit sig därtill.

På rådsmötet i Kalmar 1473, som dock icke hölls förr än i Augusti månad, invände Ture Turesson, att han förbundit sig till konung Kristiern att icke utan hans medgifvande utlemna de Erik Eriksson tillhörande brefven. Denna invändning ogillades dock af rådet, som nu ålade honom att vid nästkommande rådsmöte i Arboga d. 13 Januari 1474 utlemna dessa bref och jordaböcker m. m. Vidare förklarades det, att herr Abraham enligt Sveriges lag icke hade förbrutit sina jordagods på grund af beskyllningarna för våldtäkt och fredsbrott, för hvilka han åtalats. Kunde herr Ture framlägga något annat, hade han att inom natt och år förete sin bevisning. Vidare dömdes alla de gods, som herr Ture innehade på grund af konung Eriks förut omnämnda gåfvobref i

Digitized by Google

kvarstad. Dombrefvet härom är utfärdadt d. 19 Aug. 1473.[1])

Några dagar därefter lofvade dock herr Ture att redan d. 21 Oktober uti Stockholm (»om xj^{M} jomfrw dagh») återlemna brefven. Erik Eriksson begaf sig därför till Stockholm, men då ännu d. 19 November (»aatta daga effter Martini») herr Ture icke hade infunnit sig, anmälde herr Erik detta för rådet, som nu dömde,[2]) att herr Erik skulle anamma alla de arffallna gods efter herr Erik Turesson, som förut dömts i kvarstad. Därjämte dömde det i kvarstad Räfvelsta och alla de gods, som herr Ture Stensson hade i Uppland, samt stämde de båda parterna att d. 24 Juni (»om Johannis») 1 474möta i Kalmar inför rikets råd.

Herr Ture var emellertid då hindrad att infinna sig och kom först efter upprepade stämningar d. 12 Juli (»tiisdagen nest effter Kanuti») och lofvade då att återlemna brefven samt med ed själf tolfte styrka att han aflemnat dem alla. — Detta torde han ock enligt Bilagan 5 hafva gjort. — Den 15 voro de åter till tals inför rådet, och herr Ture begärde nu några dagars uppskof, då han ej hade sina bref med sig. Den 20 Augusti kom sedan frågan om Räfvelsta före. Rådet förklarade sig emellertid ej kunna dröja längre för att afdömma detta mål, och uppsköt detsamma på obestämd tid.[3])

1476 d. 28 Augusti förekom frågan om Ture Stenssons morgongåfva till Birgitta Abrahamsdotter

[1]) Bihang 6.
[2]) Dombrefvet härå saknas.
[3]) Bihang 7.

Digitized by Google

inför rådet, och en skiljenämnd tillsattes nu, hvilken åvägabragte en förlikning.[1])

Därmed voro dock icke alla tvistefrågor bragta ur lifvet. Frågor rörande lösen af inventarier m. m. återstodo. Dessa synas dock icke kommit till rättsligt afgörande, ty herr Erik Eriksson synes hafva aflidit under år 1477, och först d. 7 Juli 1480 ingick herr Ture en slutlig förlikning med herr Erik Eriksons enka Christina Karlsdotter.[2])

Härmed var arfstvisten afslutad efter att hafva varat uti 29 år. Å de olika skedena i densamma hade de politiska förhållandena i betydlig grad inverkat. Ture Turesson, som bemäktigat sig hela arfvet efter Erik Turesson, måste afstå det till Erik Eriksson, som sedan innehade det under hela konung Karl Knutssons första regering (1451—1456), då Ture Turesson åter satte sig i besittning däraf. Under konung Kristierns tid gingo domarna i allmänhet emot herr Erik, och det yttersta han 1461 kunde utverka af konungen var ett slags moratorium, att han skulle förblifva »oforsumad» i sina rättigheter tills konungen med sitt råd finge tid att döma i målet, därjämte utbekom han också 1462 en del af arfvet. Målet blef därefter hvilande tills herr Sten Sture fått sin makt befästad, då det åter upptogs. Nu hade herr Erik öfverhanden. Herr Ture, hvars taktik nu tydligen gick ut på att förhala målets afgörande, måste bekväma sig att utlemna de herr E. E. tillhörande brefven. Herr Abraham förklarades icke hafva förbrutit sina gods, i följd hvaraf verkan

[1]) Bref härå saknas.
[2]) Bihang 8.

Digitized by Google

af konung Eriks gåfvobref af 1413 upphäfdes och frågan om de båda morgongåfvorna afgjordes genom förlikning. Herr Eriks mellankommande död afbröt dock det slutliga afgörandet.

Hvad bilagorna beträffar, utgör 1 ett slags arfskifte efter Ture Stensson, som afled år 1425, och har detta troligen tillkommit hösten 1462 och utvisar huru stor afgäld då af herr Ture tillerkändes hans systerdotter fru Christina, gift med Erik Eriksson.

Uti 2 redogöres för inkomsten af godsen i Värend, Östbo, Kind, Mark och Rumlaborgs län.

Uti 3 redogöres för den afgäld fru Kristina hade rätt till af Kråkerum med underlydande jämte en del andra gods.

Uti 4 lemnas en öfversikt af de gods, som lydde under Kråkerum under herr Ture Stenssons och fru Birgittas tid, äfvensom för herr Abraham Broderssons gods, som sedermera öfvergingo till hans dotterdotter Birgitta Turesdotter, moder till Erik Eriksons hustru.

5 utgör det formulär med uppräknande af edgärdsmännen, efter hvilket herr Ture Turesson, antagligen år 1474, aflade ed, att han till herr Erik Eriksson öfverlemnat alla de honom tillhörande brefven.

Här och hvar åberopar Erik Eriksson lagen och gör hänvisningar till vissa kapitel i densamma. Dessa hänvisningar ådagalägga tydligt, att det var konung Magnus Erikssons landslag och icke konung Kristoffers som han begagnade.

Digitized by Google

Äfven må uppmärksamhet fästas vid några egendomliga ord och uttryck såsom sid. 22: skyrpa ath; s. 22: ga snwffuot som en andh; s. 23: ganga at gaten som tuo brödbedler; s. 62: spany; s. 73, 75, 76: hemol. — Enligt Bilagan 2 framgår äfven att på 1 tunna smör gingo 16 pund och på 1 pund 5 marker.

De handskrifter, hvarefter Erik Erikssons redogörelse jämte bilagorna äro återgifna, utgöras af fyra pappershäften i smal folio, 29,5 cm. höga och 11 cm. breda. De tillhöra det svenska riksarkivet och äro där signerade C. 16, C. 17, C. 18 och C. 19.

C. 16 är bunden i pergament och utgöres af 18 blad, af hvilka dock bl. 4 och 5 äro oskrifna, förutom ett mellan blad 6 och 7 inhäftadt mindre papper, här betecknadt såsom bl. 6 a. Här förekomma fyra olika stilar. N:o 1 en rask, något lutande kursivstil. Med denna äro skrifna blad 6—14 r., d. v. s. kap. 1—21 af Tilltal och svar. N:o 2 en mer upprättstående mindre kursivstil. Med denna äro skrifna blad 14 r. —18 r, d. v. s. kap. 22—34. N:o 3 en tämligen vårdslös kursivstil; med denna äro skrifna blad 18 samt 1—3, d. v. s. kap. 35—38 och Öfversikten, förutom dess sista stycke, som möjligen är tillagdt af samma hand som skrifvit C. 17. Denna hand, n:o 3, synes äfven hafva utfört en del af de i detta häfte förekommande ändringarna. N:o 4 en vårdslös kursivstil. Denna finnes å blad 6a, d. v. s. Bilaga 5. — Hufvudstommen af detta häfte, kap. 1—34 torde vara skrifven sommaren 1461 och utgöra den skrift, som

Digitized by Google

herr Erik då lät uppsätta och öfverlemnade till konung Kristiern. Det återstående af häftet, kap. 35—38 och Öfversikten, är något senare tillagdt och torde härröra från början af 1470-talet. — Att blad 6a, Bilaga 5, antagligen härrör från år 1474 är förut påpekadt. — — Enligt påskrift å baksidan af yttre pergamentsomslaget ha ursprungligen i detta häfte förutom detta *Til tall och swar mellan wor sälige fadher* [ɔ: Erik Eriksson] *och her twre twresson* äfven funnits inhäftade: *Och til tall om then skadhe kwng cristiern giorde wor fader pa borckholm; Och til tall her götzstaff karlsson och her Niels stwre om then skade the giorde wor fader pa Krakerum.* Dessa båda senare tilltal äro dock nu förlorade.

C. 17 består äfven af 18 blad, af hvilka dock blad 1 och 2 samt 18 r. äro oskrifna. Bladen 1—17 äro skrifna med en och samma kursivstil och endast å blad 18 förekommer en annan stil. Innehållet å blad 3—16 r. utgör en omarbetning af föregående häfte, C. 16. Först å bl. 16 r. börjar redogörelsen för tvistens senare skede från år 1472. Denna såväl omarbetning som fortsättning torde höra till senare hälften af år 1474 eller 1475. Tillägget med annan stil å bl. 18 hör till år 1476.

C. 18 består af två blad och är äfven skrifven med två olika stilar. Den första förekommer å bl. 1 r., Bilaga 5, och är en grof upprättstående stil. De många här förekommande danismerna göra det ej otroligt att vi här hafva att göra med herr Erik Erikssons egen stil. Att denna sida antagligen härrör från år 1462 är förut påpekadt. — Den andra

Digitized by Google

stilen, som förekommer å blad 1 v. och 2, Bilaga 2 och 3, är en vacker upprättstående stil. Från hvilket år den härstammar är ovisst.

C. 19, Bilaga 4, består af fyra blad, af hvilka dock bl. 3 v. och 4 äro oskrifna. Den är skrifven med samma stil som föregående häfte, och hvilket år den skrifvits kan ej häller uppgifvas.

Digitized by Google

Släkttafla.

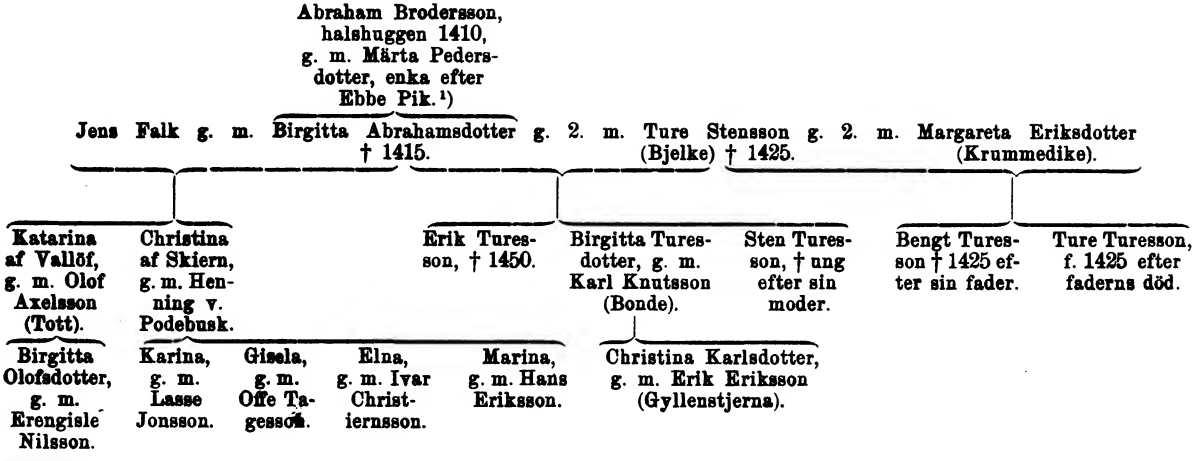

[1]) Uti redogörelsen kallas han oriktigt Sven Pik. I detta gifte hade hon sonen Bengt Pik.

Digitized by Google

Digitized by Google

ERIK ERIKSSONS REDOGÖRELSE

FÖR

ARFSTVISTEN

MED

TURE TURESSON.

Digitized by Google

Digitized by Google

Öfversikt.

(Efter Fasc. *C. 16.*)

Primum Capitulum[1])

1 r.

Primo At her jeniss falk fik frw birgitte her abrams dotther oc afflade twa dötther medh henne fru kirsthin oc fru kadhrin oc om theres affkome, oc sidhen her jenis falk war död fik her twre stenssøn fornempde fru birgitte oc aflade medh henne en soon som hether eric twressøn, oc en dotther heet birgitta war min hustru modher

iiᵐ Capitulum

Jtem som her ture turessøn segher at her twre stenssøn oc fru birgitte haffde en son saman som heet sten, oc han skulle haffue bliffuit död for en her twre stenssøn döde, oc her twre stenssøn skulle erfft halffdelen j forscriffne stens mödherne huat thär er til suarande oc hwru tree dele aff her eric turessøns arff er min hustru til fallen j bolbynom oc her twre twressøn oc her jeniss falkx dötther dötther fierdhingen i forscriffne her eric turessøns arff

[1]) *De tre första kapitlen äro i handskriften öfverkorsade, så äfven ett dem föregående* Primum Capitulum *lydande:* Om frw birgittes her abramss brodh[e]rssons dotthers aff kome badhe medh her jeniss falk oc her twre stenssøns soon, som her twre twressøn segher at döde for en her twre stenssøn, och her twre stenssøn skulle erfft halfdelen j bencth twressøns mödherne

HARVARD COLLEGE LIBRARY · WIDENER LIBRARY

Digitized by Google

iij Capitulum

Jtem som her twre twresson segher thät hans fadher oc hans modher fru margareta haffde en son saman som heet bencht oc thän döde effther sin fadher oc frw margarete skulle haffua erfft alt bencht twressons fedherne

Capitulum iiij

Jtem At her twre turesson tog mik fran krakerwms gard oc alt thät arff min hustru war til fallit effther her eric twresson oc hwru the tre dele aff her eric turessons godz dömdiss mik til pa min hustruss weygna oc at k[onungh] karl forlente mik alt her twre twressons godz j smaland sidhen her twre rymde här aff rykit

Capitulum v

Jtem om thät welle som her twre haffwer giort mik j forscriffne articulo

Capitulum vj

Jtem som her twre twresson haffwer offta sagdt thät jak jnthe wille kostuerie pa her Eric turessons begrauilse huat thär til er suarande

1 v.

Capitulum vij

Jtem om her twre taler om the lösöre jak fik tha jak anamade krakerums gard huat thär til er swarande

Digitized by Google

Capitulum viij

Jtem sidhen min herre k[onungh] karl war fordriffuen tha togh her twre twresson mik ather jgen fran krakerumss gard oc alt min hustruss erffde gotz badhe hennes eghit mödherne oc thät arff henne til fallit war effther her eric turesson huar thät heltz laa wthen min hustruss erffde gotz j wesbo oc mit köpe godz pa öland

Capitulum ix

Jtem en deel huat thät er som han tog mik fran

Capitulum x

Jtem som her twre segher at k[onungh] Cristiern skulle haffua forlent honom min hustruss godz huat thär til er swarande

Capitulum xj

Jtem anno etc^{ra} lix S[t]empde her twre mik til wastena at möte thär forste manedaghin j faste, oc geen midfaste thär effther tha her twre kom til kalmarna oc haffde medh sig tre her hening wan pwdbwsk swagre som ware medh erwinge j them fierdhe deel effther her eric twresson, hwru her twress oc theress ord ware tha til mik

Capitulum xij

Jtem om gangdage thär effther tha warum jak oc her twre turesson til ordha for her Göstaff

HARVARD COLLEGE LIBRARY · WIDENER LIBRARY

Digitized by Google

karlson oc hanss husfru frw birgitte oc hwru thät tha forlop sig mellom oss

Capitulum xiij

Jtem hwru her twre Stempde mik jn til halmstada j danmark for k[onung] Cristiern oc tha jak tiit kom, loot han leesa ith k[onung] ericx breff for k[onung] Cristiern oc hwru thär om dömdiss

Capitulum xiiij

Jtem at k[onung] Cristiern tog fran mik aal min jordhe breff oc fik them her twre twresson som er min widherdele man, oc synnerlige bland them wart it breff ludhande hwru her abram giorde it skipte mellom syn dotther frw birgitte oc hennis dotther som hon haffde medh her jeniss falk swa at frw birgitte loth sin dotther vp alt thät arff som henne war fallit j danmark effther her jeniss falk oc thär mot widherlade her abram sin dotther fru birgitte en stoor deel aff sin godz här j swerige som breffuit wtwiser

2 r.

Capitulum xv

Jtem om frw birgitte abrams dotthers mödherne gotz oc om thät gotz som her abram oc hon kiöpte effther her suen pik hwilkit som bör aff at skiptis for en thät kombir til her abrams arff

Capitulum xvj

Jtem om thät k[onungh] ericx opne breff pa her abramss gotz at thät ey kan kome min hustru til forfang huo thät wil reth fore stande

Digitized by Google

Capitulum xvij

Jtem at her twre twresson forwilkorede sig for konungen j halmstadha oc hanss rad thät han wille antwardha mik jgen alle jordhebreff jordebog oc rekenskap som lwde paa alt thät arff mellom honom oc mik

Capitulum xviij

Jtem om xiij dag jwle j arboghe talade her twre mik til thät jak skulle skipte medh honom oc hwru thät forlop sig tha thär om och jak eskedhe pa min breff som han loffuadhe mik oc jak fik them icke

Capitulum xix

Jtem hwru thät war dömpt mellom mik oc her twre j wastena freedaghen nest fore conuersionis pauli, oc hwru thät dombreff ludher som thär pa er giffuit

Capitulum xx

Jtem vppa sama dag talade jak til her twre om min hustruss modhermodherss morghengaffuo oc hwru thär om war skilt, oc om thät vitnisbreff som jak fik thär oppa at henness bröllop war giort j swerige

Capitulum xxj

Jtem at jak talade oc til her twre pa sama tijd om reuelstadha, oc han swarade at thät war hans modherss morghengaffuo oc medh gifft hwru thär om

Digitized by Google

war for retthe sagt oc hwru her twre begeredhe aff mik om synnedaghen thär nest effther at jak wille lata besta medh thät skipte oc teslikis om morgengaffuo breffuit jn til misomer thär nest effter

2 v. Capitulum xxij

Jtem som her twre segher at reuelstade er hanss modherss morgengaffuo oc han haffwer thät oc for sin modherss medgaffuo huat thär til er swarande

Capitulum xxiij

Jtem skiwther her twre pa her Gregherss bencsson skulle vethe om her twress modherss morgengaffuo huat thär til er suarande

Capitulum xxiiij

Jtem at min hustru modher modher bliffwer gil til sin morgengaffuo oc her twress modher kan jngen morgengaffuo vinna medh rette

Capitulum xxv

Jtem om thän medgaffuo oc the lösöre j reuelstade som her twre segher at hans fadher gaff hans modher huat thär til er swarande

Capitulum xxvj

Jtem hwru thät dömdiss mellom mik oc her twre j stocholm pa sancti botolphi affthon om forscriffna morgengaffuo oc medgifft

Capitulum xxvij

Jtem om thän eed som her twre gik fore k[onungh] Cristiern effther rykesens radz dom oc

Digitized by Google

nwru han tha oppenbarede sama morgengaffuo breff som han til forenne forsworit haffde for rette

xxviij

Jtem om thät dombreff som her twre haffwer pa forscreffne dom huat thär til er swarande

Capitulum xxix 3 r.

Jtem mot thät som her twre segher thät jak haffwer forswmet min reth, j thy thät jak sköt mik icke rikesens radh huat thär til er swarande

Capitulum xxx

Jtem hwru offta her twre haffwer stempdt mik olagliga badhe wtrikis oc jnrikis oc om the mangfalleliga wal oc skadha han mik giort haffwer

Capitulum xxxj

Jtem nar gwdh fögher at wi kome til rette at forhöre om jak ma lösa min hustruss effther leffue jn medh swa dana werdöre som j laghen sta oc om her twre wil them ey anama hwru jak tha thär med skal fara

Capitulum xxxij

Jtem som her twre segher at effther thät han er brodher pa fedhernet tha bör honom twa delena j thän fierdhing effther her eric twresson oc the andre med arffua icke wthen tridhiungen huat thär er swarande til

Digitized by Google

Capitulum xxxiij

Jtem sidhen jak fornam thät k[onungh] Cristiern wille jngeledis hielpe mik til rette tha loth jak forwerffue mik it oppit breff aff honom oc hwru thät ludher

Capitulum xxxiiij

Jtem pa sancti kalixti dag anno etcra lxij tha ladhe her twre mik nagher godz wt, j min hustruss skipte, oc at jak klandade thät pa kalmarna radstughu thät jak hadde ikke fult skipte oc om her twre wille seghia thät jak haffde icke löst aff honom thän med arffuinga deel jnnenn at oc aar huat thär til er swarande

3 v.

Capitulum xxxv

Jtem wille jak eg anama the for rörde godz aff her twre medh minne en han wilkorede sig at widherleggia mik framdelis huat min hustru faat er thär vtj

Capitulum xxxvj

Jtem mot thät her twre segher at the godz jak fik pa min hustruss veygna ere betre til le[g]lighet en the han fik

Capitulum xxxvij

Jtem at mik bör leggia her twre wt sin attendedel j vmeghe oc ey j bolbynom

Capitulum xxxviij

Jtem mot thät her twre segher at her abram skulle haffua forbrutit sith godz, oc hwru drötning

Digitized by Google

Marghit skippte mellom her abrams hustru oc hans dotther fru birgitte

Jtem[1]) vppa thän tiid her abram haffde mist hwffodith ffik her thure stensson all hans skip weryo och goz och alt annath hwat han haffde thär när sigh

(*Bl. 4—5 oskrifna.*)

[1]) *Denna afdelning är tillagd med annan stil.*

Digitized by Google

Tilltal och svar mellan Erik Eriksson och Ture Turesson.

(Efter Fasc. C 16.)

6 r. Nota om dele oc trätthe tiltal oc swar oppa arff som är mellom mic eric ericson rydder pa min hustruss cristin konung karlss dotther väghna pa thän ene siidho oc her thure thureson rydder pa thän andro siidho,

[j^{m} capitulum]

tha är forsth merkiandhe thät her abhram brodherson gaff her ienss falk j sielandh sin dotther fru birgitta oc her jönis falk affladhe medh henne thwa dötther, thän ena heth fru kadhrina aff vallöf oc thän fik her olaff axilson oc han afflade medh henne en dotther som hether fru birgitta her eringisil nielsons hustru oc thän annan her jens falk oc fru birgittass dotther heth fru cristin aff skierne oc thän fik her heningh van podhbusk oc afflade iiij dötther medh henne thän ena haffuer lasse joanson, annan offe takeson, tridhia jwar anderson oc fiärde hans henricson j danmark

jtem swa dödhe her jens falk oc swa fik her ture stenson j krakarum fru birgitta her abrams dotther her ienss falkss epth[e]rleuendhe oc affladhe

Digitized by Google

her thure stenson oc fru birgitta til samen en son som heeth her eric tureson oc en dotther som [heth] birgitta tures dotther hon var minnass hustru modher

2m capitulum

Nu sigher her thure tureson thät her ture stenson oc fru birgitta haffdhe än en son samen som heeth steen tureson oc thän skuldhe haffua bliffuit dödh eptir sin modher fru birgitta oc ty mener her ture tureson ath hans fadher her ture stenson skuldhe haffua ärffth halff delin j sten turesons mödherne oc thän andra halff delin skulde her eric tureson oc min hustru modher haffuo ärffth etc

¶ thär til är swarande at thät var mer än xl aar fra thän tidh thän sten tureson skulde haffua döth oc in til thess ath thär naghen tiidh var taladh om thät forscriffne arff, oc haffuer her ture tureson enghen andra bewiisningh thär oppa än eth pädher nielsons j höxby breff, togh var thän per nielson aldric stämpt til rättha thär om eller giordhe sin räth thär pa som laghen vthwisa

jtem haffde her ture eth annat vitne thär om som heeth töniws pa mölstadhaass tha är thät oppenbara mange godha men vitherlighit ath han är en oppenbara liwghare oc pröwas j sannindhe thät han skuldhe vel swäria xx hande ärendhe som aldric vaaro for en öre

¶ thy är thär til swarande at al arff bör ransakas jnnan try aar medh vitne oc edhe som ytherligha vttrykkis j arffua balkin capitulo xiij°

Digitized by Google

oc vthen thät sa ransakis tha haffue thän arff som fangit haffuir capitulo eodem

v. jtem sidhen dödhe her eric tureson barnlöss oc ta erffde min hustru tre delena eptir honum oc her ture tureson som var her eric turesons brodher pa fedhernet oc her jens falk dottir döttir the erffde thän annan fierdhungh thy at the [varo] her ericss tureson systhir dötthir pa mödherneth oc togh ärffde min hustru alt j bolabyn oc bör at vitherläghia them j vmäghä sa at fult är genfullo som thät ytherligha vttrykkis j ärffuo balkin capitlo viij°

3m capitulum

jtem sägher her ture tureson thät hans fadher her ture stenson oc hans modher fru margareta her eric krommedikis dotthir affladhe en son til saman som heet bäncth tureson oc thän samo bäncth skulde haffuo döth epter her ture stenson oc mener her ture tureson thät hans modhir fru margareta skulde haffuo ärffth alt bencth turesons fädhernis arff ffor thän skuldh som her ture sigher at han var sin modhers ängha barn oc her ture tureson skulde ey än tha varit födh eptir sin fadher oc haffde her ture tureson eth vitniss byrdh aff her iacob j aalem oc aff en her turess landbo som hether per joanson j toorsrwm oc haffuir thät standit j sex oc xxx aar eller meer sa at thär aldric rördhis om thät arff oc nw anno etc lix° tha war jac medh til retto medh thän samo her jacob här j kalmarna om sancte marie magdalene prebenda som jac haffuer ius patronatus til oc var her niels höwidh prebendatus här i kalmarnum skikket til domare mellom oss aff

Digitized by Google

capitulo j lynköpungh thy at thär var ta enghin biscop

Tha bland annar ärinde beretthe jac her iacob huru mic var til vitande vordit thät han skulde haffuo vithnit thät at thän samo bäncth tureson skulde haffuo döth eptir hans fadher her ture stenson oc sagdhe jac til her iacob j vithin thät vel sielffue thät j ärin en gammol forlidin man oc kan ey lancth vare til thät j komo for guds rethwisa doom jac bidher oc manar idher pa gudh oc idher siel thät j seghi thär om som j vithin thät vara j gudh sannindh oc latir thät hwazke for vildh eller veenskap skyld ath j seghin om idher är vitherligit thät bänct tureson dödhe for ellir eptir sin fadher tha swor han oc badh sik sva gudh hielpa thät honom mintiss ey hwat hällir han dödhe fore her ture stenson ellir eptir Än her iacob sagdhe thät han mintis vel ath her ture stenson haffdhe en son som heth bäncth oc at her jacob skulde sielff haffue cristnat honom oc epthir thät thät haffuir standit | swa lenge oklandrat tha mene jac 7 r.
ath sama räth är om thät ena arff som om thät andra capitulo vt supra viij°

4[m capitulum]

Jtem oppa thän tidh her eric tureson var dödh tha redh her ture tureson j krakarwmz gaardh anamadhe thän som han stoodh medh boo oc boscap medh alt thät thär inne var togh mic thän velleligha fran oc alle the godz som her eric haffde j värio offuir alth swerighe oc matthe jac ey niwta thät min hustru var hans nästhe arffuinghe ty at

henne är tre dele til fallit j alt her eric turesons godz oc folde jac konungh karl for thän skuld manga stedis eptir swa lenghe han kom om jwlin offuir eth aar eptir in til skara thär dömdis mic til for enne konungss nempdh pa min hustruz väghna iij delena j alt her eric turesons arff j swerighe oc the andre syndherkulla som är her ture turesons fru birgitta som är her eringisil nielsons hustru oc her henningh van podhbusk barn fierdhunghin j samo arff togh ey j boolbynom en jac skal vidherleghia them y vmäghe eptir ty som fulth är genfullo oc eptir sa dana doom tha anamadhe jac thät arff oc goz til mic oc var them alric offörhörogh at leggie them theris deel oc räththigheeth vth, oc naghra stwndh thär epthir thän tiidh kriigh var mellom ryken tha for her ture tureson här aff suerghe oc til k[onunghin] y danmark ty looth k[onungh] karl anama alt han[s] gotz oc forlanthe mic swa mykit hans räthtogheth var här nydhre j smalandhin

Ty mener jac at jec är inthit pliktogh til at swara her twre tureson til thän vpbyrdh ee medhen han var j swa matto vthaff rikith

5[m capitulum]

jtem nw swara her ture thär til thät han ey visthet pa thän tidhen han anamadhe thän goz ath min hustru skulde haffuo nagra rätthogheth thär vthi

Thär til är swarande at jac mener at han kan enthet orsaka sigh thär medh at han ey visthet oc ey haffuir jec thär ellir fult vthi, haffdhe han ey visthet tha haffde honum borth at ransakit thär om j laghin oc besporth sigh medh dandemen the sigh

Digitized by Google

thär vthi forstandit haffdhe for en han haffde swa velliogligha tagit mic swa mykit fra min hustruz erffue gotz badhe lösth oc fasth oc mener jac ath honum bör at forbothe mic the velle hwart vith sigh for hwar gardh han haffuir mic fra taghit oc tesslikis for thee löösöra han haffuir taghit mic fra hwart vith sigh

6[m capitulum] 7 v.

Jtem haffuir her thure turesson optha sacth for godha men ath paa thän tiidh han looth begraffue her eric turesson tha screeff han mic til at jac skulle vare thär ner oc jac ville ey koma oc ville enthe kusthwärie om hans begraffuilse

¶ Thär til är swarande at en toorsdagh gen medhdagh kom eth her turess budh til mic pa borgholm j fasthen oc fordhe mic hans breff ludhendhe ath han ville latha begraffua sin brodher pa toorsdaghin oc begerdhe at jac skulde tha komo til kalmarna oc enthe datum stodh j breffuet pa hwath tidh thät screffuit var ty screff jec honum til igen thät jac ey visthe pa huilkin toorsdagh han menthe, vare thät thän sama torsdagh som jac fik breffuit oppa tha kunne han vel sielff merkia at mic var forseenth til sacth en vaare thät thän torsdaghin thär nesth eptir tha ville jac gerne komo tiidh, oc naar jac besporde mic tha var han begraffuin pa thän sama dagh som jac fik her turess breff oppa

Digitized by Google

7[m capitulum]

Jtem talar h*er* twr*e* om the löösöre som jec anamadhe j krakarwmz gardh

Tha är th*är* til swarande at sa myk*it* som jec anamadhe th*är* th*ät* bleff en deels j krakarwmz gardh oc en deel looth jac fora til borgholm oc miste th*är* alt saman meth mykit meer mith eg*it* jtem bör mic th*är* vtoffuir nag*et* j geen giffuo ell*ir* ythermeer at vngeldha th*ät* seth*ir* jac j rättha, hon*om* löpir togh ey mer til än en viij deel j löössörom hell*ir* än j th*ät* and*ra* arff

8[m· capitulum]

jtem pa th*än* tiidh jac var *gri*pen tha vardh k[onungh] karl vth driffwin oc tha anamadhe suenske men k[onungh] C[hristiern] til konu*n*gh j suerighe oc giord*is* tha een eendrächt oc dactink*en* j mellom riken swa at alle rigis inbyggiara skulle nythe theris goz rättogheth oc äghodela hwar the lagho j tessin iij konu*n*gss riike oc th*är* vdhoffuir togh h*er* tur*e* thur*eson* ath*ir* a*n*nan sin mic fra krakarwmz gardh oc alt h*er* eric tur*esons* arffua gotz j swerghe oc teslikis al min hust*ruz* mödh*er*ne gotz oc mit köpe goz vth*en* th*ät* änisthe th*ät* jac haffuir j väsbo oc oppa ölandh oc min booskap oc boskapsängh hwar ha*n* th*em* spöria ku*n*ne som h*är* aff een deels epth*ir* sc*ri*ffuit staar

8 r.

9[m capitulum]

Primo bar ha*n* op aff mith hust*ruz* goz j möl-stadhaass sokn oc j alema sokn j iij aar om kringh

Digitized by Google

hwarth aar 1 p*un*d smör for vth*e*n fää lamb höns egh ging*ä*rdh oc sakafal oc tollen aff ämba quern oc quislo quern oc min deel j laxafiskit

jtem bar han oc op j iii aar om kringh xv p*un*d smör [aff] mith köpo goz j mölstadhaass sokn

jtem togh ha*n* j kalm*a*rna xliiij spen korn kalmar*na* spe*n*

jtem xxij ynxne hudh*e*r oc koo hudh*e*r

jtem vij deekir skin

jtem ix bolsther

jtem ix hoffuidh bolsth*e*r

jtem vij höghinde

jtem ena brygghio pa*n*ne

jtem iiij sthora kätla

jtem iiij sidhor flesk

jtem ij thynnor m*edh* drykke kar

jtem ij par kätil ringha

jtem ij lästh*e*r thoma tynnor

jtem ena brämtynno skarpa*n* fisk

jtem vij fierdhu*n*gha aal

jtem j fiardhu*n*gh torsk

jtem ij yxer

jtem ij p*un*d hamp

jtem en lyusa staka

jtem ena nyo snekkio aff xviij lästh*e*r vel ferdigh m*edh* al reedhskap

jtem togh ha*n* j krakarum

primo thwo yxn

jtem vi köör

jtem xxx vnghe nöthe stutthe oc qwighor oc xj calue

Digitized by Google

jtem lx faar badhe thän som j gardhin oc til legho varo

jtem xli swiin

jtem viij gamble stoodhors oc iij foler

jtem thu arbedhis skiwth

jtem togh han fra her jacob j aalem ij yxn som mic til hördhe

jtem togh han fran mic xvij yxn oc ix köör j nydhingh aff them thät haffde til legho

jtem togh han fra mic en oxa oc ij köör j möre

jtem ena koo aff holmsten skrale

jtem ena koo aff lanbo j nytorp

8 v.

10[m capitulum]

jtem om her thure vil seghia thät min herre kunghen forlenthe honom the goz j syndhirboo pa thän tiidh at krygh var mellom ryken oc mera at orsaka sigh thär medh fore veldith oc wpbyrdhin

Tha är här til swarande at anno domini etc lviij° om nativitatis marie tha skreeff min herre her thura til aff kalwndh borgh thät han skulde antwarda mic y gen thät arff eptir her eric tureson oc jec fik togh at likewel alz enthet thär aff ty mener jec thät han haffuir hafft medh velde the goz j syndhirboo etcra oc sidhen thän eendrecth oc dektinghen giordis mellom ryken oc serdelis at min herre kunghen screff honum thär om til jemwel som the andre goz han togh mic ellis fra

Digitized by Google

xj[m capitulum]

Jtem anno etcra lixo gen q*u*innе[r]messo loth h*er* twr*e* stem*p*na mic j kalm*ar*na til vasthena for rykens raadh som skulle th*ä*r samon kome f*ö*rsta mandagh*in* j fasth*en* oc enthe loth han seghia mic hwath skyllyngh ha*n* haffdhe til mic tha var jec pa th*ä*n tiidh sa krank oc ku*n*ne jec ey hell*ir* fa fordhilse sa at jec ku*n*ne pa th*ä*n tidh koma tiidh, gen medhfastha th*ä*r ept*ir* kom h*er* twr*e* til kal-*marna* oc haffdhe m*edh* sigh iij h*er* henn*i*ngx van podhbusk swaghra som ä*re* offe takeson yfuer cr*ist-ier*ns*on* oc hans henrics*on* oc beg*ä*rdhe h*er* tur*e* th*ät* jec ville ga oppa slotth*i*t oc tala vith honu*m* oc th*em* Oc tha jac tidh op kom tha taladhe the tre til mic om ther*is* erffue deel ept*ir* h*er* eric twre-*son* som var ther*is* hust*r*ur modh*er* brodh*er* oc sadho at righens radh j swerghe hade d*ö*mpth oc sacth for r*ä*ttha th*ät* te skulde tala mic til th*är* om oc ey til h*er* twra Fra*m*del*is* talade the oc mic til om ther*is* terni*n*gh som the hade forterth ept*ir* th*ät* skipte

Tha swaradhe h*er* tur*e* oc til th*ät* jec holth honu*m* for en g*ä*k ty at ha*n* reedh til vastena m*edh* lxxx h*ä*stha oc la oc bidhe th*är* ept*ir* mic oppa sin sthora t*ä*ringh oc jec kom ey tidh, oc swor han om godhis wndh*en* at th*är* skulle en dane fore, blandh sa dana tala oc ordh swaradhe jec the for-*scriff*ne tre th*ät* jec haffde alz enth*et* aff th*ät* arff oc th*är* fo*re* ku*n*ne jac ey hell*ir* leggia th*em* naghot vth,

Digitized by Google

Tha swaradhe her twre thät han ville tha j samo stundh skypthe medh mic oc eskadhe sin jordabok fram, oc tha han bordhe at leggie thät skipte, begeredhe jec thät han skulde leggie rewelstadhe oc the goz som thär til liggia tha skyrpte han ath mic oc önzskadhe til gudz dödh thät jec haffde ekke flere öran en jac skulde fa aff the goz oc sade ath jec skulle ta ga snwffuot som en andh, oc eptir
9 r. sa dana offuerdadhogh ordh | gik jac fra honom oc fik ey annat skipte aff honom

xij[m] c[apitulum]

Jtem bleeff thätta sa standande til gaangdaghin moth pingisdaghin tha kom her göstaff karlson oc fru birgitta hans hustru tidh oc sagde til mic thät her ture hade bade scriffuit them til oc bereth them huru ytherligha han haffde forfolgieth in til mic om the skipte oc jec ville enghin skeligheeth göra ellir aname aff honum oc taladhe her göstaff oss i mellom sa at vi komo til orda y brödhra closthre j kalm[a]rna tha begerde her ture ather thät jec skulde skipta medh honum, tha suaradhe jec honum thät jac haffde enthe at skipte medh honum for thän skuldh han hade nw thwenne sinne taghit mic fra alt thät arff som min hustru är tilffallit eptir her eric tureson ¶ aktis honum thät han vilde anthwarda mic thät i gen som bade han sielff oc huar godh man vel kunne merkie at reth är jac ville medh venskap oc kerleek leggia honum vth alt thät oc göra honum al thän skeligheeth som jac honum medh rättha plictogh är ¶ aktis honum thät ey oc ville han togh göro for gudz skuldh oc

Digitized by Google

varkunna min hustru som hans systher dotthir er oc min stora fatigdoom som han oc hwar godh man dagligha kunno merkie, thät vi gangha thär ena at gaten som thuo brödbedler oc ville vnna oss naget j geen aff vorth til vorth ophälde sa lenge vy kunne fa lata scriffua tho gooz alle samen oc matte ta forrama en tidh til oc göra lagho skipte tha swoor han om gudz dödh thät han ville aldric leggie mic sa mykit vth som eth pund smör til heffdhe bythe

jtem framledis taladhe jac til her ture om en saagha quern som han haffuir lathit byggia olagligha mic til forfaangh pa min quern vidh emben oc tislikis badhe honum sielff her gozstaff karlson oc mic til forfangh j vaarth laxafiske oc ty taladhe her göstaff karlson naghet thär medh vthi pa sina veghna, sa lenge at her ture vorth athir hastik oc gik borth

jtem om eptirmeddaghin thär eptir sende her thure budh eptir her göstaff karlson oc badh honum ga op til sigh pa slottit oc sade her thure til honum at kunnet tyss ythirmere dragha til venskap mellom honum oc mic tha vilde han fa mic ena lästh smör renthe swa lenghe vi kunne komo til skipte oc badh han her göstaff förhöret aff mic om jac ville thät anama oc tha | her gostaff sporde 9 v. mic til ta sade jac ja oc thär medh gik her göstaff op oc sade honum tät Tha suarade han at han haffde annarledis betäncth sigh thär vti oc swor thät han ville ey fa mic eth pund

xiij[m capitulum]
l°ix°

jtem moth olaui thär nesth scr*e*ff min h*e*rre k[unghen] in j swerghe til hans raadh oc godhamen at the skuldo möthe honu*m* j halmstedhe oc ty looth h*e*r thur*e* oc stepne mic tidh m*e*d*h* naghra aff radh*i*t j kal*m*ar*n*a huilkit stempni*n*gh jec möthe, togh likauel th*ä*t jec ey haffde var*i*t pliktogh til at fara vthrikis th[ä]r ept*i*r

jtem nogh*r*a dagha thär ept*i*r at jec var tiidh komi*n* sende min h*e*rre k[unghen] ept*i*r mic th*ä*t jac kom in for hon*u*m oc hans radh, tha loth h*e*rra thur*e* läsa eth konu*n*gh erics br*e*ff ludhende th*ä*t han hade vnth oc giffuit h*e*r thur*e* stens*o*n oc hans hustr*u* f*r*u birg*i*tto h*e*r ab*r*amz dotth*e*r alt th*ä*t goz oc rethigheeth j swerighe som honu*m* var tilfallit ept*i*r h*e*r abram br*o*dher*so*n gudh hans siel nädhe, oc str*a*x tha br*e*ffu*i*t var läs*i*t for än nakor man eskedhe mith swar thär til tha sagdhe biscop kätil som tha var electus j lynkopu*n*gh at th*ä*tta br*e*ff bör at bliffua vith makt vthan thär ku*n*ne kome a*n*nar beuisni*n*gh moth oc thär m*e*d*h* gik h*e*r thur*e* str*a*x til ku*n*gh*e*n oc anamadhe doom aff honu*m* thär oppa for en jec nogh*e*n tidh swaradhe thär til ellir nagh*e*r sporde mic ath om jec hade nakot swara thär moth, tha sade jec ept*i*r th*ä*t j haffua alla redho dömpth br*e*ffu*i*t vith makth tha maske at jec behöffuir enth*e*t at swara thär til, tha sporde the mic forsth ath om jec hade nogh*e*t seghia thär j moth, oc jec swarade th*ä*t jec hade myk*i*t segia moth th*ä*t br*e*ff oc hade th*ä*t ey var*i*t swa rask-

Digitized by Google

ligha dömpth vith macth, oc beretthe jec the ärinde som jec hade thär j moth at segia eptir thät som här eptir vthtrykis j thässo nästh eptir scriffna capitulo, tha sade kunghen at thän dom kunne enthet vare mic til forfangh for thän skuld ee nar jec hade nagher skeligh swar ellir beuisningh thär j moth, tha vare jec altidh oforsvmath thär vthi, oc sade myn herre ku[n]ghen thät han gath ey lengir thöffueth thär han ville gaa heem oc faa sigh math, nw är mic sacth thät her thure haffuir fangit thär vtoffuir kunghens doom breff ludhande thär her thure skal | bliffua vidh konungh erikx breff 10 r. oc skal niwtha thät j alla sina articla vthen jec kunne kome breff oc beuis[n]i[n]gh thär fore innan nath oc aar thär eptir

xiiij[m capitulum]

jtem nw är ytherlegha merkiende om the swar moth thät forscriffna konungh erikx breff, thän dom thär oppa oc annor erinde som mic eric ericson oc her thure thureson är j mellom

primo pa thän tidh jec var gripin pa borgholm anno etc lvi° tha togh konungh cristiern fra mic alla min jorda breff oc haffuir fangit them her thure tureson j verio som min vidherdele man är, oc var tha j blanth thän breff eth her abramz opit besiglat breff medh mangha godha menz hängiande insigle thär fore til vithnisbyrdh ludhende thät han hade giorth eth skipthe mellom hans dotther fru birgitta oc hennis barn som hon hade medh her jönis falk sa ath fru birgitta skulde latha sin barn som hon atthe medh her jonis falk alt thät arff oc

Digitized by Google

alla the retthogheeth som henne var til fallit eptir hanum her jonis falk oc hans barn j danmark, oc thär oppa loth her abram sin dotthir fru birgitto op mesth delin aff al thän goz som han haffde j swerge

xv[m capitulum]

Jtem är oc framledis merkiende ath fru birgitta her abramz dotthir modher heeth fru meritha oc var een mykit riik quinna pa iordha goz thy hon hade en fadher som heeth per dudde oc var hennis faders oc modhers enga barn oc hörde honum til mesth delin alla the goz som her abram atthe j syndh[i]rbo väsbo oc ösboo oc annarstadis j smalandhin, oc hade thän samo fru meritha til foren for än hon fik her abram en rydder som heeth her suen piik oc ärffde hon mykit goz eptir honum oc hans barn oc theslikis hennis morghengaffuir

jtem oppa thän tidh her suen piik var dödh tha köpthe her abram aff her bäncth piik her suen son alth hans fedhernis arff j swerige, skulde thät en sa vare som mic hoppis at ey finas skal thät her abram hade forbrytit sith goz tha bordhe jw fru merithiss goz oc bäggiass thera köpe goz och tesligis henna morgangaffua bade efftir her swen piik och her abram til foren at skiptis aff for en her thure skulde sa släthligha ga j alth thät goz

10 v.

xvi[m capitulum]

jtem om thät forscreffna konungh erikx opna breff etc hwo thät vil rettheliga forstanda eptir ty som thät ludhir oc vtgiffuit er tha hopis mic at

Digitized by Google

thär fran ent*et* komo mic ell*ir* min*ne* hust*ru* til forfangh ty at th*ät* ludh*ir* ey a*nn*aled*is* en at k[onungh] eric hade giffu*it* h*er* thur*e* stens*on* oc f*ru* b*ir*g*i*tta h*er* ab*ra*mz dotth*ir* h*er* tur*e* stens*ons* hus-
5 t*ru* al th*än* rethigheeth som ho*nu*m kun*ne* var*e* tilfallit j h*er* ab*ra*mz goz j suerghe ent*et* stodh ok enth*et* finz j konu*n*gh ericx b*re*ff at ho*nu*m var nagh*er* rethigheet tilfallen oc hui[l]kin godh manz goz han j sa dana matto hade beb*re*ffuat tha hoppis
10 mic at th*ät* hade va*r*it honu*m* vthen forfangh oc huilk*in* godh manz goz ha*n* ville sa beb*re*ffua oc ey m*edh* a*nn*or skel

¶ haffde en k[onungh] eric sa sc*ri*ffuit th*ät* h*er* ab*ra*mz goz hade var*i*t honu*m* m*edh* rättha
15 tilfallit tha hade th*ät* at likauel ey borth at bliffua vith makt som man ma merkia j h*er* thur*e* thur*e*-s*ons* eghit tal at han st*ra*ffade konu*n*gh karlss doom oc dombr*e*ff som ha*n* dompde m*edh* xij rydd*a*re oc suena j ena konu*n*ghs nempdh j skara Anno
20 etc [1451] om julin mellom mic pa min hust*ruz* vegna oc for*nempd*a h*er* thur*e* tures*on* om th*ät* arff ept*ir* h*er* eric ture*son* gud hans siel nade oc haffuir h*er* t[ure] opta sacth sidh*en* th*ät* konu*n*gh karl borde ey at haffua sitit j th*än* reth ept*ir* th*ät*
25 at th*ät* var hans dotth*ir* oppa rörande Sculde th*ät* ey nw bliffua vith makt som ha*n* j sadana mattho dompde for en konu*n*gss nempdh en togh at th*ät* rörde hans dotth*ir* oppa hwi skulle tha konu*n*g ericx b*re*ff bliffua vith macth om ha*n* en hade
30 sc*ri*ffuit at h*er* abramz goz hade varith honu*m* m*edh* rettha tilfallit oc ha*n* hade sa sielff dömpt ell*ir* vithnadh sigh th*em* til, en jec vil lata mic

Digitized by Google

thär om til laghen ty thät trykkis ythirlegha vth j konunghss balkin vdi k[onunghs] eedh at k[onunghin] ma enghin goz sith fratagha vthan han haffuir lagha dom for sigh oc bordhe medh rättho thät ärinde at ransakass eptir danmarghss lagh Oc vare thär vel andra beuisningh oc breff moth thät fornempde konungh erikx breff, en her t[ure] t[ureson] haffuir them oc andra manga flere min breff j värio thy kan huar godh man som sith sin oc samweth vil
11 r. bruka til retthuisona | vel merkia huru skeligha thät är mic for lacth thät jec skal komo mina beuisningh fore moth her thures them som han sielff haffuir j verio oc hopis mic at thät göris mic ey ythirlighare behoff om andra beuisningh j thätta ärinde thy jac lather mic thär om til laghen

xvij[m capitulum]

Jtem annan daghen nesth eptir vi hadom saman varit for min herre konghen j halmstade som var pa sancti laurencii afften Anno etc lx° sende min herre til mic her swarta thure jonson oc her ako jonson brödher oc loth stempna mic til arbogha for hans radh om xiii dagh jula at suara her ture thär til rettha tha gik jec op til min herre k[onunghin] oc sade til honum thät the twa hans radh vare ner mic oc stempde mic til arbogho oc at jec eptir hans budh ville gerna mötha huar han budhi mic, en jac vil engoledis latha mic fra hans eghen doom ffor thän skuldh han hade sielff thagit mic al min breff oc beuisningh fra och haffuir antvardat them her thure som min widerdelo man är oc haffuir nw en thär offuir lacth mic fore thät

jec skal latha komo min b*r*eff oc beuis*n*ingh fore mot h*er* thur*e* huilk*i*t hans nadh vel merkia kan at th*ä*t är mic omöghuleg*i*t epth*i*r th*ä*t h*er* thur*e* er min vidh*er*dele man oc haffuir b*r*effuin sielff j verio, tha stodh h*er* tur*e* t*ur*es*on* th*ä*t til oc sade th*ä*r er visth jec haffuir b*r*effuen, oc min*s* h*er*r*is* nadh haffu*ir* fang*i*t mic th*e*m oc sade ha*n* fram-led*is* at th*ä*t skulde j engo motto komo mic til forfangh oc at ha*n* vilde anthwardha mic alla the b*r*eff som mic ku*n*ne tiena j alla sak mellom mic oc ho*n*u*m* oc jemwel badhe sc*r*iffte*r* oc rekinskap Th*ä*t forwelkorodhe h*er* thur*e* sigh ta oppenbara for min h*er*re k[onunghen] j hans menegha radhz oc ma*n*ga fler*e* godha ma*n*na nerware badhe aff suerge oc danmark

xviij[m capitulum]

jtem om xiij dagh jwla anno etc l°x°i° mötthe jec j arboghe for rikens radh oc taladhe h*er* tur*e* mic yth*i*rlegh*er* til oc beg*er*dhe at jec skulde skipta m*edh* honu*m* tha sporde jec honu*m* ath om jec hade nagh*er* the goz j mi*n*ne verio som ho*n*u*m* til hörde ell*i*r huat jec skulle skipta m*edh* honu*m*, tha sade ha*n* th*ä*t ha*n* hade goz i*n*ne m*edh* sigh som min hust*ru* til hörde oc th*e*m vilde ha*n* skipta vth fra sigh, ty suarade jec th*ä*t ha*n* haffuir nw thuo resor veldelighe tag*i*t mic alt th*ä*t arff fra ville ha*n* haffua skelige skipt*et* tha matte ha*n* haffua talath mic til pa th*ä*n tidh jec hade th*ä*t j min haffue*n*de verio | epth*i*r th*ä*t at min hust*ru* er h*er* eric t*ur*e- 11 v. s*ons* nesthe arffui*n*ge oc jac hade fang*i*t th*ä*t m*edh* lagha doom oc sade jec th*ä*t jac vilde ent*et* a*n*nat

Digitized by Google

swara hanum thär til for en jac finge mit goz j gen vdi min haffuande verio oc miin breff medh som han for vilkoredhe sigh sielff til fore j halmstadhe for myn herre oc satte jec thät j retthe for righens radh om jac var ythirmer plictigh til at suara honum for jec finge mit goz oc min breff igen, oc sade her thure thät han ey vilde antwarda mic fornempda arff j gen oc ey hellir breffuen thy at han hade köpth them aff min herre kunghin for en sthora summo peninghe och ikke wille bliffa wid sin ord som han loffade mich for k[onunghen] om forscreffna breff y sa matto forledhs sigh at rikens raadh ville ey seghia mic for rettha thät jec var plictigh at skipta medh honum for en jec finghe thät arff oc myn breff j myn fry haffuende verio oc ey vilde the hellir skilliat aat medh rettha mellom honum oc mic om honom borde at haffua antuordat mic mit goz j gen oc min breff eptir sith egit vilkor som han sielff vilkorede sigh for min herra k[onunghen] oc flere godhe men som for scriffuit star

xix[m capitulum]

jtem j thän samo tidh screff min herre k[onunghen] til riikens radh j arbogho thät han ville sielff komo til vasthena om xx dagh oc ty sköt rikens radh thät fra sigh oc til min herre j gen

tha righens radh kom til vastena tha kom ekke min herre tidh, oc talade her thure mic sameledis til som til foren oc jac swaradhe honum alt teslikis som j arbogho oc begerde thät jac matte fa myna breff oc myn jorda bok oc myn rekenskap som han mic loffuadhe for myn herre oc at han ant-

Digitized by Google

warde mic mit goz j min fry haffua[n]de verio som han hade mic thuo resor til foren vellieligha fra taghit som jac oc til foren kerde for rikens radh j arboghe eptir ty som for scriffuit staar enthe kunne mic thär vidher faras vtaff oc ey kunne hellir rikens radh seghia mic for rettha thät jec var noget plicthigh at swara honum for jac finge mith goz j gen, en naghra aff rikens radh gingo til mic oc sado at jac matte vel merkia thät her thure thureson trösthir oppa sith sthora velde oc vil ey anthwardha gozit fra sigh oc eptir ty at jac er storligha trängdhir oc behöffuir mith skuldc jec naghen tidh fa thär naghat j gen aff tha wardhir jec forweghia | mic at setiet j rettha medh honum 12 r. om huru mykin deel min hustru er tilfallit j thät arff eptir her eric thureson oc tala honum sidhen til om velde oc om opbyrdh sa mykit som oppa myn hustruz deel kan falla,

thär nästh talade jac honum til om thät arff som han hade inne medh sigh eptir her eric thureson oc min hustru var tredeelin tilfallin j forscriffna arff, til huilkit her ture suaradhe thät honum borde forst at haffuo thär en fierdhungh vtaff oc sidhen skulle jac leggia the andra syndhirkulla som var her olaff axilsons dotthir oc her henningh podhbusk dotthre en fierdungh aff mina tre dela oc mangha handa annar erende som her thure fram laghde medh huilke han ville haffua minskat min hustruz arffuodele, oc gaffuo vi oss tha badhe j rätthen om huilkit rigens radh domde min hustru forsth the tre dela aff thät forscriffna arff oc sidhen the andre sundhirkulla badhe thuo til en fierdhungh

Digitized by Google

som therass opna dom breff h*är* ept*ir* scr*i*ffu*i*t staar yth*er*liga vth trykkir

jtem tha sade h*er* thur*e* ept*ir* th*ät* at th*än* andre su*n*dh*i*rkulle oc jac äro badh*en* ko*m*ne j arff saman en togh at vi äro bade vskylde saman om jec ma vara nest at lösa there arffuadeel, tha swarade jec th*är* til at sa ma*n*ga som j th*än* andra kullan äro the ero min hust*ruz* modh*er* syst*h*er dotthre oc är beggias thera rät ept*ir*leffue oc satthe th*ät* j rettha om jec var nembir losat en h*er* thur*e* tha sade rikens radh for rettha oc dömdo mic til at vara nembir lösat en h*er* thure ept*ir* ty som th*ät* oc yth*i*rligha vthtrykkis j th*ätta* ept*ir*scr*i*ffne doomb*r*eff

Vy jöns m*edh* guds nadh erkebiscop j vpsala kedhil y lynköpu*n*gh oc lar*e*ns j vexio m*edh* samo nadh biscopa, Götstaff karls*on* laghman j opla*n*dh Magnus green, Fadh*er* vlffs*on*, Eskil ysacs*on* Thur*e* iöns*on* lagma*n* j vesth*er*götlandh, ake jons*on* laghman j sudh*er*ma*n*nala*n*dh, magnus benct*s*on lagma*n* j nerke g*r*egers mats*on* oc staffan vlffs*on* lagma*n* j vesthma*n*nalandh Rydd*er*e gör*um* vith*er*lig*i*t at aar ept*ir* gudz byrdh Mcdlx pa th*ät* forstha fredagh*i*n nesth for sancti pauli dagh conuersionis tha vy varu*m* h*är* sampnade j vastenom for var nadhighe h*er*re oc righens merkeligha är*i*nde skul kom for oss oc fler*e* var nadhigh h*er*re k[onunghs] righens radh oc godhe men her j swerghe erlegh oc velboren ma*n* h*er* eric ericxs*on* ryddh*er* oc taladhe til h*er* thur*e* thur*es*on ryddh*er* om eth arff som for-
12 v. *nemp*de h*er* eric ericso*n* | sade at h*er* thur*e* tur*es*on haffu*ir* honu*m* fra taghit oc hans hust*ru* alt th*ät* arff som hans hust*ru* er tilfallit ept*ir* sin modh*er*

Digitized by Google

brodher h*er* eric thure*son* gud hans siel nade oc vndher visthe h*er* e*ri*c ericso*n* oss at hans hustr*u* modher var h*er* e*ri*c thurasons sambyren systher badhe pa fedherne oc mödherne, oc at h*er* thure thureso*n* var h*er* e*ri*c thure*sons* brodher pa fedherneth oc at h*er* eri*n*gisl nielso*ns* hustr*u* fr*u* birgitta h*er* olaff axilso*ns* dotthir oc h*er* he*nn*i*n*gh podhbusk döthre var*e* h*er* eric thure*sons* systher barn pa mödherneth tha varo the en samkul oc thua su*n*dherkulla Ty sporde h*er* e*ri*c e[ricson] oss til huru myk*i*t hans hustr*u* er th*ä*r vdi tilfallit m*edh* rettha epth*i*r h*er* e*ri*c thure*son* ept*i*r ty hon var samkul m*edh* honu*m* oc the andro thua kulla var*e* bade syndherkulla, til huilkith h*er* thur*e* t*ure*so*n* swaradhe at ha*n* hade enth*et* m*edh* th*ä*n a*n*nen syndherkul ty the äro bade främede oc oskylde saman, en h*er* thur*e* menthe forsth at taghe en fierdu*n*gh aff for*nemp*de arff oc sidh*en* skulde th*ä*n a*n*nen syndherkulle huer tagho sin erffdeel j the tre dela som h*er* e*ri*c e*ri*cso*ns* hustr*u* er tilfall*i*t hulk*i*t the sattho for oss pa badhe sidher y retthe oc vi ransakadhom oc ofu*i*ruegdo*m* j laghen oc sadom for rettha at ept*i*r ty som th*ät* star j laghen at sa*m*kulla bör forsth tre dela oc engh*i*n stadz finz j laghen at syndherkulla bör at ganga til arffss j the iij dele m*edh* samkulla Tha dömdo*m* vi h*er* e[ric] e[ricson] pa sin hustr*u* veyg*na* tre dele j alt for*nemp*de h*er* e*ri*c t*ure*so*ns* arff oc badho*m* syndherkulla fier*dunghen* Fra*m*le*dis* sporde h*er* thur*e* t*ure*so*n* oss ath ept*i*r th*ät* at ha*n* oc th*ä*n a*n*nen syndherkul komo bade j arff saman vdhi th*ä*n fierdu*n*gh en togh at the äro vskylde sama*n* om

Digitized by Google

ey han ma vare nermere at lösa thän erffuedel aff thän annen syndherkul en her eric ericson pa hans hustru vegna til huilkit her e[ric] e[ricson] swaradhe at sa mange som j thän annen kul ere, Äro alla hans hustruz modhir systhir dötthre oc hans hustru retthe eptir leffue oc menthe han at han er nember til pa sin hustruz veghna at lösa thän arffue del til sigh en her t[ure] turesson huilkit the satte bade j rettha for oss oc vi eptir laghen dömpdom at her eric ericson pa hans hustru vegna er nermere til at lösa the goz en her t[ure] turesson for thän skuldh at thän som at er nermere til at erffue han
13 r. er oc nember | til at lösa oc köpa arffuit Framledis sado her t[ure] turesson at han hade alla redho köpt thät forscriffna arff for M sthokholmscha marc oc menthe at her eric ericson skulde geffuo honum the peninge j gen om en han ville bliffua vith gozen ellir behalda thät arff Til huilkit her eric ericson swaradhe at vilde her thure lata scriffua the breff ludhende pa högra swm, ellir köpe the goz dyrane en the vare verde thär bordhe honum inghen skadha fore, en nar thät arff vare skipth oc man viste huilkit goz thär komo pa huar theris deel tha vilde han giffuo for them sa mykit som the verdh äro Thät sattho the oc for oss j retthe huilkit erende vi eptir laghin ransakadhum oc dömpdhom at nar forscriffne arff skipt er oc huar veth sin deel tha skal thän erffuedel methiss eptir ty som han er verdh eptir sex metismanz ordh tre pa huario sido oc tha vare her eric ericson nest pa sin hustru veghna the goz yn at losa om han vil göre thär lika fore som forscriffuit staar, Tha bödh her e[ric]

Digitized by Google

e[r]ics*on* sig strax til oc ville nw j vasth*ena* skipta m*edh* h*er* t[ure] t*ureson* oppa th*ät* at h*an* ville vitho sin hustr*uz* deel oc teslikis th*än* and*ra* arffue deel som hans hustr*u* modh*i*rsysth*i*r dötthre er tilfalleth oc ville latha miethe them ept*ir* ty som lagh*en* vthuisa Tha swar*a*de h*er* t[ure] t*ureson* at h*an* kunne ey nw sa forlösth skipte jnnen neste sex viker som h*onu*m var forlacth Tha sporde h*er* e[ric] e[ricson] oss ath om h*an* kunne bliffue th*är* oforsymat vdi om th*ätta* skipte forlängde sigh sa at om h*er* thur*e* ville fines fram*leghie* at th*är* var nath oc aar forgang*it* sidh*en* h*an* hade skipt th*ät* goz, huilk*it* oc sadhiss for retthe th*ät* h*er* e[ric] e[ricson] bör ey at bliffua forsymat th*är* vdi ty at th*är* k*an* ey byrde bodh ept*ir* metzmanne ordom ept*ir* lagh*en* pa koma for m*an* veth huilke gozen er*e* oc huru mykit the rente At vi alle tesse for*scriff*ne arti[c]la oc huar vidh sig haffuo*m* sa ransakat oc dömpt oc for rette sacth som fors*criff*uit star th*ät* vithno*m* vi m*edh* var secretis oc *insigle* h*är* h*engiandis* vit for th*ätta* br*eff* Scr*iff*uit dag aar oc stadh som fors*criff*uit staar

xx[m capitulum]

jtem fram*ledis* talade jec pa samo tidh oc til h*er* thur*e* om min hustr*u* modh*er*modherss morgh*en*gaffuo som fadh*er* hans h*er* thur*e* stens*on* gaff h*enne* til morgengaffuer Tha swarade h*er* t[ure] t*ureson* til th*ät* h*an* viste ey om hans fadh*er* hade nag*ra* morgh*engaffuer* giffu*it* min hustr*u* modh*er* modh*er* ellir huru mykit h*an* hade giffu*it* h*enne*, Tha sade jec at th*ät* var meer än lx aar sidh*en* h*er*

Digitized by Google

abram giorde bäggias thera bryllop oc stor deel aff vor jorda breff badhe morgengaffuo breff oc anner
13 v. haffde langligha varit sidhen | bade j her cristiern nielsons, hans modher fru margretis oc j hans egne verio oc sade jac at her ture sade mic selff j stokholm j kungh karls tidh pa en tidh jac talade til honum om min hustruz modher modhers morghengaffuo thät han visto vel huar henne morghen gaffuo la oc huru mykin hon var ty begerde jac at her thure skulde legie the morghengaffuo vth som retthin vtuisar ellir oc at han skulle forrettha thät han ey viste huath henne morgh[eng]affuor varo oc at han ellir hans modher hade ey forkomit min hustru modhermoder morgangaffuo breff

Thär om sadis mic ey annat for rettha en at jac skulde beuiset thät her thure stenson hade giffuit sin hustru fru birgitto morgengaffuo oc huru mykin hon var tha skulde her thure vitha at the morgon gaffuor vare vthguldna ellir leggie henne vth medh en xij manna edh oc vthen jac kunne sa beuisa thät tha vare her thure mic entet mer plictigh

jtem annan daghen thär nest eptir kom jac athir for rigens radh j gen oc sporde forsth her thure ath oc sidhen menoghe rikens radh oc gode men som thär tha nerwarendis varo om naghen aff them hade naghen tidh hörth ellir sporth annat en min hustru modher modher var oc dödhe en hedherligh dande quinna tha sado the alle at the aldric annat hörde ellir sporde, Tha sade jac at jec takkade thär gerna gud fore oc at jec ville segia här eptir oppenbare thät hon är thän forsta dandequinna

Digitized by Google

som mān noghen tidh hade sporth thär vart sin morgongaffuor frasagth j suerge tha sade rigens radh at thär er ieffuande om her abram giorde sin dotther bryllop medh her thure stenson j suerke ellir j danmark ¶ Var bryllopit j suerge giort tha er thät eth slet erende for sigh at hon var gild til sin morgongaffuo, ellir var bryllopit giort j danmark tha kunne jac enge mor[gen]gaffuor vnnit pa hennis vegne vthen jec kunne beuise thät at her thure stenson hade giffuit henne morgangafuo oc sade the at jec ey hellir kunne vinna the morgangaffuor vthen jec kunne beuise thät at hon var giffuin pa retthen hindherdag oc medh fulle fasta som lagen vtuisa capit[u]lis ix et xvii j gipta balkin oc lade the mic fore thät jec skulde thät innan nath oc aar beuise thät thär eptir

Ty hade jec mith budh til norra hallandh landz tingh oc fik thär eth landz tingss vithne oc loth jec läsa thät pa kalmarna radhstuffuo lögherdaghen nest for fastagangss syndagen anno etc lxij ludhendis alla ledhis ordh fran ordh som här eptir scriffuit staar

Alle men som thätta breff see ellir höra leses 14 r. hä[l]ser jec giruidh bänctson landztingssaka hörare j norra hallandh pa myn nadhighe herre kungh cristierns vegna ewerdelica medh gudh kungörandis medh thätta mit neruarandis obne breff at aar eptir gudz byrd Mcdlxij Thän lögherdaghen nest eptir xx dagh jwle var jec skikkit pa vardhbergis landzting medh flere gode men som tha uider hoss varo Tha stodh op en her Eric eriksons suen som hether eleff olafson huilken som beddis eth tingss vitne

Digitized by Google

huar h*er* abram giorde sin dotterss bryllop f*ru* b*ir*gitta m*edh* h*er* tur*e* stens*on* tha melthe jac th*är* til xij dande men aff tingh*et* aff the älzta som var*e*, joan *gir*uids*on* j hwndestade, helge bos*on* j stens-torp, and*ers* smedh j nathelde, Thor*e* esg*er*s*on* j grymetwne, asmid ibidem biorn j swa[r]t*er*aa eskil aluers*on* j skertene p*er* hop j mwdhene suen henric-s*on* j lindorp Aruidh sewidhs*on* j tryning*e* p*er* bänct-s*on* i b*er*gh oc holmger ibidem Huilke xij f*or*nemp*de* dande men gingo in oppa tinghit halde[n]d*is* hwar annan j h*en*dhir oc badho th*em* sa gud til hielp oc al helgone at h*er* abram giorde sin dötth*ir*s bryllop f*ru* b*ir*gitte m*edh* h*er* thur*e* stens*on* pa apensteen j kindh th*än* syndagh nest ept*ir* xx dagh jwle oc engen annan stadh oc sade the yth*ir*mer at the m*edh* varo försel at föra fra vardhb*er*g oc til f*or*nemp*de* apensteen som var viin miödh tysthöl oc and*ra* handa stykke som th*är* til hörde at sa er gang*it* oc farit som for ut staar th*ät* vitner jac m*edh* th*ätta* mith opne br*eff* oc incigle m*edh* andre gode mentz incigle som äre jöns jeps*on* som er hwsfoghet pa vorb*er*gh p*er* stwdh borgamestare j gamble vord-b*er*g p*er* gulsmit oc jon v*er*kmestare radhmen samo stadh Datum anno die et loco supra notatis

xxj[m capitulum]

Jtem oppa sama tidh taladhe jak ok til h*er* thur*e* thurss*on* om reuelstede ok all thee godzen j oplandh som th*är* vndh*er* liggia ok begärede iek m*edh* thom koma til skipte thy th*ät* är ok min hustr*u* modh*ers* ok h*er* erik thuresons fädh*erne*

Digitized by Google

Tha swaradhe h*er* thur*e* ath reuelstedhe ok the godz som th*är* til liggia ära hans modh*ers* morghongaffuo för vij^{c} [650] nobla ok är he*n*ne th*är* til m*edh* beb*r*effuat för ij^{M} stokholmska m*a*rk för hennes m*edh*gifft, ok sköt h*er* thur*e* thurss*on* sik th*är* om til sit modh*ers* morgho*n*gaffuo b*r*eff som hans fadh*er* haffde giffuit he*n*ne th*är* oppa, Tha ladhe rikens radh h*er* thur*e* fore th*ät* han skulle ladha th*ät* b*r*eff fore koma neste tingh äpth*er* sancte valb*urgis* dagh oppa tingith j th*ät* häredh som reuelstede ligg*er* vti Ok all the andra godz for vth*an* saa ma*n*gh som th*ät* morgho*n*gaffua b*r*eff ludh*er* oppa the*m* skullo vij | skipta i*n*nan vj vughur 14 v. äpth*er* domen war giffwin

thy talade h*er* thur*e* til mik om syndaghe*n* th*är* näst äpth*er* som var pa sancti pauli dagh conuersionis ok begerede th*ät* iak ville latha bestaa om th*ät* skipte till sancti iohannis dagh om mitzsomor th*är* näst äpth*er* tha ville han skipthe m*edh* mik ok sadhe han th*ät* han ville ok tha ladha th*ät* morghongaffuo b*r*eff pa reuelstede fore koma holk*it* tog ey skedde, hwerken kom b*r*effu*it* fore paa ti*n*git som dö*m*pt wart ok ey häll*ir* fik iak skipta pa the andra godz om mitzsomor som han wellkorodhe sik

xxii[^{m} capitulum]

Jtem som h*er* twr*e* sigh*er* om sin modh[e]rs morgho*n*gaffuo tha mener iak ath ha*n* ka*n* engen morgho*n*gaffuo vi*n*na m*edh* rätto paa h*a*ns modh*ers* vägna äpth*er* thy som rikins raadh dömde mik för rätta j watzstena freedaghe*n* näst för sancti pauli dagh conuersionis om min hust*ru* modh*er*modh*ers*

Digitized by Google

morghon gaffuo saa at iak kunne engha morghon gaffuo vinne medh retta pa hennes väghna om henne bryllöp haffde vareth j danmark medh her twre steensson vthan iak kunne bewiset thät her thure stensson haffde giffuit henne morghon gaffuor paa rettan hindherdagh ok medh fulle fasto thy ath laghen förbiwdha j gifftebalken capitulis ix et xvij thät man maa ey giffua morghon gaffuo wthan paa rettan hindher dagh ok medh fulle fasto ok haffuer thät all tidh warit reth och sidherlikth j swerike oc hwat hellir man haffuir giffuit meer äller minne till morghongaffuo tha haffuer man io giffuit then pa rettan hindherdagh ok at xij standa till fasto ath förscriffne morghongaffuo ok then trättonde som förmeler ok hopos mik äpther laghen ok äpther thy som rikens raadh sade mik for retta pa mina hustru modher modhers vägna thät her twre thursson kan engen morghongaffuor vinna pa sina modhers vägna for thy hans fadher giordhe sit bryllöp j köpmanna haffn medh hans modher ok gaff han thär enghen morghon gaffuor, som morghongaffuo breffuet seelff wtwiser ath thät var giffuet j krakarwm sidhan han fördhe henne till swerikes ok word thär ey häller fasto till äpther laghen som man maa ok förstanda j sama breff

xxiii[m capitulum]

jtem sigher her gregers bänktsson thät han war j köpmanna haffn pa then tid her thure stensons bryllöp war ok ath thär warth talat om hennes morghongaffuo pa annan bryllöps dagh Ok for mang rikens ärende skuldh som thär tha pa färdhe

Digitized by Google

varo vart thär enghen endhe pa giort causa här til är swarande at än tog at thät wart talad tha bindher thär enkte medh retta wthan thär wart giort en full ende pa som laghen wtwisa ok ware thät en saa ath kunne thät nakat bindha tha är thär ekke wthan all eneste her gregers benktsons vitne ok fintz j laghen ath ens mantz vitne är som enktet

xxiiij[m capitulum]

jtem kunne her twre än vinna the morghon-gaffuor tha bordhe min hustru modher modhers morghon gaffuor at vära saa godh som hans modhers som thät wttrykkis i gifftebalken capitulo xviij Vare saa gildh en giffthe til sin morghangaffuo | som annan vthan the morghongaffuo är giffuin j fasto iordh godz, Än iak mener äpther then doom som rikens radh haffuer sagdh pa mina hustru modher modhers morghongaffuo ok som laghen wtwisar tha bliffuer min hustru modhermodher gild til sin morghongaffuo äpther thät ath hennes bryllöp war j swerik Ok her thures modher kan medh retta enga morghongaffuo vinna medh hennes bryllöp war j danmark ok her thure stensson gaff henne enghen morghongaffuo paa rettan hindher dagh medh fulla fasto som laghen wtwisar

15 r.

xxv[m capitulum]

Jtem sigher her thure thät han haffuer forwaringh j reuelstedhe för ij[M] mark som var hans modhers medh gaffuor ok ath her thure stensson gaff hans modher alla the lösöre som vare j rewelstedhe for sin tridhingh j saa matto ath hon skulle

Digitized by Google

behalla them fry ok skulle enktet betala aff theres geldh, som thät förrördhe morgon gaffuo breff ok thär om ludher hulkit alt är moot laghen ok haffuer thät aldrig nakan tiidh hwarken för äller sidhan weret besport thät naghan god quinna är swa dana forwarning giord y swerige for sina medhgaffuo serdelis j lösöre for then skuld haffde frw margrete fört M mark in j her twre stensons boo mot hwar then mark her thure atte Tha kunne hon all likowäll ey mere haffua ärfft thär aff j geen än en tridhing aff beggias there lösöre ok betale saa j gelden som hon tok j lösören än the saa til räkkia äpther thy som thät ytherlighin wttrykkis j giffte balken xv capitulo oc är thät badhe om the lösöre som her twre talar om ok then medhgaffuo en wtlentzker rät om huilkit hwar konung j swerige er plictik at swäria thät the skule aldrig städhia nakan wtlänsk rät ath draghas jn j rikit Haffde thät än warith rät äller sidherligt thät her twre steenssson matte swa haffua giffuit the lösöre bort Tha haffde honom io bort till foren at haffua skipt sina barna mödherne wt fra sik hwilkit han ey giordhe Thy begere iak äpther laghen ath rewelstedhe ok the godz som thär til liggia kome til skiptis ok ath her thure före the lösöre in y geen medh sin edh som laghen vtwisa som hans modher fik j rewelstede ok tage sidhan thär aff sa mykit som hans modher är thär vti medh rette till fallen

xxvi[m capitulum]

jtem om then dom som her thure sigher ath honom dömdis rewelstede tiill för sine modhers

morgh*on*gaffua o[k] för ij^{M} mark he*n*nes m*edh* gifth etc tha hende th*ät* sik pa sancti botolphi affthon anno etc lxj^{o} th*ät* h*er* thur*e* sände bodh till mik j stokholm ath iak skulle möta hono*m* i *gra*brödhra klostr*e* Ok tha iak tith kom Tha waro th*är* til samen biscop kädil j ly*n*köpu*n*gh som är h*er* thures modh*er* systhers*on* biscop sigge j stre*n*genes h*er* erik nip*er*tz so*m* eght h*er* thures modh*er* syst*h*er h*er* iohan *cr*istiernss*on* ok h*er* niels *cr*istiernss*on* badhe h*er* thures brödhra h*er* are*n*d benktss*on* h*er* boo nielss*on* ok h*er* e*r*ik nielss*on* som alle tre ägha h*er* thures modh*er* syst*h*er dotra ok noghra faa flere aff rikens radh ok sadhe h*er* thur*e* th*ät* min h*er* kongen haffdhe skikket them til ath sitie räth mellom oss om the dela som mellom os äro Tha eskede iak pa th*ät* b*r*eff som rikins radh sadhe hono*m* för rätta j wadzstena om sancti pauli affthon conuersionis näst til foren th*ät* ha*n* skulle haffue lathet th*ät* for*e* koma om the morgh*on*gaffuo ok then m*edh* gifft j räwelstedhe som han sadhe ath hans fadh*er* haffde giffuit hans modh*er* *ok* h*er* thur*e* velkorde sik selff pa sama tidh th*ät* ha*n* ville latha th*ät* b*r*eff for*e* koma om sancti iohannis dagh at midsomor | th*är* näst äffth*er* Ok om sancti bot- 15 v.
olphi apthon tha wi skulle vara till retta sama*n* ok iak eskede pa th*ät* sama morgh*on*gaffuo b*r*eff ok medgaffuo b*r*eff som bade rikins radh haffde till fore*n* lagth hono*m* for*e* ok han sälff velkorde sik th*ät* ha*n* skulle haffua latet th*ät* for*e* koma tha sade ha*n* nw ath b*r*effuit war borto ok sadhe ha*n* th*ät* kong karl skulle fanget th*ät* j rewelstedhe tha ha*n* anamade rewelstedhe pa the*n* tidh h*er* thur*e*

Digitized by Google

foor här vtaff rikit ok til danmark ok sadhe han thät han aldrig fikket j värie sidhan han kom här vt aff rikit ok satte iak thät j retten om honom bordhe latha thät breff fore koma äller ok forrettet thät ath han ey haffde thät j värie äller viste hwar thät vare Thär medh wiiste the os aff ok tha wi koma för retten j gen tha dömde the enktet om thät breff som wi varo vtwiste pa en the sadhe thät her twre skulle sweriet selff tolfte ath rewelstede ok sa mangh godz som han villde thär till nämpne war hans modher vtlakt för en svm päninga sa stoor som han ville nämpna för sin modher morghongaffua ok for the tw thusand mark för hans modhers medh gaffue ok at her thure skulle thär wt uffuer enktet vere plictik till at lathe thät breff fore koma som rikins radh hadhe til foren j vastena dömt honom til ok han selff velkorde sik ath lathe thät fore koma som för scriffuet staar jtem sade iak pa then sama tidh at wii vordhe vtwiiste at atskilies om her twre var plictogh at lathe thät morghongaffua breff fore koma ok om enghe andra ärende, Haffde iak vist thät the vilde haffua dömt om rewelstede äller the godz thär till liggie tha hade iak mykit annat hafft at sighie thär vtj Tha swarade her erik nipertz thät iak skulle lathe mik nöghia medh hwat the sagdho

xxvii[m capitulum]

jtem annen daghen thär näst äpther som war pa sancti botolfi dagh sende her thure mik budh thät iak skulle koma till honom pa kirkie gardhen j stokholm holkit iak ok saa giorde ok tha iak tith

Digitized by Google

kom tha bödh han sik til at gaa then eedh ok begerede ath iak skulle staffua honom edhen Ok en togh ath then reth wort mik fvnnen fore mot laghen ok swerikes ret ok sidvenie tha ville iak ey pa then tidh haffue straffuet thät om han ville tha haffue sworit at rewelstede ok the godz thär vndher liggie war hans modher rettelige äpther swerikis lag ok sidwänie giffuet ok bebreffuet ok wtlagth badhe fore morghongaffuo ok medh giffth ok theslikis the lösöre j rewelstede som forscriffuit staar ath the waro ok hans modher laglika giffuen ok äpther thät at han ville ekke swäria ath thät war laglika giort tha ville iak hwerken staffua honom then edh äller anama han aff honom thy mik hopos ath min hustru bör thät ey ath vngälla thät her thures modher äller han sälff haffua thät oolaglika fangit ok hafft y theres wärie som thät staar j forsta capitel j jordha balken ath alth thät oolaglika är fangit thät är som oofangit ee til thes wrmynnes häffdh oppa komber ok ath alth laglikit stande ok oolaglikt athergange thät ma man merkia j saadan matto om nakar man hadhe nakath godz j werie som bewislikt vare ath hans äller hans föräldra hadhe oorettelika fangit ok när naghen man taladhe thär oppa skulle thät tha ekke annorledis ransakis j laghen hwat häller han haffde fangit thät medh rette äller medh oorette en ath then som godzet hadhe skulle ekke wthan saa släth ath swerie ath hans föräldra äller han haffde fangit thät ok skulle | ekke vara plictok till ath swerie ath thät 16 r. war theres äller hans rätfangna godz Tha ware thät alth like mykit hwat häller han haffde thät

m*edh* rette äll*er* m*edh* oorette etc Ok tha behöffde m*an* yngh*en* lagh när man skulle ekke niwta rett*en* än hulkin som mest ku*n*ne taghe h*an* haffde tha besta retten

jtem oppa then tidh iak ville ekke stawa h*er* twr*e* th*en* edh äll*er* anama th*en* aff honom pa kirkio gardh*en* som for*scriff*uit staar tha gik h*er* twr*e* pa slottet för min h*er*rä kongen ok sadhe th*ät* rikins radh hadhe sagth honom en rät for*e* ath h*an* skulle göra mik en edh ok iak ville ekke anama th*en* aff honom tha badh min h*er*ra honom th*ät* h*an* skulle göra th*en* edh som honom war for*e* sagth tha badh iak ok manadhe min h*er*ra kongen för wars h*er*ra hardha död skuldh ok för the edha som h*an* hadhe sworit alla sins rikis inbyggiara th*ät* h*an* skulle hwa*r*iom helpa til rätta ok manade iak honom som iak aldra ythe*r*st ku*n*ne ok mik togh engh*en* a*n*nar rät vidh*er*fors en h*er* thur*e* bödh mik än tha th*ät* iak skulle staffua honom edh*en* hwilk*it* iak ok saa giordhe ok staffuadhe honom edh*en* saa th*ät* han skulle swerie th*ät* rewelstedhe m*edh* saa myk*it* godz som h*an* th*är* til ville n*ä*mpna war hans modh*er* laglika giffuith till morghon gaffua ok laglika wt-lagdh for h*en*nes m*edh*giffth ok thes likes alle the lösör*e* som j rewelstade waro waro hans modh*er* laglika giffne tha sadhe h*er* twr*e* th*ät* h*an* ville ekke swer*ie* ath th*ät* war laglika giort ok th*är* m*edh* ladhe iak helghodomana fraa mik ok ville ey anama th*en* edh, sidh*an* gik h*an* alth likowäll edh*en* ekke vth*an* selff ellofftthe ath h*an* haffde rewelstedhe ok the godz etc för sina modh*ers* morghon gaffua ok m*edh* giffth än ekke ville han swärie ath h*an* hadhe th*ät* m*edh*

Digitized by Google

rätta ok pa then tidh han hade sworit then edh tha took han fram thät hans moders morghon gaffua breff som han hadhe til foren forsworit ok sadhe thät kong karl skulle thät haffua, ok sadhe han tha, här är nu thät morghon gaffua breff iak ville ekke the foren latha thät til syna

xxviij[m capitulum]

jtem haffuer her thure eth dombreff aff thöm som thenne doom gaff ludandis bland flere ärende ath them vitherligt är ok the vtower waro pa then tiidh her twre thuresson gik then edh medh xij riddara ok swena som the funno honom fore ok sta theres namffn som then edh medh honom gingo nempde j thät sama dombreff ok är her gregers mattssons namffn scriffuet bland the älloffuo som then edh skullo haffua gangit medh her thure ok her greghers matssons insigle hängher för thät sama dombreff ok vitner ath han skulle haffua väret j then sama edh medh tha haffuer fornämpde her gregers sidhen varit badhe för hoffmästaren her erik axol ok för her gotzstaff karlsson lagman j opland ok manga flere godha män ok soreth ath han aldrik war j then edh medh her thure än han sigher thät han sände her thure sit insigle j godha troo ath han skulle besigle thät dombreff thär medh thy han var en aff thöm som satho för doom j then saak ok j then sama troo tha besiglde han breffuet medh hans insigle saa ludhandis thät han war j edhen medh her thure hulkit ey saa är j sannindene Thy kan hwar godh man wäl märkia om thät breff är skälighe wt giffuet äller ok om then

Digitized by Google

edh borde at bliffue viidh makt äpther thät at her thure gik ekke then edh selff tolffthe som honom war for funnen än togh ath thät war funnet moot laghen

16 v. jtem sighia nagra aff thöm som domen sathe thät k[ongen] bör ykke at ransaka sith radz dome oc at the som j k[ongens] radh äre bör ykke at swerie om the sake som the döma om Tha är thät io reth ok openbara at all skotzmaal wiise in til kongen ok inga skotzmaal wisä fra honom ok ma ok bör k[ongen] letha sannend om all ärende som thät wt trykkis j tingmala balken xxxij et xxxix capitulis ok fintz thät ingen stadh j laghen at k[ongens] nämpd är meer vnden taghen at swerie om the ärende som the döma än andra nempde ok fintz thät ykke häller y the articulis som k[ongens] radh bör ath swerie ath the äre ythermeer forplictoth viidh sin edh ath sithia naghen doom än andra gode men hwem k[ongen] skikker thär till

xxix[m capitulum]

jtem vill nagher sighia thät iak haffuer försumet min rät y thy at iak ykke strax sköt mik fraa rikins radh ok in til myn herra hwilkit mik hopes ath myn räth är j inghen mathe thär vti forsumet äpther thy ath iak sköt thät för myn herra k[ongen] badhe för än the sworo som för rätta satho ok för än her thure gik then edh ok sundherlike äpther the för ordh som iak hadhe för min herra om somoren näst till foren j hielmstadha pa then tidh han lot stämpna mik till arboa om xx dag iwla för hans radh tha sadhe iak thät iak

Digitized by Google

ville *ger*na mödha mik thär äpther hans beger en iak ville engeledis latha mik fra hans eghin rät äller giffue mik j retta m*edh* her twre vthan han sathe thär selff wtoffuer för thy han haffu*er* taghet mik all min iordhab*r*eff scr*i*ffthen ok rekenskap fraa som iak skulle tala til her thure m*edh* ok swara honom En togh ville her thure haffua sworit th*ät* reuelstedhe ok the godz thär till liggia ok the lösöra j rävelstedhe hadhe waret hans modher lag- lika ok rättelika giffne tha hadhe iak ey tänkt ath skot*et* th*ät* ythermeer

xxx[m capitulum]

jtem th*ät* är min nadige h*err*e witherligt ok m*an*ghe godhe män badhe j rikens radh ok and*ra* hurw her thure haffu*er* optha stempth mik fraa en h*err*a dagh ok till then annan badhe wt rikes th*ätta* alth är moot laghen ok thes likes inrikes ok hopos mik th*ät* han ynghen skäligh skylningh skal kunne haffua till mik wthan allt th*ät* oomak kost täringh ok vidhervilia som han haffu*er* giort mik ok än gör mik th*ät* gör han för then skuldh han weeth min stora fatigdom ok mener ath han will io trengie mik til skipthe th*ät* iak skulle wara gladh ath iak kunne fanga nakat y gen saa mykit som honom tekthis at vnne mik aff th*ät* arff som han haffu*er* mik twa reser vellelighe fraa taghet ok at iak skulle wt offu*er* giffue then stora skadha waldh ok smaaheeth som han mik giort haff[uer] badhe mot laghen ok k[ongens] dom som iak thär pa fangit hadhe hwlkin doom her thure sadhe at k[ongh] karll hadhe villelige ok oorättelige dömpt

Digitized by Google

ok thär fore befelte min her kong cristiern hans radh thät the skullo rantzsaka om then doom war skälige giffuen äller ey hwilkit the ok swa giordho j wastena fredaghen näst fore sancti pauli dagh conuersionis ok dömde mik sama ledis som k[ong] k[arl] dömde mik till foren ok xij riddara ok swena j en konungs näpmd y saa matho haffuer her thure en nw en stoor deel aff thät arff inne medh sik badhe medh wald ok välde Ok haffuer thär ey medh retta thär vthj vthan en attanda deel jak kan hwarken
17 r. niwta lagh äller dome thät iak kan faa min hustrus | j mina haffuande wärie y geen än han vill io trängia mik till ath iak skall kräffuia skipte medh aff honom holkit iak haffuer all tidh bodhet mik til at vilie sätia thät y rette om mik bör thät arff y myn fry haffuende werie y geen ok then opbyrdh som han thär wt aff op burith haffuer ok theslikis the wald ok wälde at förbötis som han mik mangfallelika giorth haffuer ok thale mik sidhen till om hans arffue deell äller annat hwat han haffuer mik at skulla thy iak haffuer ey hörth thät nagher man kan forbäthra sin räth medh naghan agrip äller valdz gierninga

xxxi[m capitulum]

jtem begerer iak ath vitha om iak maa lösa mina hustru ettaleffve in medh saa dana värdöra som laghen wtwisa j iordha balken capitulo ix° ok hwer iak skall lathe then betalning in ath koma ok om her t[ure] t[uresson] vill ey aname fä äller förganglig värdöre om thät bör at bliffue min skadhe äller ey

Digitized by Google

xxxii[m capitulum]

jtem äpther thät at then ärffue deel som her thure hadhe köpt aff then andra syndherkull är her thure fraa sakt tha mener han nw at han skal haffua twe delin j then fierdung aff thät arff för thy han är her erik twressons brodher pa fädhernet ok the andra ära alle her erik t[uressons] systra dotter pa mödhernet för then skuld är merkiandhe ath then ene her eriks systher pa mödhernet heet fru katerina ok aff henne föddis fru birgitta her ärengisel nielssons hustru Ok then annan heet fru cristina aff skerne ok aff henne föddis iiij döttre tha bör io the twa systhra saa mykit ath ärffue som en brodher ok är thät ytherlighare offuer veghende hwor fore her thure skulle ärffua twa dela j there mödhernes etteleffue ok the badha systhra ey vthan tridhie delin j hans fädhernes eette leffua hwat heller godhe men kunna merkia ath slikth ärffue kwll som kull äller fädhernes frändher taghe fädherne ok mödhernis frändher mödherne Thät lather iak till gudh ok rätten

xxxiij[m capitulum]

jtem sidhen her thure haffde gangit then edh som forscriffuet staar tha war iak opta för myn her kongen badh ok manadhe honum openbare ok ytherlikt för wars herra dödh skuldh ok fore the stora edhe han hadhe sworet syne rikis inbyggera thät han skulle hielpa ok fly hwar man ret thät han ville verdiges at hielpa mik til retta medh her thure tha skikkade min herre thär till

Digitized by Google

erkebiscopen h*er* erik axoll h*er* götzstaff karlss*on* ok h*er* magnus green till ath the skullo skelias at m*edh* retta ok tha vii komo till sam*an* for them j kongens mak pa stokholm tha fik iak engen annan ret än h*er* thur*e* förhastade sik ath*er* j gen thär pa mik ok beropthe mik thär saara thär m*edh* gik ärkebiscopen ok andre godhe men borth ok mik vidherfors thär engen rät, sidhen iak förnam ath mik kunne enghen ret vidher faras tha badh iak min h*er* kongen om thät han ville verdugis at giffue mik sit opne breff thät iak hadhe saa ytherlike förfulleget thät ok budit mik til retta, thär fore gaff han mik et opit breff m*edh* hengiande insigle ludhende ordh fraa ordh allo ledis som här äpther scriffuit staar

17 v. Wy cristiern m*edh* gudz nadh swerikis danmarks norigis vendes ok gota konung hertog i slätzwik greffue j holsten stormer, oldenborg, ok delmenhorst görum vetherlikth thät h*er* erik eriksson war älskelik man ok tienere haff[uer] kärth för oss ath h*er* thure thuresson haffuer honom fraan taghet ok väldelika förhaller all then ärffuedell som hans hustru är m*edh* retta till fallit äpther hennes modher brodher h*er* erik thuresson gudh hans siel nadhe hulken forscriffne ärffue dell förnempde h*er* erik eriksson sigher at honom är thuo reser till dömpt ok ath h*er* thure thuresson vill ey hellir stedhie honom ret skipthe j reuelstedhe ok the godz thär vndher liggia huilke h*er* erik eriksson sigher ath hans hustru modhers ok h*er* erik thuressons retta fädherne war theslikes haffuer han ok beräth för oss thät h*er* thure thuresson vill trängia sik in m*edh*

Digitized by Google

her abraam brodhersons ärwinge j all hans gotz medh eth breff som kong erik hade wtgiffuit ludhande thät han hade giffuit her t[ure] steensson ok hans hustru fru birgitta her abrahams dotther all the godz som honom waro medh retto till falna j swerike äpther fornempde här abraham mot huilko forscriffne breff wi ladhom her erik eriksson fore j fiordh naghra dagha för laurencii j halmstede thät han skulle innan nat ok aar thär äpther lata koma sin bewisning fore thär om ok haffuer her erik eriksson beret för os om ma[n]gh andra ärende som honom ok her thure thuresson är j mellom om hulkit han badh ok ytherlike begerde aff oss thät wi villom hielpa honom till retta ok äpther thät at vort älskelika radh for wor ok vor rikis merkelika ärende skuld kunne ey nw här när oss till samen bliffue saa lenge thät wi mattom the ärende mellom them medh rettha atskilia thär fore haffwom wi sakt her erik eriksson thät han maa ok skal bliffue oforsymeth j all sin reth bade om thesse forscriffne ok all annor ärende som äru mellom fornempde her erik eriksson ok her thure thuresson in till thes wi framdelis medh wart älskelika radh kunnom haffua tiidh läglikheet til fornempde ärende oc medh retta at atskilia Datum in castro nostro stokholmensi crastino beate marie magdalene nostro sub regali secreto presentibus appenso anno domini etc lxj°

xxxiiij[m capitulum]

jtem anno etc lxii om sancti kalixti dagh paa then tidh her twre redh till danmark tha skipte her

Digitized by Google

thur*e* m*edh* mik ok fik iak tha nagh*er* gotz j mith skipte aff th*ät* saina arff äpth*er* h*er* erik thuress*on* än togh ath th*ät* war ey när saa myk*it* som iak m*edh* retto borde haffua ok th*är* for*e* war iak paa radstuffwn j kalmarna mandaghen näst for*e* sancti martini dagh anno etc lxiij ok ku*n*giordet för borgha-mesta*ra* ok radhet th*är* h*er* thur*es* fooghot pädh*er* iönss*on* närwere*n*d*is* war ath mik brast myk*it* j th*ät* aff ty som mik borde ath haffua paa mina hustr*us* vägna äpth*er* h*er* erik thuress*on* ok gaff iak th*är* lasth ok kära oppa i*nn*a*n* nat ok aar äpth*er* th*en* tidh h*er* thur*e* thuress*on* giorde th*ät* skipte m*edh* mik

jtem ville nw h*er* thur*e* sighie ath iak haffde ekke löst th*en* ärffue deel in i*nn*a*n* nat ok aar
18 r. äpth*er* wi haffdom skipth som ha*n* köpte aff | th*en* and*ra* syndh*er* kull tha är th*är* till swarande ath the gotz ära ekke än wth lagda ok ma*n* weeth ekke huilke the ära Ok doomb*r*effuet som th*är* pa är giffuit mella*n* oss ludh*er* ath iak skall lösa thön i*nn*a*n* nat ok aar äpth*er* th*ät* ath man weet huilke the gotz era so*m* pa the*ra* deel komb*ir* ok äpth*er* th*ät* ath the wordhe ära äpth*er* siex mietz ma*n*na ordh tree paa hwar sidha

xxxv[m capitulum]

Jtem pa th*en* tijd h*er* twr*e* böriade at leggia the godz so*m* jak fik pa mi*n* hustr*u* del tha wille jak icke wndh*er*wi*n*ne mik at skipte eller anama naghat aff te godz for en h*er* twr*e* welkor*e*de sik at kw*n*ne th*ät* naghen tijd for r*e*tte fi*n*ness th*ät* jak icke haffde fwlt pa mi*n* hustr*us* weygna tha wille ha*n* altid fwlle th*ät* wp huat th*är* briste wtj th*är*

Digitized by Google

war tha nerwarandis her Götstaff karlsson oc her Maghnuss Gren, oc er merkende thät iak haffde pa then tiid enge jorde screffther oc wiste jnghen leglighet wthen som her twre haffde self lathet scriffue

xxxvi[m capitulum]

jtem er mik beret thät her twre sigher at han wil riffue wp thät skipte j gen for then skul som her twre sigher at thät godz skulle ware betre aff le[g]lighet thät jak fik pa min del en han fik pa sin deel, tha er thät her Göstaff karlsson oc her maghnuss gren wetherligt at the godz wordne screffne pa twa screffther them looth her twre sielff scriffue oc kastade wi om korit medh en terning oc her twre wan korid oc tog then screfft honom tektis oc jak behölt then annan

xxxvii[m capitulum]

jtem nar swa kan ske thät vi kome til ith lagha skipte, tha bör mik pa min hustruss weygna at leggia honom sin attendedeel wth j wmegher, oc min hustru bör at haffua sine tweedele j bolbynom om swa til reckher j alle her ericx twresons gotz

Capitulum xxxviij

jtem sigher her twre thät her Abram haffwer forbrutid sit godtz, hwilkit alrig skal bewisess eller naghan tiid j sannind befinnas, oc thär oppa at huar god man ma teess ythermere wete sannind thär om, tha er merkende at for en her Abram for aff stad til syndherborg medh konung Eric tha

Digitized by Google

antwardade han slotz laghen pa wardberg oc alle the slot han haffde til drötning margaretis hand om honom for stackot worde, oc tha her abram war död tha kom drötning Margit til wardberg oc
18 v. | ladhe hon tha fru Cecilie her abrams etherleue wt for sith skipte en stor selfnap, xij selfstope, xij selfskale, twsende sware edwerdis nobele oc tu hundrede lödog mark j stral oc griip oc jempt swa myket j alle matto ladhe hon til fru birgitto her Abrams dottherss deel oc antwardade thät her brodher swenssons fadher oc eric pedherssons fadher at the skulle antwarda thät her twre stenson thy at her twre stenson eller hanss hustru fru birgit war icke tha ner warandis, Oc naghen stwnd thär effther kom her twre stensson til drötning margarete tha sadhe hon til honom thät hon haffde antwardhet the forscriffne twa then forrörde swmma oc sporde om han wille anama thet tha swarade han at han wille wel anamat om thär wille fölghie mere med thy honom tickte thät honom war icke fwllelige reth skypte skedt, Haffde her abram forbrutit sit godz som her twre segher tha haffde icke drötning marghit lagt honom wt swa stor swmme for sin hwstruss lösöre effther sin fadher oc er thät wel bewisligit med manga köstelige ting som min hwstru modher oc her eric twreson erffde ellerss effther theres modher aff her Abramss til redhe thetta haffwer fru Cecelia selff beret mik om thät skipte som drötning Margit giorde mellom henne oc her twre stenson pa sin hustruss veygna

jtem pa then tiid k[onung] eric lot hugga her Abramss hwd aff tha anamade her twre stenson

Digitized by Google

bade skep oc godz, oc alt thät han haffde med sik, oc k[onung] eric bewarede sig intet thär med eller annet hanss huarken thär eller annerstadz sa mykit som en peningx wärdh

---

Fortsättning.

(Efter Fasc. *C. 17.*)

Jtem Anno etc^ra^ lxx secundo tha rikissins rad waro här forsampnade aff thesse iij rige tha talade iag til her thure for swerigis radh om the deelo som oss j mellom är och the stempdo oss tha bada in til stokholm om assumpcionis marie medh all war breffe som wii willom pa badha sydor nywta och wngella medh, Och tha iag tiid kom tha sende her thure Jon darre oc hans scriffuere tiidh medh sith lukta breff Och ikke stod her thures nampn eller datum thär vtj pa hwat tiid eller stad thät scriffet waar Och haffde the medh sigh nogra besiglda och obesiglda scriffter Thy satte iag j retta for rikissins rad om jag waar oforswmad thär vtj thät iag gaffwe migh j retta medh jon darra vppa the breff och skriffter tha sagde rikissins rad migh for retta at iag waar ey forwarad thär vtj om iag gaffwe migh j retta medh hanom En the dömde migh all min jordabreff rekenskap och jordabögher i geen aff her thure Och stempde oss hiit til calmarna pa badha sydor til thät möte om kanuti thär nestkomande som theras dombreff thär oppa giffuet yterliga vtuisar

16 r.

Digitized by Google

Jtem pa thät möte om kanuti Anno etc^ra lxxiij^o
16 v. talade iag här for rikissins rad til her thure | om
forscriffna arff och om min breff och eskade thär
vppa tha dömdis inthe mellom oss om forscriffna
arff men the dömdo migh all min breff til sa at
her thure skulde antwarda migh them om xx^de dag
jwla j arboga och stemde the oss tiid bada for
retta om forscriffna arff som thät dombreff thär
vppa giffuet och vtuisar Och dömde the all the goz
effter her erich turesson j qwarstada til thess wii
waro medh retta atskilde

Jtem nogra daga thär effter ath som iag war
pa borgholm ner her steen sture kom her thure
thuresson tiidh och sade til migh her Steen stwre
her Erich axelsson och Aruid trwlla begärande thät
iag wille anamma the breff aff hanom j Stokholm
om xj^M jomfrw dagh thär nest effter Och sagde
the pa hans vengna thät han betröster sig ikke at
kwnna föra the breff offuer landh Thy wille han
vtan alla ytermere hielperedhe antwarda migh them
j stokholm och swara migh thär til retta om all
ärende pa forscriffne tiidh och samptykkte iag thät
pa thän tiidh effter theras radh Och foor til stok-
holm thär effter Och bleff thär aatta daga effter
martini Och sydan her thure ikke kom tiid och iag
fik ikke min breff som sagt warth tha kwngiorde
iag thät for rikissins rad Och beuisade thät alt
medh Her Sten stwre Her Erich axilsson och Aruid
trwlla som forscriffed staar, Och rikissins rad dömde
migh ta til at anamma alla the goz effter her erich
turesson j mina haffwande weryo som the til for-
enna haffde dömt j qwarstada Och the andro goz

Digitized by Google

j vplanden som waro reuelstede och al the goz som her thure stensson min hustru moderfader haffde j vplandh dömdo the | j qwarstada til thess wy 17 r.
warom thär om medh retta atskylde Och stempdo oss hiith til calmarna pa thätta möte om iohannis och skreff her thure til rikissins rad for thän skyl mauricius som hans dotter haffde skreff hanom til at han wille möta hanom i lykke aa Er thät laga forfal thät kwnna gode men wel merkya

Jtem torsdagen nest for visitacionis marie Anno etc^ra^ lxx quarto sende iag her thure til kragerwm Her Stens stures stempninga breff at han skulle komma hiit och swara migh til retta om mandagen thär nest efftер och han ey kom

Jtem efftер thät han ey kom om mandagen som forscriffet staar tha sende iagh hanom ather strax Rikissins radz opna stempninga breff at han skulle haffwa kommedh om odensdagen thär nest efftер hulkyt han ey hellir giorde Och war badho sin vtan all lagha forfall Och skreff han rikissins rad til i geen at han kwnne ikke komma for thy hans baath laa här j Calmarna

Jtem komma wij for retta pa Calmarna j radstuffo tiisdagen nest efftер kanwti tha loffade han at senda migh al min jordabreff j geen pa samma dagen och foruilkorade sigh at forfwnne iag nagoth thwiffuel thär vtj at the breff waro thär ikke all samman ellер wille iag ikke fordraga hanom eden tha wille han ga migh thän edh sielff tolffte som hanom dömpth waar

Jtem fredagen thär nest efftер war iag til orda 17 v.
medh her thure pa radstuffwen och lagde all min

Digitized by Google

breff j retta for rikissins [radh] at nywta och wngella alt thät reth är tha sagde her t[ure] t[uresson] at han haffde ey siin breff och beuisning thär ner sigh och badh at man wille wnna hanum tiidh til mandagen thär nesth tha wille han vtan alt hinder komma thär for rikissins rad och göra och anamma alt thät reth är

18 r. [2]) Jtem Anno etc[ra] lxxvi° sancti augustinj dagh wor jak til retthe medh her thwre om min hustrus moder moders morgengaffuo Oc thalede the gode herrer riksens rad swa thär wdi pa bade sider om thät erende Tha gaff jak thät pa her Sten stwre her Jwer axelsson her Hans agesson och niels clausson Oc her twre gaff thät pa her eskil jsacsson her gregers matsson her thwre jensson oc her tord bonde The sagde oss swa ee mellom thät wij schullom nw stragx legge ower hwre meget pa hans oc hans bröders deell kunne löpe j xl lödige mark sölff, thät schulle han giffue mik helfften innen vi weger oc helfften scolle jak fordrage hanum thär medh lathe wij oss pa bathe sider atnöghe

Jtem thalede her twre till mik om boo oc boscaps tingh som her eric twresson oc min höstru fader anamede j kragerwm Aby oc annenstedis Thär til suarede jak At nar her twre förar jn som lagen wdwiss swa meget som i räffuelsted bleff oc annet som hans moder oc han hawe fanget tha wil jak gerne sware pa min höstru wegne om swa megit som henne bör pa sin andeel wd at giffue

---

[2]) *Följande med annan stil.*

Digitized by Google

Större varianter och tillägg.

(Efter Fasc. *C. 17.*)

Variant till cap. iv—vij.

lxx tercio[1]) 3 r.

Th*ätta* eff*terscriff*na är een deel aff th*ät* He*r* thur*e* thu[resson] haffu*er* migh ffra tagith

Först kragerum*s* gard m*edh* bo och boskap och alt th*ät* th*är* vtj waar som han stod pa th*än* tiidh he*r* Erik thure*sson* gud hans siel nade bleff dödh

Jtem togh och ana*m*made han och alla wegnu*m* Hwath han ku*n*ne spörya he*r* Erik thure*sson* til hördhe

Jtem togh han och alth the ärffogoz som he*r* Erik thure*sson* atthe och haffde th*em* weelleliga j synne haffande wär*e* pa a*n*nath aar oc til thes th*ät* wart migh tildömth j skara

Jtem sydan jag wart gripen och waar k[ongh] C[ristierns] ffangghe tha togh he*r* thur*e* thure*sson* aath*er* j geen fra migh kragherwms gard m*edh* al the ärffogozs som he*r* Erik thure*sson* aatthe j swe*rig*he moth forsc*riff*uen dom Och haffde th*em* welleligha j synne haffande wär*e* moth th*än* degtingan som giordis mello*m* rige*n* pa th*än* tiidh k[ongh] C[ristiern] kom jn j swerighe at hwar een skulle nywta sith gooz j alle riken Och moth k[ongh]

[1]) *Senare tillskrifvet.*

Digitized by Google

C[ristierns] breff som han gaff migh synnerliga pa thän tiidh jag gripen waar ath jag skulle och nywta mith goz j righen som andre dande men

3 v. Thesse forscriffno ärffogoz haffde han al j sinne wärre j aatta samfeldh aar och baar thär op aff welleliga landgille och al annor rettogheth til thes nw pa nyondhe aar sydan fik han migh thär naghot aff j geen

Jtem stempde han migh mangastadz synnerliga til halmstada arboga och wazstena Och dömde rikissins radh j wazstena anno etc lx primo fredagen for conuersionis pauli migh for retta sammoledis som k[ongh] k[arl] medh een konungx nempd dömpde migh til fforen j skara Och een thär vtoffuer haffuer [han] alth sydan welleliga hafft fra migh forscriffna ärffogoz

Jtem strax tha k[ongh] C[ristiern] kom in j swerige togh han migh fra j thät iag gripen waar alth thät han kunne spörya migh tilhördhe som een del här effter skriffuet staar

Primo j Calmarna een spany snekkie weel ferdog medh all redskap aff xviij lester

jtem lx Calmarska spen korn

jtem ℥ thynne rugh

jtem vj thynne myööl

jtem ii och xx hwder badhe oxa hwder och ko hwder Jtem ij barkada oxahwder

jtem vij däkir klippinga

Jtem ix wndhebwlster och ix hwffvdbwlster

Jtem vij hyghindhe

Jtem een brygge panna Jtem iiij andra stora kätla

Digitized by Google

jtem een morthar*e* Jtem ij br*e*m thy*n*nor m*edh* faath och drykkekaar jtem ij paar ketilringa

Jtem iiij flesk och vj halff flesk 4 r.

Jtem ij thy*n*nor oxaköth och een halff lesth kooköth

Jtem vij thy*nn*or ffärst smör och v thy*n*ner ga*m*malth smör Jtem iiij p*u*nd sm*ö*r

Jtem vij ffierdhw*n*gga aal

Jtem vj p*u*nd tör aal och rökta geddor

jtem een ffierdungh torsk

jtem een thy*n*no lax

jtem een br*e*mthy*n*no skarpfisk

jtem eth hwndrath spichfisk

jtem een thy*n*no haanagh

jtem ij lest*er* thomma thy*nn*or

jtem vj stikke talgh

jtem ij yxer Jtem ij p*u*nd hamp jtem j lywse staka

Jtem een deel aff th*ät* h*er* thur*e* thures*son* 4 v. togh j kragerwm, a*n*nat siin fra migh, tha iag gr*i*pen war

Först brygge redhskap jtem kökentygh thy*n*nor byttor och a*n*nor sadana boschaps tingh och senggakläd*h*er

Jtem ij yxn vi köör xxx vnghnöth stwta och qwighor och ix kalffwa

Jtem lx ffaar badhe the i gardh*e*n ware och til legho jtem lxi swiin

Jtem viij ga*m*mwl stykke stoodh hors och iij ffaala ffor vtan fyl

jtem ij arbedhisskywth

Digitized by Google

Jtem togh han fra her Jacob j aalem jj yxn
Jtem togh han een oxa aff magnus bwgge och ij köör j möore
jtem en koo aff holmsten skraale
jtem en ko aff min landbo j nytörp
Jtem togh han j nywdwngh xvij yxn och ix köör aff them som thät j legho haffde och een deel aff läghan medh

---

Tillägg till 2da cap.

— — — — — — — — — — — —

5 r. Skulle her thure stensson en haffwa erfft thät arff (honom och mer borde än helften och eric turesson och min hustru moder thän annen helffthen effther thy ath the ware samsyscen medh her eric turesson och her eric turesson oc min hustru moder)[1] tha haffde min hustru moder och Her erich turesson aater erfft mesta deel aff thät arff j geen efter theres fader

---

Variant och tillägg till cap. xiij.

6 r. Jtem om Olaui Anno etc^ra^ lix^o^ stemde her ture migh til halmstada for rikissins rad och tha iag tiid kom nogra daga thär efter sende k[ongh] c[ristiern] efter migh och iag skulle komma efter honom och tha iag tiid kom tha fik her thure kongen eth konung ericx breff och badh hanom ath

[1]) *De inom ( ) satta raderna äro dels skrifna öfver raden och dels vid styckets slut, men här insignerade. Hela stycket är i handskr. öfverstruket.*

Digitized by Google

han wille lata läsadh for sigh hulked han och sa giorde och lude thät samma breff at konung erich haffde giffuet her ture stensson och min hustru moder alla the goz som hanom waar medh retta tilfallen effter her abram brodersson

Jkke stod vtj breffeth j huro dana matto hanom waar nogra goz tilfallen effter her abram eller ath hanom waar nagot her abrams goz tildömpt, men haffde hanom nagon ret waret tifallen j nagor her abrams goz thät haffde han wnth her thure stensson och hans hustru frw birgitte her abrams dotter Strax thätta breff | vaar läsith for en iag kwnne 6 v. faa swara eth ord thär, tha sagde biscop kätil som tha waar electus, käre nadugh herra wii döma thätta breff widh fwlla mackt, tha swarade iag thär til och sagde Tha maske at iag behöffuer inthe at swara thär til meer Tha sporde kwngen migh ath om iag haffde thär nagot vtj at swara Tha swarade iag ath iag haffde wel hafft at swara thär vtj och haffde thär ikke warith sa raskeliga om dömpt, En iag menar at thät skal ey annad finnas medh retta eller j sannind beuisas en at her abram waar en dande man och haffde sith goz j jnge matto forbrwtedh Tha swarade kwngen at han wille ga heen och fa sig maath tha bad iag och manade hanom at han wille for gudz skyl höra mith taal och min ärande til retta vppa thän dom som biscop kätil dömde Tha swarade k[ungen] ath thän dom kwnne inte wara migh til forfangh for thän skyld när iag haffde nagor skälig swar thär j moth tha ware iag altid oforswmad j min reth nw är migh sagth thät her ture haffuer fangith

Digitized by Google

thär vtoffu*er* kwng*e*ns dombreff ludande th*ät* her thur*e* skal bliffua widh konu*ng* ericx breff och skal nywta th*ät* j alla syna articlis vtan iag kw*n*ne kom*m*a breff och beuisn*ing* thär for*e* j*n*nan nat och aar thär eff*ter* Thy kan hwar god man m*er*kya hwat thär är r*e*t om Jagh weet ey r*e*ttar*e* en her tur*e* bwrde ath beuisa m*edh* hwat skel her abr*am* haffde forbrwted sith goz

---

Variant och tillägg till cap. xvi.

7 v. Jtem om th*ät* konu*ng*h erickx breff som her thur*e* menar at ga in j her abrams goz m*edh* haa th*ät* wil r*e*tteliga forstan*d*a menar iag at her thur*e* kan inthe w*i*nna thär m*edh* for thän skyl br*e*ffuith lud*er* at k[onungh] Erich gaff her tur*e* stensso*n* och hans hustr*u* frw birgitte her abr*a*ms dott*er* all the goz som hano*m* waro m*edh* r*e*tta tilfallen eff*ter* her abr*a*m hulkyt migh haapas och weeth j san*n*ingen eff*ter* thän doom som rikissins radh dömde här j fiordh mellom migh och her thur*e* Anno etc lxxiij° om laurencii ath k[onungh] erich haffde ingen r*e*th til her abr*a*ms goz Haffde k[onungh] Erich en scr*i*ffeth ath her abrams goz war hano*m* m*edh* r*e*tta til falleth tha kw*n*ne th*ät* at likauel ikke bliffua widh mackth
8 r. wtan | konu*ng* erich kw*n*ne haffwa skäliga beuisth ath her abr*a*ms goz waar hano*m* lagliga tildömt thy ey matte han sielff döma och w*i*nna sigh goz til

Jtem är och merkyan*d*e at pa thän tiid her abr*a*m wart halshugg*e*n bewarade k[onungh] erich sigh inthe m*edh* nagot th*ät* han haffde thär enth*e*n

Digitized by Google

skiip wapn werye eller andra haffwor hwath thät helst waar, en thät fik her ture stensson alt samman

Jtem är och wel witerligith thät drotning margareta haffde for sidwenye ath när gode men j riken the som stoor land och lään aff henne haffde döde bliffuo tha toch hon borth effter them päninga och sylff alt thät hon kwnne fanga som thät beuisas om her magnus mwnch hulken som wart slagen och miste sith liiff for hennas skyl, togh hon bort alt thät han aatte aff gul och sylff och päninga och sagde ath thät war aff Cronnonnas han haffde fangith thät thy wil hon behalladh pa Cronnonna wengna tesligis giorde hon effter min faderbroder her per nielsson aff aagardh togh hans barn fra xij^{c} swara engilska nobla vtj en summo for wtan alt annadh gwl sylff och päninga tesligis giorde hon och her jep mws och manga flere goda ypper men j riken Är migh och sagt at hon giorde tesligis effter her Sten benctzson här j swärige, marsk erich, och flere goda men här j swerige ey for annadh sagt wtan som forscriffet staar

Jtem pa thän tiid D[rotning] margaretha kom til wardbergh nest effter her abrams död tha anamade hon och thär och tesligis hwat her abram haffde thär Och antwardade ij dande men som heetha swen brodersson [ɔ: thoresson] och peder erickxson til her thure stensons handh for hans hustrus federne en stoor sylff nap, xij sylff stopa, xij sylskala, thw hwndrada lödig march j straal och griip och Thwsanda swara eddefers nobbla Tesligis och sa mygeth antwardade hon och frw cecilie for sin andeel Och är beuisligith at her thure stensson 8 v.

Digitized by Google

fik ell*e*rs m*a*nga kösteliga klenodia och j*n*gedöma eff*te*r h*e*r ab*ra*m Haffde h*e*r ab*ra*m forbrwted sith goz tha haffde ikke h*e*r thur*e* stenss*on* wrdith swadant vtlagt som sen hust*ru*s fäd*e*rne Jtem skal ikke finnas th*ät* k[onungh] erich ell*e*r d[rotning] margar*e*ta nagon tiid beuarade sigh m*edh* h*e*r ab*ra*ms jorda goz anth*e*n arff ell*e*r köp hwarken j swärige ell*e*r d*a*nm*a*rch och haffu*e*r nw standith sa l*e*nge oklandrath och okärth thy haapas migh at h*e*r tur*e* kan inte w*i*nna thär m*edh*

Jtem är migh ber*e*t aff en g*a*mmal dande man g*u*d hans siel nade at pa th*ä*n tiid h*e*r abram waar död tha giorde h*ä*rskaps fowta j land*e*n h*e*r thur*e* stenss*on* myget hind*e*r och omaka pa sith goz th*ä*r for*e* redh hans hust*ru* frw birgitta til konu*n*g erich och forwerffade sigh br*e*ffith vppa th*ät* at the matte thess rolegar*e* nywta och haffwa sith goz j fridh,
9 r. och wil iag lata megh th*ä*r om til lag*e*n | at kwng*e*n ma j*n*g*e*n man sit goz fra taga vtan han haffu*e*r laga doma for sigh

— — — — — — — — — — —

Tillägg till cap. xviij.

— — — — — — — — — — —

10 r. Jtem sagde jag och ath eff*te*r th*ät* h*e*r thur*e* sagde th*ät* han haffde goz j*n*ne m*edh* sigh som min hust*ru* tilhörde tha begärade iag at han lagde th*ät* wth fra sigh thy han wiste bezst sielff, hulken the waro och wiste iag th*ä*r ey mygeth aff eff*te*r th*ät* at han haffde bade min jordabögh*e*r r*e*k*en*skap och skriff*te*r bortho

Digitized by Google

Variant till cap. xx.

— — — — — — — — — — —

Thy haffde iag bwdh til norra Hallandz landz 12 r.
tingh och fik thär eth landz tingx witne och lot
iag läsa thät pa Calmarn radstuffo lögerdagen nest
for fastogangx söndagh Anno etc^ra^ lxij^o^ ludandis
thät her abram giorde siin dotters bröllöp fru bir-
gitte medh her ture stensson pa Apensten j kindh
thän syndagh nest effter xx^de^ dagh jwl och the
dande men som medh waro och förde fra ward-
bergh och til fornempda apensten myöd wiin och
tyzst öl til bröllopedh the sworo och withnade thät
och vttrykkis yterliga j breffet theres nampn och
huro the thät sworo och witnade

Variant och tillägg till cap. xxxiij.

— — — — — — — — — — —

Jtem sydan iag fornam at migh kwnne jngen 15 r.
reth thär widerfaras tha gik iag ather til k[ong]
C[ristiern] igeen bad oc forma[na]de hanom yterliga
om reth for gudz skyl Och vppa thät siista bad iag
hanom thät han wille | verdugass ath best[e]llad 15 v.
medh her thure thät han wille lata kasta syna til-
taal och skyllinga som han til migh hade pa scriffter
tesligis wille iag och gerna göra hanom, hulkyt
k[ong] C[ristiern] och saa befalade och tha iag
haffde latid scriffa min ärande pa skriffter tha ant-
wardade iag them kwngen Och saghde, Jagh ant-
wardar eder nw thänne min skylning och tiltaal til
her thure En iag weeth wel at iag faar jngen swar
aff hanom i geen pa jngen ärande Och weet han

Digitized by Google

thär m*edh* all min tiltaal Toch ma ed*er* nad thär vppa m*er*kya th*ät* iag wille g*er*na wara til r*e*tta m*edh* hano*m* sa antwardade k[ong] C[ristiern] H*er* thur*e* th*än* skrifft*en* at han skulle segya th*är* swar vppa Th*är* m*edh* tog h*er* thur*e* h*er* Erich niperzt och raual ander*sson* til sigh och saatho alle thre til sa*m*man in til my*n*nath och skulle haffwa scr*i*ffet swar th*är* om moth th*ät* ath the kw*n*no ikke forfinna ath lagi*n* helth m*edh* th*em* j naghor ärande tha lagde h*er* thur*e* th*än* skrifften borth och the skyldoss tha aath och iag fik ey swaar pa eth ärande

Jtem tha iag forfan at iag kw*n*ne j j*n*ge matto fa r*e*t vppa min ärande tha loth iag kasta en scrifft vp ludand*is* at iag skulle wara oforswmedh j all min ärande til thess at kwng*en* kw*n*ne sielff m*edh* sith rad skilia oss ath m*edh* r*e*tta hulkith breff han gaff migh pa th*än* sa*m*ma tiidh

---

Variant till cap. xxxiiij.

15 v. Jtem Anno etc*ra* lxij° om sancti Calixti dagh j the matto som h*er* thur*e* wille ryda til da*n*m*a*rch tha lagde h*er* thur*e* migh vth nagon goz aff for-
16 r. scri*ff*na arff j skiffte | en togh at th*ät* waar ey ner sa mygeth som migh m*edh* r*e*tto borde haffwa haffth och sagde iag migh nögdis ikke th*är* m*edh* tha sagde h*er* thur*e* j nerwaro H*er* gözstaff karls*son* och h*er* ma*n*gn*us* green at th*ät* skulle wara migh vtan forfangh ner wii wurdhom m*edh* r*e*tta atskilde hwat migh bwrde meer th*ät* skulle iagh wel ffaa

---

Digitized by Google

Bilagor.

1.

(Efter Fasc. *C. 18.*)

Nota xxij t*ynn* smör ij p*und* skifte j thre 1 r.
brödre dele oc en söster del Tha löber pa huer
brother del vj t*ynn* smör oc v p*und* smör pa söster
delen iij t*ynn* smör oc iij p*und* smör

then ene brother hed sten [ɔ: benkt] thwrs*on*, then
a*n*den twre thwrs*on*, the wore bode h*er* thwre sten*sons*
söner m*edh* frw margrete, jtem the*n* trydy brother
hed h*er* erik thwrs*on* oc ha*n*s söst*er* berite thwres-
doter the wor*e* bode h*er* twres börn m*edh* frw berite
abraha*m*s dot*er*,

nw sier h*er* twre twrs*on* ad ha*n*s sam brod*er*
sten [ɔ: benkt] döde oc ad ha*n*s moder erwede alt ha*n*s
arf oc th*ät* kom so fra*m*dels til h*er* twre, tha er pa
the ij brod*er* deel xiij t*ynn* s[mör] oc ij p*und* so
döthe h*er* erik tha erwed[e] ha*n*s sa*m* söster dot*er*
h*er* erik eriks*ons* husfru ha*n*s iij delen so*m* er
halfe*m*te t*ynn* s[mör] iiij p*und* oc v ma*r*c

Jtem a*n*den fierdel löber pa ij t*ynn* s[mör] et
p*und* oc v ma*r*c the*n* fierdi*n*g erwer h*er* thure
helften h*er* heny*n*g[s] börn oc frw berite olofs doter
helften nw hau*er* h*er* twre ij delen th*är* af oc
hau*er* ey lagt h*er* eriks husfru wd pa theres weyne
vden thredi*n*gen th*ät* er viij p*und* oc viij ma*r*c

Digitized by Google

tha fastes pa then del iiij pund s[mör] oc halfemte marc

Svmma af thät her twre hauer lagt her erik[s] husfru oc the andre arwinge wd er iiij tynn vij pund oc iij marc smör

2.

(Efter Fasc. *C. 18.*)

1 v. Summa aff Werendh vij tunnor oc ½ pund smör jtem xviij marc oc iij öre peninga jtem mölla skyld j öre myöll et pund all oc iiij marc gotniska

Summa aff sönnerboo xxv tunnor oc iij pund ij örtug peninga jtem iiij öre miöll jtem xxxij pund järn jtem xxxiiij tywgh aall

Summa aff öösbo iij tunnor oc iij pund smör jtem iiij örtug peninga

Summa aff Rwmblaborgs lään xjx marc gotniska

Summa aff mark oc kyndh vj tunnor oc vij pund smör

Jtem en quern j tranamosokn som är vtfangen pa xv aara frelsä

Jtem j halandh iiij pund oc en tunna smör

Jtem j Westra häredh j Ramquilla sokn en quern som hether höredh som renter viij örtug jtem et ödhetorp j sama sokn som är optakit pa frelsa som för rentadhe iiij örtug

Svmma summarum Aff Werendh
sönnerbo Ösboo Kyndh Marc
ok Rumbloborgs län
xlij tunnor smör jtem xl marc
oc j öre peninga

Digitized by Google

3.

(Efter Fasc. *C. 18.*)

Her Eric ericsons ffrw Cristin 2 r.

Thätta bör oss aff krakarums gardh xiiij pund smör en marc mynna

jtem aff krakarums by Per opläningh v pund Per skelgge v pundh eth ödeboll v pund et hemol jbidem ij pund

jtem Älgerum odelby, j ödegardh ij pund

jtem oknabech j pund

jtem j gardh i aserum böse vj pund

jtem Anders gunnarson j hammarglo iij pund oc xv marc smör

jtem langultzrum iiij pund

jtem j forsa litla et ödebool oc qwidzlo quern vj pund Per kraka jbidem vj pund olaff dywre jbidem vj pund niels skram jbidem vj pund

Jtem en gardh j boo vj pundh

jtem albode ⅄ pundh

jtem swertöö v pund

jtem koffuerhult ½ pund

jtem haborzdh torp ij pund

jtem gilbode xij pund

jtem skrekkemale iiij pund

jtem fornatompta iiij pund

jtem skruzfhult ij pund

jtem et hemol vidh ämben ij pund

jtem et hemol vidh böxlöön j pund

Jtem aalema sokn

Primo Jöns bötolfson j torsrum iiij spen rogh oc vj s[pen] korn

Digitized by Google

jtem skinnaramala v p*un*d
jtem haralzmale iiij p*un*d
jtem ödebodha ij p*un*d
jtem häggamale ij p*un*d

Pa ölandh

Arbolunda x öre
la*n*gaaöre vj öre
Offuer thesse gardha skal h*er* thure vidherleggia oss v m*a*rc oc j öre

Su*m*ma af mölst*e*ras sokn oc alem viij ty*n*nor iij p*un*d oc v m*a*rk smör
jtem til my*n*nes om boos änge, drakanes, oknhöö, ok ämequern,[1]) som olagdh äro
2 v. jtem the gooz j ambyrde, j siwidh, j asbola*n*dh, j nydingh, oc en gard j öst*er*götlandh vtj eneby sokn so*m* h*er* ture hafu*er* en oskiff[t].
jtem til my*n*nes om the gooz j fridinne j vest*er*götlandh so*m* h*er* ture antwordade lincöpu*n*ghs domki*r*ke wta*n* al reth gagn
jtem teeslikes om the gooz j wärendh som h*er* ture oc antwordade h*er* clau*us* ronogh vtan all rät gagn,

4.

(Efter Fasc. *C. 19.*)

1 r. Swa mykit godz ligger til krakar*um* som h*er* twre stens*on* aatte oc hust*ru* birgitto fädherne gudh ther*is* siel nadhe

Först j mölstadhaass sokn
Primo j langar*um* iiij p*un*d aff forsa fierdi*n*gh

[1]) som olagdh äro *är tillskrifvet med annan stil, så äfven ett följande senare tillagdt stycke:* jtem al the goz j nyudungh seuidh asbolandh og ambyrde som al og olagdh äro oc h*er* thure j weryo hau*er*

Digitized by Google

De albodha

Jtem *per* liquids*on* iiij p*un*d sm*ö*r
jtem jngeld vds*on* iiij p*un*d
jtem joan fren ij p*un*d

De gilbodhe

Primo swen dyur*e* iiij p*un*d
jtem niels eringislas*on* iiij p*un*d
jbidem ½ p*un*d
jtem eliff j skrekkemala iiij p*un*d
jtem aff fornato*m*pta iiij p*un*d
jtem j b*ö*xlo obbe iiij p*un*d
jbidem j p*un*d hemol
jtem aff skrukshult ij p*un*d hemol
jtem vidh ämben ij p*un*d hemol

De boo

Primo laur*ens* jbidem vj p*un*d
jtem *per* jbidem vj p*un*d sm*ö*r
jtem j felle iiij p*un*d

De forsa

Primo Jnge kraka vj p*un*d
jtem swni fren vj p*un*d
jtem magn*us* raualds*on* vj p*un*d
jtem joan fallingh vj p*un*d
jtem joan p*erson* vj p*un*d
jtem lasse kraka vj p*un*d
jtem swen jngas*on* ½ p*un*d
jtem *per* baffre iiij p*un*d
jtem torsten bruds*on* iiij p*un*d
jtem birge magnuss*on* iiij p*un*d

Digitized by Google

jtem annar birge jbidem iiij pund
jtem swni joanson bool iiij pund
jtem iij ödebool som engen hwsen äro til
jtem xij ängia som aff gaa xij pund smör
jtem en ängh for j pund som kallas skiolden
thesse ängia äro vt kompna aff booz äghom

jtem ämba quern gör tolskiffte
jtem qwisloquern samuledhis

1 v. Jtem krokarumma fiärdungh

Primo krakarum ligger mot allom bondabinom oc är odelby

Skokke giffuer v pund smör
jbidem v pundh smör
jtem per jäghare v pund
jtem swni v pund
jbidem v pund
Jös swatte v pund

jtem et hemol ij pund
jtem är et bool öde som ängen hws är pa v pund

jtem aff malenom

Primo folke iij pund
jbidem iij pund
jtem byscopmala iij pund
jtem brinth j torpa iij pund

Jtem aff bodasläth

Primo bragi v pund
jtem joan cristinason v pund
jtem olaff litle jbidem v pund

Digitized by Google

jtem *per* knuts*on* jbidem v p*und*
jtem swni jbidem ij p*und* hemol

De biörnöö

Primo joan gedda ij p*und*
jbidem ij p*und*
jtem niss amund*son* ij p*und*
jtem lasse kanek ij p*und*

De ha*m*marglo odelby

Primo en gardh iij p*und*
jbidem iij p*und*
jbidem iij p*und*

De swertöö

Primo josse iij p*und*
jbidem iij p*und*
jtem j nytingxmala niels dappe ij p*und*
jtem aff siggahwerfuo joan pynne iij p*und* oc xv m*a*rc s*mör*

De ödengill

Primo hillebrandh ij p*und* oc xij m*a*rc s*m*ör
jbidem ij p*und* oc xij m*a*rc s*m*ör
hakon jbidem ij p*und*
karl tidemans*on* ij p*und*

De aser*um* odelby

Primo karl bards*on* vj p*und*
joan jbidem vj p*und*
jtem smiden jbidem v p*und*
jtem aff slubbomala iij p*und*
jtem aff drakaness j p*und* oc v m*a*rc s*m*ör

Digitized by Google

2 r. De älger*um* odelby

Primo swen iiij p*un*d
jbidem et bool iiij p*un*d

De vknabech odelby

Primo p*er* niels*on* iiij p*un*d
jtem aff kouerhult j p*un*d
jtem aff bekiahult j p*un*d
jtem hogmala j p*un*d

jtem j rysbi sokn j mörö

Primo karamo xij ör*e*
jtem nyatorp xij ör*e*
jbidem v ör*e*
jtem skalmöre ij m*a*rc
Thänne for*scrif*nä godz bytte h*er* twr*e* til sich m*edh* frw yliana som her magn*us* stur*e* atte och gaff th*är* godhz for*e* j wär*e*ndh oc th*ät* var h*er* abrams godz

Jtem de aalema sokn

Primo toorsr*um*ma ägho Primo garden giffu*er* fierd*i*ng af allo
jtem skepnotorp vj p*un*d
jtem gu*n*narsmala holma iij p*un*d
jbidem iij p*un*d
jtem sky*n*naramala v p*un*d
jtem skelloriidh joan eric*son* iij p*un*d
jbidem iij p*un*d
jtem et hemol vidh thorsr*um* ij p*un*d
jtem eth hemol vidh q*ue*rnena til my*n*nes
jtem torsr*um*ma q*ue*rn gör tolskifte
jtem haralzmalä magn*us* froste iiij p*un*d

Digitized by Google

Jtem bekkiatorpa ägha j aalema sokn
Primo sigfridh jbidem iiij p*u*nd
jtem törgels ij p*u*nd
jtem et hemol j bekkiatorp ij p*u*nd
jtem et hemol th*ä*r sama stadz til my*n*nes
jtem j ruppokwlla et ödhe hemol
jtem haggamala lasse hardh ij p*u*nd
Th*ä*tta for*n*ämpde godhz fich h*e*r abra*m* til pant
aff offa niels*o*n for ena qwi*n*na ha*n* slo j kal-
mar*n*a

j skyres sokn

Swa mykit var h*e*r habrams godz oc hust*ru*
b*i*rgitto thur*e*s dott*e*r möderne tha h*e*r thur*e* doo
oc swa mykit gich th*ä*r tha aff j nydi*n*gh.

Primo aff tolor*um* ȷ ma*r*c j span malt
jtem östraskyre ij ma*r*c ij sp*e*n malt
jbidem ȷ ma*r*c j sp*a*n malt
jtem j ma*r*c j s*p*an malt
jtem gilleb*e*rgha iiij ma*r*c ij s*p*en malt
jtem c*r*istman jbidem xx ör*e* j s*p*an malt

Stenebergha sokn

saxhult ij ma*r*c oc ij s*p*en malt

Lymendahult sokn 2 v.

geraköll xij ör*e* oc j s*p*an malt

nyo sokn

Verkisbode xij ör*e* oc ij s*p*en malt

skyre sokn

Bystädh jx p*u*nd smör

Digitized by Google

hwetelande sokn

flutaby iij marc

Alsede sokn

Primo möklatorp ii marc ij *spen* malt
jtem apaldaeest*er* xij öre ij *spen* malt
jtem r*e*predom xij öre
jbidem j marc
jtem trulhell ȷ marc
jtem garstorp j marc
jtem horsabech ij marc ij *spen* malt
jtem strängines j marc
jtem kniffshult ȷ marc
jtem mörkisbodh*om* ȷ marc
jtem skeneskelda j marc j *span* malt

Karlstorpa sokn

högagardh xij öre
jtem vintorp j marc
jtem löfshult j marc
jtem malatorp til my*n*nes j marc

mörlunda sokn

Primo tolunda ij marc
jtem nääs iij marc
jtem väst*ra*nees j marc

högxby sokn

Primo ekeby ij marc
jbidem j marc
jtem hosaby vj öre

Digitized by Google

Sua mangha querna liggia j nydingh
Primo salga quern gaff xij tiög aal oc vij tyni myöl
jtem näsio quern ij tyni oc xij aala
jtem dilogafors gör tolskifte
jtem repredha quern samuledh
jtem järnfors quern j asbolandh oc tolskipte

Jtem swa mykit gaar aff lvndagaardz gooz
Primo aff lundagardh viij marc
jtem niels j vatnburghom iiij marc, v gotniska mynne
jtem sten jbidem iiij marc, x gotniska mynnä
jtem joan j öfra vatnburga iij marc oc iij öre
jtem per magnusson jbidem iij mark
jtem ebbe stuth iiij mark ij öre mindra
jtem per störgison j arbolunda x öre
jtem langarum vj öre
Summa här aff xxvij mark v öre oc j gotnisk

Mölstadha ass sokn 3 r.
Hagbarstorp j mark
jtem asowadh ödhejördh j mark

Swa myken salt oc thör aal laa til krakarum
Primo salgo quern xij tiwgh aal
jtem näsio quern xij aala

Mölstade aas sokn aff aserum
Primo mattis j fierdungh aal
jtem niels joanson j fierdung aal
jtem jngeldh thommason j twnna aal
jtem laurens dampe j nytingxmala j fierdung aal

Digitized by Google

jtem aff swertö j fierd*ung* aal
jtem bögolo ij p*und* aal
jtem slubbomala ij p*und* aal
jtem siggahwerffuo ij p*und* aal
jtem ödengell iiij p*und* aal
jtem biörnöö j p*und* aal
jtem sy*m*mun*der* ij p*und* aal
jtem alagarda vidh vknöö so*m* gaar aff j m*a*rk etc[ra]

5.

(Efter Fasc. *C. 16.*)

6a r. Jac bidh*er* mik swa g*ud* til hiälpa oc all hälghene at jac ey veth äll*er* visthe aff h*er* erik erikxs*ons* mor*gan* gaffue br*eff* at säghe i mi*n* leff daghe äll*er* nagh*en* tid va*re* m*edh* th*ät* for ko*m*me framdel*is* om the br*eff* som jac anamade af kw*n*gh Cr*isti*ern swa hielpe mik gud oc al hälgene at jach haffu*er* fre*m* fang*it* swa manghe br*eff* som jak kwnde fy*n*ne aff alle the h*er* erik erikso*n* opa lydde oc th*ät* jac allr*e* vnko*m* ell*er* vil vnko*m*ma nage*n* the br*eff* ell*er* scr*iff*th*er* som h*er* erik opa lydh*er* är th*ät* oc swa at the kwnne ath fy*n*nes tha skullo the ko*m*me for*e* dande mee*n* om the kw*n*ne fi*n*nes j my*n* värghe oc for h*er* Erik erikso*n*

Jtem h*er* Tur*e* ture*son*
jtem h*er* fikke laur*ensson*
jtem h*er* olaff Geth
jtem mag*n*us nielsso*n*
jtem p*er* bragde
jtem swe*n* laur*ensson*
jtem hanss krwsse

Digitized by Google

jtem *greghers* swen*son*
jtem matt*is* p*erson*
jtem jöss ols*on*
jtem jngwa*r* jens*on*
jtem ste*n* Oths*on*
jtem hanss p*erson*
jtem arwed knuts*on*
jtem erik rauels*on*
Jtem haffu*er* jak oc fang*it* nagh*en* b*reff* borth ath när jac äsk*er* opa th*em* tha skulle the kome til städde oc the lydde

---

Digitized by Google

Digitized by Google

BIHANG

DOMBREF M. M.

1451—1480

Digitized by Google

Digitized by Google

1.

Dombref af konung Karl Knutsson rörande arfvet efter herr Erik Turesson.

(Efter afskrift år 1754 af Langebek i Danska Riksarkivet från original på perg., tillhörigt herr Culman i Norrköping.)

1451 d. 21 Januari. *Skara.*

Wij Karl meth gudz nadh Sweriges Norges ok göta konung Göre weterligt at aar effter guds byrdh twsende fyrahundrade fämtigende pa thet forsta oppa sancte agnetis dag i Skaara tha wy ther sielue for rätta saato waro staddo for oss wara elskelige radh ok gode män Herre Eric Ericson riddare aff synne hustrus vengna oppa then ena Sidho Ok Herre Thure thureson riddare aff syna engna vängna pa then andre sidho om eth arff som fallet waar effter Herre Eric thureson gudh hans siel nadhe. Tha sporde for*nemp*de Herre Eric oss aat om hans hustrw borde meth rätta at ärffua thet sama arff effter Herre Erich thureson som he*n*nis modher hafde boort ärfua om hon hafde leffwadh efter thet at fornempde Herre Erics hustrw är Herre Eric thuresons sösterdotter Huilket wy satte til nempden ok rantsakade the thet effter ty soom laghen vtwiisa ok sagde for rätta at for*nemp*de Herre Erics hustrw bör i alla mato at nywta sama arff effter Herre Eric thureson som hennis modher

Digitized by Google

borde haffua nywtedh om hon leffwandes ware. Ok sagde nempden yterligere for rätta at effter thet fornempde Herre erics Hustrw modher waar Herre Eric thuresons samsöster bade a fäderne och mödherne ok medhen ther ey flere igen leffwe aff then samkullen än hennis dotter Herre Erics hustrw tha bör henne oc erffua tredelä effter Herre Eric thureson ok the andre twa sonderkulla fierdedelen aff sama arff Ty dömdom wy ok tilsagdom Herre Eric ericson pa synnes Hustrw vengna tredela aff for*nempd*e Herre Eric thuresons arff Hwar thet helzt fynnas kan badhe i löse ok fasto ok the andre twa sönderkulla fierdedelen aff forscreffna arff. Til ytermere visso latha wy hengia vort secret veterlige for thetta breff. Ok wy efter*scriff*ne steen pedersson göstaff olsson ok Marten swaan riddara Bencht gylta laghman i vestergotland Ficke bylo Laurens siggeson Haquon ericson Bencht andersson Peder anderson Peder nielsson Lasse iepson Ok Ragwald anderson kennomps at wy tha i nempden satho ok thetta ärende rantsakade ok saa for rätta sagt haffua som forscrifuet staar ok tess yterligere til vitnisbyrdh hengia wy vor incigle for thetta breff Som gefuet är Aar dag ok stadh som forscrefuet staar

På frånsidan: Thetta är koning Karls dombreff pa thett arff som frv cristina her erich ericsons hustru warth tildömpth effther her erich thwrson.

Vid afskriftens tagande fanns af sigillen endast ett fragment af det tolfte i behåll.

Digitized by Google

2.

Dombref af rikets råd rörande 1) herr Ture Stenssons morgongåfva till fru Birgitta Abrahamsdotter, 2) arf efter herr Ture Stenssons söner, Sten och Bengt, och 3) konung Eriks bref angående herr Abraham Broderssons gods i Sverige.

(Efter bestyrkt afskrift på papper i Riksarkivet.)

1461 d. 23 Januari. *Vadstena.*

Wy Jönis *m*edh gudz nadh erchebiscop j vpsala oc swerik*is* förste Kättil j lincöpu*n*ge Laure*n*s j wexio biscope m*edh* sama nadh [Göz]staff karlsson laghman j vpland, Magnus green, Fadh*er* wlffson Eskill ysaksso*n*, Thure jönsso*n* laghman j weste*r*götland, Aghe jönsso*n* lagh[man j] sudh*er*manna-land, gözstaff laure*n*sso*n* laghman j thii häridh Magnus benktzsso*n* Laure*n*s haraldzsso*n* karll knwtzsso*n* riddara hilsom alla thöm so*m* th*etta* b[ref]f see äll*er* höra läsos kärliga m*edh* gudh Görom with*er*ligh*it* m*edh* thesso waaro närwarande opno breffue ath arom äpth*er* gudz byrdh Mcdlxj° ffredagh*en* näst fore sancti Paulj dagh warom wj tilskikkat ath sithia for rätthe j brödhre stwen j watzstena Tha kom for oss erligh oc wälboren man h*er* Erik erikxsson Riddere vppa then ena sidhan och taladhe til ärligh och wälboren man h*er* thure thuresso*n* Ridder vppa th*en* a*n*nan sidhan om sin hustrws Modhor modhers Morghongaffuo som hon skulle haffua j räffwelstadha liggiandes j vpland j vpsala biscopsdöme Hwilket for*nemp*de h*er* Thure thuresso*n* swa tilswaradhe ath han inthe wiste aff

Digitized by Google

forscr*i*ffne h*er* Erik erikxss*ons* hustr*u* Modhor modhors morghongaffuo ath säghie Thet ärinde ranzakade wj swa och owerwogho äpth*er* laghen Ath kan h*er* Erik erikxsson komo fore m*edh* skällighen witne the som j fastone satho äll*er* morghongaffuo breff som ath h*er* thure stenss*on* gaff frw birgitto h*er* abrams dotth*er* morghongaffuo antingge j jordhagoz ell*er* lösöra Tha skal h*er* thure thuresson leggia the morghon gaffuor h*er* Erik erikxsson wdh swa mykit vppa hans deel kan tilffalla Jtem kan och fornempde h*er* Erik erikxson the forscr*i*ffna withne ey forekomo jnnan nästa siex wikur äpth*er* then*ne* dagh Tha haffuer fornempde h*er* thure thuress*on* inthe ath swara h*er* Erik erikxsson om forscr*i*ffne morghongaffuor Jtem taladhe fornempde h*er* thure thuress*on* til for*nempde* h*er* Erik erikxss*on* om eth arff som honom kunne tilfalla äpth*er* twa sina brödhra som waro äpth*er* sten thuress*on* som h*er* thure stensson affladhe m*edh* frw birgitta for*nempde* h*er* abrams dötth*er* Ok liffde äpth*er* sina modhor frw Birgitta Ok en annan h*er* thures brodhor som heth bencth thuress*on* som for*nempde* h*er* thure stenss*on* affladhe m*edh* frw Margretha h*er* thure thuressons modhor Vm huilken fornempde sten thuress*on* sagde h*er* Erik erikxson ath han ekke liffde äpth*er* sina modhor Och fornempde bencth thuress*on* ekke skulle liffua äpth*er* sinom ffadh*er* h*er* thure stenss*on* Thesse twenne ärinde gaffua for*nempde* h*er* thure thuress*on* och h*er* Erik erikxss*on* j rätten for oss medh there bewisninge Tha haffde fornempde h*er* thure thuresson skelligen besworen witne aff the som h*er* thure stensson tienthe vppa then tidh swa som Steen

Digitized by Google

thuress*on* liffde äpth*er* sina modhor frw Birgitta Ok ath forne*m*pde benkt thuress*on* liffde äpth*er* sin fadh*er* h*er* thure stenss*on*, som war wälborne men pädh*er* nielss*on* j bergha och knwth somorss*on* wepnare Hwilken ärinde wj swa ranzsakade oc dömdom äpth*er* swa dana skällighen withne och sin eedh haffde giort vppa thinget äpth*er* laghen som h*er* thure th*är* haffde, ath forne*m*pde h*er* thure thuress*on* bör ath ärffua badha sina brödhra som war steen thuress*on* och Benckt thuresson Jtem spordhe h*er* thure thuresson h*er* Erik erikxss*on* aat for rätthen om han haffde noghon gensegn moth th*ät* breff som höghboren förste konu*ng* Erik haffde giffuet h*er* thure stensson vppa alt h*er* Abrams gooz j Swerike som konu*ng* Erik tilfallit war äpth*er* h*er* Abrams dödh Tha swaradhe forne*m*pde h*er* Erik erikxss*on* swa ath h*er* Abram haffde ekke forwärkat sith gooz medh sith liiff Hwilkit ärinde wj swa ranzsakade och dömdom ath h*er* Erik erikxsson forne*m*pde skal komos fore jnnan nath och aar epth*er* th*ät* breffs datum som waar nadughe h*er*ra konu*ng* Cristiern haffde giffuit for*nem*pde h*er* thura thuress*on* j halmstadha til en stadhfestilse vppa konu*ng* Erikx breff om for*sc*riffne h*er* Abrams gooz ok Swerg*is* raadh th*är* ow*er* war Jtem kan h*er* Erik erikxss*on* kome fore jnnan nath och aar m*edh* thw beskedeligen sworen withne the som j rätthen sato äll*er* närstadde waro och wilia th*ät* haalda medh thera eedh ath h*er* Abrams liiff wordh honom affdömpt och ekke hans gooz tha skal h*er* erik erikxss*on* th*ät* niwtha äpth*er* laghen som th*ät* sigh bör, Jtem komb*er* h*er* Erik

Digitized by Google

erikxsson ekke medh swa dana withne fore jnnen forscriffne tidh som här forscriffuet staar Tha haffuom wj dömpt och dömom forscriffne war nadughe herra konung Cristierns stadhfestilse breff om fornempda her Abrams gooz ath bliffua [vidh] fulla makt j alle mattho medh alla sina articla som thät ludher jnnehalder och wthuisar Til ytermera wisso och witnisbyrdh ath thenne forscriffne artikel och stykke j alle mattho swa ranzsakadhe och döm[d]e äro som här scriffuet staar tha lathom wj medh wilia och witskap hengia wor Secret och jncigle for thätta breff Giffuet oc scriffuet aar dagh och stadh som forscriffuet stander etc[ra],

Intaget i af abbedissan Ingeborg och confessor generalis i Vadstena d. 26 Januari 1461 bestyrkt afskrift på papper. De hade i förvar af herr Ture Turesson emottagit originalet, ett pergamentsbref, besegladt med tolf sigill.

3.

Dombref af rikets råd rörande arfvet efter herr Erik Turesson.

(Efter orig. på perg. i Riksarkivet.)

1461 d. 23 Januari. *Vadstena.*

Wij Jönis medh gudz nadh ärchebiscop j vpsall Kätil j lynköpung och laurens i Wäxiö medh samme nadh biscopa Göstaff karlson lagman j opland Magnus green Fadher wlffson Eskil ysaacxson Thure iönson lagman i westergötland Aake iönson lagman i swdhermannaland Magnus benktson lagman i närke. greers mattisson och staffan wlffson lagman i westmannalande Riddare. Göre vether-

Digitized by Google

likit ath Arom eptir gudz byrdh Thusende fyrahundradhe. sextighi pa thät första. Fredaghen näst for sancti pauli dagh conuersionis Tha vij varom här sampnedhe i wazstenom for wor nadhoghe herres och rykens merkelighe ärende skuld: kom for oss och flere wor nadhoghe herre konunge rykesins raadh och godhe män här j swärighe, Ärligh och wälboren man herre eric ericson ridder ok talladhe til her thure thureson om eth arff Som fornempde her eric ericson sagde at her thure haffuer honom fra taghit och hans hustru är tilfallet eptir sin modherbrodher härre eric thureson gudh hans siel nadhe Och vnderviste her eric ericson oss ath hans hustru modher war härre eric thuresons samboren syster pa fädherne och mödherne och ath her thure twrson war her eric thuressons brodher pa fädhernet. och ath härre ärengisl nichilsons hustru ffru birgitta olaffsdotter och her hennings wan podbwsk döterä ware her erics thurssons systerbarn pa mödhernit Tha ware the en samkwl och twa söndörkwl Thy spordhe her eric [o]ss[1]) aat hurumykit hans hustru är medh rätto til fallit eptir her eric tursson eptir thy ath hon war samkwl wedh honom och the andre twa kwlle ware badhe sönderkullä Til hulkit her thure thuresson swaradh[e] ath han haffde änkte medh then andre sönderkwl, thy the äre badhe främmede och wskildoghe saman än her thure menthe fförst ath taghe en fierdhadell aff fornempda arff Oc sidhen skulle then andre sönderkulle här tak[e][1]) sin [ä]rffwodell [medh][1] the tredelä som her eric ericssons hustru

[1]) Hål i pergamentet.

Digitized by Google

är til fall*et*, hulkit the sattho for oss pa badhe sidh*er* i rättha Och wii ransakadhe ok ow*er*woghom lag[d]hom och sagdom for rätta at eptir th*ät* som th*ät* star i laghen at samkulle bör försst tredele och engenstadz fintz i laghen ath sönderkulle b[ö]r[1]) at gange til arff i the tre dela m*edh* samkullä Tha dömdom wij h*er* eric erikson pa sin hustru vegna tre delena j alt fornempda h*er* eric thuressons arff och badhe sönderkullä fiärdingen Framdelis spordhe h*er* thure thuresson oss aath ath eptir th*ät* här han och then annen sönderkwl komme badhe i arff saman vthi then fornempda fiärding än tho ath the äre wskild samen om han ma ware närmere ath [lö]sa then ärffuedell aff then andre sönderkull än h*er* eric erikson opa hans hustru vegna, til hulkit h*er* Eric ericson swaradhe ath swa mange i then annen kwl äre, äre alle hans hustrus modher syster dötter ok är hans hustru rätta epterleffue Och mente han ath han är närmere pa hans hustru vegna at lösa then ärffuedell til sik än h*er* ture turesson hwilkit the sättha badhe i rätta for oss och wy epter laghom dömdom at h*er* eric pa hans hustru vegna är närmere til ath köpa the gotz än h*er* ture turesson for then skuld at then som nermere är til at ärffue han är oc närmere til at köpa arffwet Framledis sagde h*er* ture turesson at han haffde alla redho köpt forscriffna arff for thusende stokholms mark oc mente at h*er* eric skulle giffua honum the päninga i gen, om han vilde behalda th*ät* arff Til hulkit h*er* eric swaradhe ath vilde h*er* ture latä scriffue the breff lwdhendis pa höghare swm eller köpa th*ät* gotz

[1]) Hål i pergamentet.

Digitized by Google

dyrre än the wärdh äre, tha bwrdhe honum thär engin skadha fore Än nar thät arff ware skipt oc man viste hulkit gotz thär komme pa hwar there dell Tha vilde han giffua thär fore swa mykit som the werdh äre Thät sätte the ok for oss i rätte. hwilkit ärende vij eptir laghen ransakadhom oc dömdom At nar forscriffna arff skipt är oc hwar veth sin dell Tha skal then arffue dell mäthes eptir thy som han wärdh [är] eptir sex mäntz mädz ordh tre oppa hwario sidho Och ware her eric ericson näst pa sin hustru vegna the gotz in at lösa om han vil göre thär fwlt fore som fore scriffuit star Tha bödh her eric sik til at han vilde strax nw i wazstena skipta medh her thure oppa thät at han vilde wetha sin hustrus dell oc theslighis then annen arffuedel som [hans] hustrus modher systerdotter är til fallet och vilde lata miäthe them eptir thy laghen vtwissär Tha swaradhe her thure ath han kunne ey nw swa farlöst skipta, oc ey heller innan näste vj vykwr som honom war fore lagt Tha spordhe her eric oss aath om han kunne bliffue thär vforsömat wti om thätta skipte forlängde sik Swa om her ture ville fram läggia at thär war nath ok aar framganget sidhen han haffde köpt thät gotz, hulkit och sagdes for rätta thät her eric ericson bör ey at bliffue forsömat thär wti Thy at thär kan ey byrdebod eptir medzmanna ordh eptir laghen pa komme fför man weth hwilke gotzenä the äre och huru mykit the renthe, Ath wy alle thesse forscriffne articule oc hwar vidh sik haffuom swa ransaket dömpt ok for rätte sagt som forescriffwit star Thät vithum wy

Digitized by Google

m*edh* ware Secretis och jncygle h*är* hängian*dis* vidh th*ätta* br*e*ff Giffwit dagh aar oc stadh s*om* fore-scr*i*ffuit star

Af de 12 vidfästa sigillen finnas endast delar kvar af n. 5 (Magnus Grens) och 9 (Thure Jönssons). De öfriga äro bortfallna. — Brefvet finnes dessutom intaget i bestyrkt afskrift af borgmästare och råd i Kalmar, dat. d. 19 Maj 1461.

4.

Konung Kristierns förklaring, att herr Erik Eriksson i fråga om sina tvister med herr Ture Turesson rörande arfvet efter herr Erik Turesson, delaktighet i Räfvelsta med underlydande äfvensom herr Abraham Broderssons gods m. m. icke skulle lida något intrång i sin rätt intill dess konungen med sitt råd finge tillfälle att därom döma.

(Efter orig. på perg. i Riksarkivet.)

1461 d. 23 Juli. *Stockholm.*

Wij Cristiern m*edh* gudz nadh Swerigis Dan-marks Norgis Wendes oc Götha Konungh Hertog i sleswick Grewe i Holsten Stormarn Oldenborg och Delmenhorsth Görum witherliget th*ät* herre Erick Eriksson wor elskelige man och tiänere hauer kärt for oss at herre thure thurson haffuer honum frantaget och weldelige foreholder al then erffue-dell som hans hustrw är m*edh* retta tilfallen Effter hennes modher brodher her Erick thurson gud hans siell nadhe. Hwilken forschriffne erffuedell for-nempde her Erick Erikson sigher at honum är twa resor tildömpt Och ath herre thure thureson will ey helder städe honum reth skiffte i Rewelstede

och the gotz thär vnderliggia Hwilke her Erik sigher och at hans hustrws modhers och her Erik thursons rette fädherne är Tesslikes haffuer han och bereth for oss thät her thure will trengia sik in medh her abram brodersons arffuinge i alle hans gotz medh eth breff som konung Erick haffde vtgiffuit ludende thät han haffde giffuit her thure stenson och hans hustrw frw birgitte her abrams dotter alle the gotz som honum wore medh retta tilfalne j Swerige effter fornempde her Abram Moth huilke forschriffne breff Wij ladom her Erick fore i fiordh nogra daga for laurencij i halmstade thät han skulde jnnan nath och ar thär effter kome sine bewisning fore thär om, Ok haffuer her Erich beret for oss om monga andre ärende som honum Oc her thure är j mellan Om huilke han badh oc yterlige begerede aff oss thät wy wildom hielpa honum till retta Ok effter thät at wort elskelige radh ffor wor och wore rikes merklige ärende skul kunne ey nw här neer oss tilsamen bliffue sa lenge thät wy matthom the ärende mellan them medh retta atskilia Thär fore haffuom wy sagt her Erick Erikson thät han ma och skal bliffue oforsymet i al sin reth bade om thesse forscriffne oc alle andre ärende som äre mellan fornempde her Erick oc her thure thurson in til tess wij framdelis medh wort elskelige radh kunnom haffue tidh och le[g]lighet til forrörde ärende medh rette ath atskilie Datum jn Castro Nostro Stokholmensi Crastino beate marie magdalene nostro sub regali Secreto presentibus appenso Anno dominj Millesimo Quadringentesimo Sexagesimo Primo etc^ra^

Digitized by Google

På frånsidan: lx primo K C breff Huro her erich erikson haffuer forfulth syna ärande for hanom til retta och at k c haffuer sagt och loffat hanom oforsumad j all sin ärande til thess han haffuer sielff tiid til medh sit radh at skilia hanom och her thure aat medh retta

Sigillet bortfallet.

5.

Rikets råds dombref, hvarigenom afdömandet af tvisterna mellan herr Erik Eriksson och herr Ture Turesson uppskjutes till nästa rådsmöte i Kalmar d. 10 Juli 1473 och herr Ture Turesson ålägges att till herr Erik Eriksson återställa honom tillhörande bref, jordaböcker och räkenskaper eller ock med ed värja sig, att han aldrig förbundit sig därtill.

(Efter orig. på perg. i Riksarkivet.)

1472 d. 28 Augusti. *Stockholm.*

Wij Hanes j Strengenes oc Lydecha j westeraris medh gudz Nade biscopa Sten stwre Swerigis forstendere Eric axelsson Niclis stwre götstaff karlsson Eskill ysaacsson oc gregers benctsson Riddere medh flere gode men j Rikens Radh som här nw forsamnade äre Görom witherlegith at ärleek och welbordogh man her E[rik] erikson riddare waar medh brodher j Rikens radh vaar här nw för oss och beretthe oss hwrw the werdhogha fädhre och ärlighe godha men aff rikensens radh allers wara och menighe Swerikis fulmecktoghe sendhebodh som

Digitized by Google

til skickadhe oc försam[n]adhe ware paa thät möthe j Calmarna om sancti johannis baptiste dagh at midsommar stämdhe fornempde her Erik oc her twre twreson riddare hiith pa thätta möthe för oss om alla the dela oc trättha som them millan är tha haffuer nw fornempde her E[rik] warit här för oss medh sinom breffuom oc bewisningh och budhit sik til rättha for oss medh her twra ath anama aff hanom och göra hanom alt thät räth är och war här pa sama tidh her thwre twresons sendhe bodh jofuan darre, etc^{ra} oc fiik oss eth lwkt breff til rikens radh lw[d]andhe thät han sende fornempde joffuan darre etc^{ra} til oss medh siin bewisningh pa förscripna ärendhe at göra och anama rät aff her e[rik] eriksson tha war inghens mans namp scriffuadh i thät förrörda lwktha breff hoo thät haffde wth scriffuat, oc ey war thär eller scriffuad oppa hwad tiidh eller staadh thät scriffuadh vaar, Och loot förnempde jowan darre läsa för oss naghra besegldhe oc obeseglde scriffter aff the hoffuodh breff som the sagdhe ath her thwre haffuer moth her erik j the sakeer som them i millan ärw, sidhan sporde wj them at om the haffde nakath her twre twrensons fulmektogh opna breff, at göra oc anama räth aff her e[rik] erikson hwilkit the nekade at the thät ekke haffde, tha stodh fornempde her e[rik] och bödh sigh til rättha för oss, oc sporde oss at om han ware forwarat thär wthj ath gaa til rättha medh them, äffter thät ath the hade ekke hwffwt breffuen här neer warandes oc ey heller hans fulmektogh opna breff til hwilkith wij sadhe at her erik ware thär wti ekke forwaret

Digitized by Google

oc ath wj för swa dana saker skul, kunna them här nw ey medh rettha atskillia thär före haffuom wij nw skothet the ärendhe op, til thät nesth tilkomande möthe j Calmarna pa sancti kanuti konwngx dagh oc haffuom stämpt them pa badhe sidhor ath the skola thär thaa koma til rettha medh alle theres hwffwd breff oc bewisningh pa badhe sidhor för rikenss radh som thär thaa tilsamman komande warda Jtem kärde her e[rik] Eriksson oc för oss thät k[ongh] cristiärn tok hanom alle sin breff jordha bökeer och räkenskap fran, oc fick them her twre tureson i wärio, om holkit her erik sadhe at han talade badhe til k[ongh] C[ristiern] och til her twre tureson i Halmstaad oppa them tiidh her ture stämde hanom tiith före kuninghen, oc at her ture stodh thät taa til j menighe Swerighis och Danmarkx radz närwara som tha thär försampnadh ware ath han the breff j wärio haffde oc förwilkorade sik thär thaa at han wille antwardha hanom them ohindrat j gheen oppa thät ath han ey skulle kunna haffua makt at haffua thär nagoth skötsz maal oppa ty haffuom wij swa sakt för rättha at her ture tureson skal antigh antwarda her e[rik] erikson alle the breff jordha böker och räkinskap ighen medh sin eedh siälff xij som k[ongh] cristiärn antwarda[dhe] hanom oc han i sino wärio haffde pa then tiidh han fik thät förwilkorade som förscriffuadh staar eller väria thät aff siälff xij ath han thät ekke wilkoradh haffuer, och staa sidhan j rättha om the förrördha breff, och haffuom vij oc stämpt her ture medh the förscriffna breff jordha böker och räkenskap j rätthen för riksens radh pa

Digitized by Google

thät förscriffna möthe om her Erik faar them ekke för ighen Til ythremera visso bidhiom wij werdoghe ffäder biscop Hanes j Stregnes biscop lydeca i Vestherass her Sten stwre her erik axelson her niels stwre her eskil ysacson her ffader vllson oc her gregers benckson ath the henghia theres secret och jnsegle nedhan för thätta breff oppa alles vara wegna Datum Holmis Anno domini Mcdlxx Secundo jn octava Assumpcionis marie virginis gloriose

På frånsidan: lxx secundo Rikissins radz breff at her e e kom for them j stokholm och böd sig til retta mot her ture som rikissins rad lagde hanom fore j Calmarna til fforen och ey her thure forekom och at rikissins rad dömde her erich all sin jordhabreff etc^ra^ i geen och stemde them bada til Calmarna i geen pa nesta möte

Sigillen, delvis skadade, vidhänga.

6.

Rikets råds dombref, hvarigenom 1) herr Ture Turesson dömes att d. 13 Januari 1474 till herr Erik Eriksson återställa honom tillhörande bref, jordaböcker och räkenskaper, 2) förklaras att herr Abraham Brodersson enligt Sveriges lag icke förbrutit sina jordagods, 3) herr Erik Eriksson och herr Ture Turesson åläggas att inom natt och år till slutligt afdömande framlägga alla sina bevis rörande de mellan dem förekommande tvisterna, och 4) de gods, som herr Ture Turesson på grund af konung Eriks bref innehade af herr Abrahams jordagods, dömas i kvarstad.

(Efter orig. på perg. i Riksarkivet.)

Digitized by Google

1473 d. 19 Augusti. *Kalmar.*

Wij Henric j Lyncöpung Hanes j Schara Gudmund j wexio medh gudz Nade Biscopa Sten stwre Swerigis forstendere Niclis stwre Götstaff karlsson Eskill ysaasson Thwre jensson Gregers mattisson Ake jensson Staffan vlffsson Götstaff olsson Eringisl Gedda Magnus benctsson Riddara Aruid trolle oc Otte thorbiornsson aff vapen Göra witerlichit medh thätta wort vpna breff At aar effter gudz byrd Twsandefyrahwndradhe siwtighietridhie Thorsdaghen nest effter warfrw dagh Assumpcionis kommo for oss vpa Radhwsit j Calmarna for rätta Erlige oc welborne men herre Eric ericsson vpa then ene oc herre Thwre thuresson Riddara vpa then annan sidho Tha taladhe herre Eric ericsson til herre Thure thuresson om all sin vppen breff Jordaböker Rekenschap oc scripter. som konung Cristiern thog honom fra for Borkholm. oc antwardadhe them herre Thure thuresson. oc som herre Eric sagde. at herre Thure wilkoradhe sigh for konung Cristiern j halmstadha nerwarandis manga godha manna aff Swerigis oc Danmarkx Radh at han wille antwarda fornempde herre Eric the forrörda sina breff igen Oc thär vpa laghlighe stempde Rikesens Radh som nw j höstes j Stocholm samman waro herre Thure thuresson hiit til Calmarna vpa thätta möthe at han schulle nw här antwarda herre Eric all the forrörda breff oc sina bewisning effter sit eghit wilkor medh en xij manna edhe eller weria thät tha här aff sielff xij at han thät icke wilkoradhe som forscriffuit staar Huilket herre Thure nekadhe. at han thät icke

Digitized by Google

forwilkoradhe Tha eskedhe herre Eric än nw vpa the forrörda sin breff. oc satte thät j rätta for oss. om honom borde them medh rätta igen at haffua Till huilket herre thure swaradhe thät han hauer anamat them aff konung Cristiern j swa matto thät han schal eig antwarda them fra sigh vtan medh konung Cristierns minne oc wilia Huilket the badhe satte j rätta for oss Oc wij Rantzsakadhe oc for rätta sagde at herre Thure thuresson kan eig thär medh vrsaka sigh oc bör eig at lydha konung Cristierns budh. effter at herre Thure är skild fra honom oc hauer giffuit sigh jn j Swerigis Rike Men herre Thure schal om tiwghende dagh jwle nw nestkommande antwarda herre Eric ericsson alle the forrörda breff jordaböker Rekenschap oc scripter j arboga som konung Cristiern fik herre Thure oc herre Eric äre vparörande medh sin edh sielff tholfte Jtem dömde wij oc thät herre Abraham brodherson effter Swerigis bescriffuen lagh hauer eig forbrutit sin jorda gotz j the thw erende som honom waro tillaghde som äre waldtecht oc friidbrwt vtan herre Thwre thuresson kan honom nagot annad tilleggia medh rätta Thär fore lagde wij badhe herre Eric oc herre Thwre fore at the schulle sökia oc Rantzsaka om theres bewisning om thesse erende oc lata them forekomma jnnan Nat oc Aar j retten Huilken tha betzst bewiisning kan forekomma tha schal thär om rättas oc dömas effter thij Som lagh oc rät är. Oc vpa thät at thät schal icke lenger kunna fortöffuas eller forlengias synnerlige effter thät at herre Thure kom icke the breff här j retten Som Rikens Radh lagde honom fore Tha haffua

Digitized by Google

wij dömpdt oc döma j q*ua*rstadha all the gotz som h*er*re Thur*e* hau*er* j werio eff*ter* konu*ng* Ericx gaffuo bre*ff* aff h*er*re Abrahams gotz som h*er*re Thur*e* sköt vpa oc h*er*re Eric er*ic*sso*n* vpa taladhe Till thes at for*nempde* h*er*re Eric oc h*er*re Thure äre m*edh* rätta atskilde om forrörda gotz oc arff. Thes til yt*er*ligha*re* wisso witnisbyrd oc höghr*e* forwaring lata wij alle hengia wor Secr*et* oc jncighle nidhen for th*ätta* bre*ff* Som sc*ri*ffuit oc giffuit är Aar dagh oc stadh som forscriffuat staar

På frånsidan: lxx iij° eth a*n*nad rikissins radz bre*ff* at the dömde h*er* thur*e* a*n*nad tiid til at antwarda h*er* erich sin bre*ff* Och at h*er* ab*ra*m eff*ter* sw*erigis* lag haffu*er* ey forbrwted sith goz

Af sigillen finnas n. 1—11 och 15—16, delvis skadade, i behåll; n. 12—14 äro bortfallna.

7.

Rikets råds dombref, hvari på grund af herr Erik Erikssons käromål till herr Ture Turesson om andel i Räfvelsta förklaras, att de båda icke skulle lida något intrång i sina rättigheter, intill dess rikets råd finge tillfälle att afdöma de mellan dem förekommande tvisterna.

(Efter orig. på perg. i Riksarkivet.)

1474 d. 20 Augusti. *Kalmar.*

Wij Jacob m*edh* gudz nadh Erchebiscop j vpsala Henrich j Lyncöpu*ng* Hanes j Schara och Gudmu*n*dh j Wexyo m*edh* sam*m*e nad biscopa Sten Stwr*e* j gripsholm sw*erigis* rig*es* forstendere Erich axils*on*

Digitized by Google

Niels stwre Godzstaff karlson Eskil ysaacson yuer axilson Gregers matzson Thure jenson, aghe jenson Tord bonde, Karl knutzson Riddara Aruidh trwlle och Niels clausson vepnere Gōrum wyterligit ath Arum efter gudz byrdh MCDLXX quarto logerdagen nest efter warfru dagh assumpcionis pa Calmarna radstuffo kom for oss Erligh och welbyrdig man Her Eriich ericson Ridder och talade til her thure thuresson om Reuelstadā liggiandes j fāringaland och the godz thär wnder liggia, som fornempde her Erich sagde ath hans hustru modher och hennas broder her Erich thuresson gud theras siel nade haffde thär en broderdeel och en systerdeel vtj theras retta fäderne Til hulked her thure swarade at hans fader her Thure stenson gaff hans moder frw Margarete forrörda reuelstada och the godz thär wnder liggia til morgongaffo for vij^{C} swaaghre Engelska nobla och for ij^{M} stokholms march for hennas medhgifft, Och sagde han at forscrifna reuelstada wart hanom tildömpt j Stokholm j konungh Cristierns tiidh Til hulked her Erich swarade at Arum efter gudz byrd MCDLX primo fredagen nest for Sancti pauli dag conuersionis tha talade han til her thure j Wazstena for rikissins rad om forscrifna reuelstada, och sköt her thure thär pa sith morgongaffuo breff och medhgifft, Hulkyt rikissins rad dömde hanom til at han skulle lata thät forekoma pa nesta tingh efter sancte valburgis dagh j thät häradh reuelstada ligger vtj Hulkyt her thure sigh och wilkorade at han sa göra wille Och tiisdagen thär nest efter talade her thure til her Erich pa bykyrkye garden j wadzstena och

Digitized by Google

badh at han wille lata besta om thät morgangaffuo breff, til Sancti Johannis dagh, ath midsommar tha wille han lata thät forekomma Hulkyt her erich sagde at han pa then tiid tillodh, Och sagde her Erich at om sancti botolphi afftan for midsommar tha sende her thure hanom bwdh at han skulle mötha hanom for rikissins rad j graabrödra Closthre j Stokholm hulkyt han och saa giorde Och talade han til her thure om thät forrörda breff ludandis om hans moders morgongaffuo och medgifft, som forscriffet staar Och her thure swarade thär til thät han wiste ikke hwar thät breff waar thy han menthe at konung karl haffde fangith thät then tiid han annamade reuelstada J sa matto wart hanom tha sagth fore thät han skulle swerya at han haffde reuelstada for sin moders morgongaffuo och medgiffth som forescriffedh staar Och vppa Sancti botolphi Dagh bödh her thure thuresson her Erich at han wille staffa hanom eden pa forscriffen Doom Och at her Erich staffade hanom eden at forscrifna reuelstada och the godz thär til liggia wart hans moder lagliga giffueth til morgongaffuo och medgifft, thät sagde her thure at han wille ikke swerya at thät war lagliga giffueth, men gik strax vp for konung Cristiern och sagde at hanom waar sagt fore at han skulle ga her Erich en edh, och han wille then ikke anamma Tha bödh her thure sigh en tha til at gaa then edh och badh her Erich staffa sigh eden och han staffade som för at han skulle sueria at reuelstada wart hans moder lagliga giffuet til morgongaffuo och medgifft, Hulkyt her thure nekade at han ey wille swerya at thät waar lagliga

Digitized by Google

giort men swor at han haffdet for siin mod*e*rs morg*on*gaffuo och medgifft so*m* forscr*i*ffet staar Thy lagde h*e*r Erich helgedoman*e*n fra sigh och wille th*e*n edh ikke ana*m*ma Och str*a*x h*e*r thur*e* haffde swor*e*t th*e*n edh tha loth han läsa th*ät* morg*on*gaffuo br*e*ff och sade Th*ätta* br*e*ff haffde jagh i gaar en jagh wille ikke lata th*ät* til syna for nw Och sagde h*e*r Erich th*ät* han offta och ydeliga th*är* eff*te*r formanade konu*n*gh Cristiern yt*e*rliga for g*u*dz skyl och pa sin edh th*ät* han wille w*ä*rdugas at höra th*e*n saak och and*ra* som th*e*m j mellom ä*r* til r*e*tta Til hulked konu*n*gh Cristiern sagde at han ikke haffde tiidh ell*e*r leygelighet the sagh*e*r mellom [them] th*är* m*e*dh r*e*tta atskilia en gaff h*e*r Erich sith br*e*ff th*är* vppa at han skulle bliffua oforsumadh j all sin r*e*th til th*e*n tiid at han kw*n*ne haffua tiid och leygeligheet til the ä*r*a*n*de mello*m* hano*m* och h*e*r thur*e* m*e*dh r*e*tto atskilia Hulkyt br*e*ff h*e*r Erich lagde j r*e*tt*i*n for oss Och eff*te*r thy som wij forsta*n*dit haffua j sa*m*ma br*e*ff at the ä*r*ande mello*m* h*e*r Erich och h*e*r thur*e* en nw staa j r*e*tt*i*ns thwangh Och wij nw ey heller kw*n*nom t*ö*ffua h*är* sa lenge th*ät* wij kw*n*nom th*e*m m*e*dh r*e*tto atskilia tha bliffwa nw forr*ö*rda ä*r*ende mello*m* th*e*m i r*e*tt*i*ns thwangh och wari bade oforsumath j th*e*ras reth sa lenge at the w[a]rda m*e*dh r*e*tta atskilde Tess yt*e*rmer*e* til wisso och witnisburd h*e*nge wij for*scriff*ne waar secret och j*n*cigle nedan for th*ätta* br*e*ff Giffu*e*t j Calm*a*rn Aar och Dagh som forscr*i*ffet staar

På frånsidan: Et rikensens raadz dombreff om rewelstade gard i vpland ligiendis

Af sigillen är endast n. 10 (Ivar Axelsons) oskadadt, n. 4 (biskop Gudmunds) och n. 5 (Sten Stures) skadade i behåll; af n. 9 finnes endast kupan kvar; de öfriga äro bortfallna.

8.

Herr Ture Turessons bref rörande förlikningen med hans systerdotter fru Kristina Karlsdotter (enka efter herr Erik Eriksson).

(Efter orig. på perg. i Riksarkivet.)

1480 d. 7 Juli. *Upsala.*

Jach Ture tursson riddare j kragerum kennis och for allom vitherlighet gör Ath Aar epter gutz byrd Tusande firehundrade athety fredaghen nästh effther visitacionis marie virginis i Capitals husit i wpsale j närwäre värdogasthe fadher i gwdi Her jacob Ärchebiscop i vpsale Her sten sture Suerigis rigis forstandare Her Niels sture her Gregers matsson her Niels fadhersson her joan slaghe riddare Arffuit trolle wäpnare Giorde jach mädh myn käre hustrus Jnggegärdh och barne radh samtykke och godom wilie En venligh och kärlig forligningh Om thän trethä och deelä thär langligä haffuer standit och warit i mällen myn käre sösther dotther fru Cristina kong karls dotther i foglawigh ok mik och for bäggis ware föräldra siäla skul om alt thät arff jordegotz gäld opbyrd vtgifft och lösöre i lösa och fasthe etc huat nampn thät helst kan vare och huar

Digitized by Google

thät helst kan ligge i suerigis righe saa ath mik och myn kära hustru och barn alleledis vel ath nögher j saa mathe ath jach haffuer mädh godan wilie opladit fornempde myn sösther dotther fru Cristin och hennes arffuinga myn deel som jach aagher i Aby gard j värenth liggiandis j vexiö biscops döme och all hans vmäger som är Agher och ängh Skogh och fiskeuatn Quern och quernä stadhe öyer och holme när by och fiärnä enkte vnnän taghet som thän garden til liggher och aff aller til lighat haffuer Och skal fornämde fru Cristinä vitherläggia mik thär fore anner stadz igen saa möghin rentha som mik athnögher effther bäggiäs vare venä sigilse och i saa gode lägelighet som mik belägeligha äre och skal forscrifne fru Cristina nytha och behalle all the jordhegotz som hon haffuer hafft i värie til thänne tidh och än nw haffuer i sith fulle skiffthe badhe Her ture stenssons gotz och her abrams huilket gotz och garde fornempde myn sösther dotther fru Cristin och hennis arffwinghe skule niwtha brughe och behalle til euerdeligh ägha kunne wi hon eller jach vinnä noger gotz in i byrdhen mädh rettha effther thänne dag tha skule wi thät och skiffthe mädh venskap och kärlig som arffuit til fallet är Ginghe och forscrifne myn sösther dotther fru Cristina eller hennes arffuinga noghra garde eller gotz wtaff mädh lag eller dome aff hon nw haffuer i sith fulle skiffthe tha til bindher jach mik och myna arffuinghä henne och hennes arffuinghä saa goth gotz och saa möghin renthä som paa myn andeel kan löbä och i saa gode läghe ath vitherläggia jnnan

Digitized by Google

vi vigher nästh komandis loffuar jach ath jach eller myna arffuinghe skule mädh thät forsthe som thät kan vare ath jach mädh fornempde myn söstther dotther fru Cristina skule göra skifftis breff oos i mällen paa alle the som huar paa sin deel haffuer effther thy som thät tilbör Jtem skule och alle the breff scriffther och reghenskap vare til enkte och dödä som i myna värie är eller här effther kunne finnas hoos mik eller myna arffuingha som lydha paa thänne tretha deelä och arff som kwnne komme myn söstther dotther fru Cristina eller hennis arffuinghä til skadhe eller forfangh i nogra mathe Jtem nar som huar vidh huat ssom huär skal haffue och gotzens nampn tha skal jnghen aff oos forhalle thän andre nogra breff som lydha paa forscriffne gotz huat handhe breff the helst kunne vare Thenne forscriffne articuli och huer särdelis vidh sigh loffuar jach och tilbinner mik och alle myna arffuingha födda och ofödde stadegha fasthe och obrytheligha ath halle vidher myna Cristeligha gode tro äre och sanning Til tesse breffs mere vissä och högre foruaringh bidher jach wärdogasthe fadher i gwdi Her Jacob ärchebiscop i vpsale mädh forscriffne herre och godhe men som här offuer vare ath the henghe theris secrete och jncigle nädhen for thätta breff mädh myna egnä effther myna käre hustrus radh och samtykke til vidnesbyrdh Huilket giffuet och scriffuet är Aar och dagh och stadh som for scriffuet star

På frånsidan med yngre hand: Thätta breff lydher om thän forliikningh i mellan min modher Och her

twr*e* twress*on* i wpsale skeedhe etc^{ra} requiescant in pace Om Aaby gard i vär*e*ndh

Af sigillen finnas n. 1 (Ture Turessons), 2 (ärkebiskop Jakobs), skadadt, 3 (Sten Stures), 5 (Gregers Matssons) och 8 (Arvid Trolles) i behåll; n. 4, 6 och 7 äro bortfallna.

Digitized by Google

Ändringar (i handskr.) och rättelser (af utgifvaren).

Inom [] *satta bokstäfver äro i handskriften uteglömda eller bortnötta.*

Sid.	rad.	
4	14	*Efter* twre *ett* haff[de] *öfverstruket.*
—	15	» Capitulum v *en öfverstr. rad:* Jtem som her twre twresson haffwer offthe sagt
5	18	*Efter* oc *ett öfverstr.* gen
6	16	» birgitte *orden* oc hennis dotther *öfverstr.*
12	15	» *fru namnet* birggit *öfverstr.*
—	21	j danmark *tillskr. öfver raden.*
—	23	j krakar*um* » » »
13	25	*Efter* oc *ett öfverstr.* är
14	9	j *tillskr. öf. r.*
—	—	bolabyn *ändradt från* bolabyle (?)
—	27	til retto *skr. öf. r. i st. f. ett öfverstr.* trättho
15	22	arff *skr. öf. r.*
16	4	eth aar *skr. öf. r. i st. f. ett öfverstr.* thät aarit
—	8	*Efter* nielsons *ett öfverstr. fru*
—	19	räthtogheth *rättadt fr.* rathtogheth
17	9	*Efter* sacth *ett öfverstr.* ath
18	4	är *rätt. fr.* ar
—	6	*Efter* deel *ett öfverstr.* jac
—	10	löpir *r. fr.* lopir
—	25	spöria » » sporia
20	4	oc *skr. öf. r.*
—	5	skiwth *i handskr. upprepadt.*
—	15, 16	min herre *öfverstr. och efter* kunghen *ett* C[ristiern] *senare tillagdt.*
—	18	me*dh skr. öf. r.*
—	—	oc wpbyrdhin *senare tillskr. öf. r.*
—	20	min herre *senare ändradt till* k[onung] C[ristiern]
—	24	*Efter* hafft *ett öfverstr.* thät
—	25	etc^{ra} *senare tillskr. öf. r.*
—	26, 27	min herre kunghen *senare ändr. till* k[onung] C[ristiern]

Digitized by Google

Sid.	rad	
21	1	xj *ändr. fr.* 10
22	6	önzskadhe *rätt. fr.* onzskadhe
—	9	offu*e*rdadhogh *ändr. fr.* offu*e*rdaghogh
—	11	xij *ändr. fr.* xi
—	21	*Efter* skulde *ett öfverflödigt* skulle *utelemnadt.*
—	26	oc *skr. 2 gånger.*
23	5	l*e*nge *skr. öf. r.*
—	29	betäncth *rätt. fr.* betancth
24	1	xiij *ändr. fr.* xij
—	3, 4	min h*e*rre k[un]ghen *senare ändr. till* k[onung C[ristiern]
—	6	h*e*r *skr. öf. r.*
—	11	min h*e*rre k[unghen] *senare ändr. till* k[onung] C[ristiern]
—	20	tha *skr. öf. r.*
25	3	thässo *ändr. fr.* th*ä*tta
—	8	sade myn h*e*rre ku[n]ghen *senare ändr. till* sagde ku[n]ghen C[ristiern]
—	10	*Efter* sigh *ett onödigt* math *öfverstr.*
—	17	är *skr. öf. r.*
—	19, 20	eric e*r*icso*n skr. öf. r.*
26	10	en *tillskr. i margen.*
—	11	h*e*nnis *ändr. fr.* hans
—	—	oc modhers *skr. öf. r.*
—	18	jtem » » »
—	23	bäggias *rätt. fr.* baggias
—	—	köpe » » kope
—	23—25	och tesligis — her abram *skr. nederst å sidan och här insigneradt.*
—	24	*Efter* her *ett öfverstr.* benct
27	6, 7	ok enth*e*t finz *skr. under r., men här insigneradt i st. f. de öfverstrukna orden* ok om thät en *skr. öf. r.*
—	9	hade *skr. öf. r.*
—	11	sa *skr. i margen, men här insigneradt.*
—	20	*tomrum lemnadt för årtalet.*
—	22	epti*r skr. i margen, här insign.*
—	24	haffua » » » » »
—	32	elli*r skr. öf. r.*
—	—	vithnadh *skr. i margen, här insign.*
28	4, 5	oc bordhe — danmarghss lagh *öfverstr., hvarefter följer en helt och hållet utplånad rad.*
—	8	*Efter* flere *ett öfverstr.* breff
—	13	ey *skr. öf. r.*

Digitized by Google

Sid. rad

28 18 min herre konghen *senare ändradt till* konghen C[ristiern]
— 23, 24 min herre k[onunghin] » » » k[onunghin] Cristiern
— 29, 30 och haffu*ir* — man är *skr. i margen, här insigneradt.*
— 31 en *skr. öf. r.*
29 12 ta » » »
— 13 *Såsom* 28: 23, 24
— 16 *Ett* xix *i margen öfverstr.*
— 17 dagh *skr. öf. r.*
30 3 *Efter* sigh *ett öfverstr.* til
— 4 myn herre *senare ändr. till* k[onungh] C[ristiern]
— 10—12 och ikke — for*scr*e*ff*na bre*ff skr. i margen, här insigneradt.*
— 22, 23 *Såsom* 28: 23, 24
— 25 » 30: 4. *Likaså rad* 27.
— 32 *Öfver* myn herre *senare tillskr.* k[onunghin] C[ristiern]
31 31 aff *skr. 2 gånger.*
32 1 dom *skr. öf. r.*
— 7 *Efter* andra *ett öfverstr.* kull
— 8 ero *skr. öf. r. i st. f. ett öfverstr.* ärffdo
— 1 *Efter* til *ett öfverstr.* aff
— 32 hans *skr. 2 ggr.*
33 8 *Efter* her *ett öfverstr.* thure
— 9 the *tillskr. i margen.*
— 11 *Efter* er *ett öfverstr.* til
— 27 veygn*a tillskr. öf. r.*
34 1 ey *rätt. fr.* en
— 11 til *tillskr. öf. r.*
— 20 högra *rätt. fr.* hogra
— 24 the *tillskr. i margen.*
— 27 *Efter* arff *ett öfverstr.* uare
35 11 fines *tillskr. öf. r.*
— 17 vi » » »
— 21 vit » » »
— 23 xx *ändr. fr.* xxi
36 6 en *tillskr. öf. r. i st. f. ett öfverstr.* thän
— 18 *Efter* thure *orden* leg vth *öfverstr.*
— 19 » vthguldna *ett öfverstr.* oc
37 6 thät *tillskr. öf. r.*
— 18 *Före* fik *ett öfverstr.* loth

Digitized by Google

Sid.	rad	
37	22, 23	*Mellan dessa rader orden* Alle men som th*ätta* breff see ellir hora lase*s* helso wy, olaff rwth landz tighsaka hörare j *öfverkorsade, hvarefter följer ett öfverflödigt kapitelnummer* xxj
—	32	vitne *tillskr. i margen.*
38	8,9	bänctso*n rätt. fr.* banctso*n*
—	19	ut *skr. öf. r.*
—	25	xxi *ändr. fr.* xxij
39	25	xxii » » xxiij
—	27	*Efter* iak *ett öfverstr.* ad
—	31	» min *orden* modher mo *öfverstr.*
40	8	» th*ät ett öfverstr.* maa
—	10	reth och *tillskr. i margen.*
—	—	*Efter* swerike *ett öfverstr.* at
—	11	» mi*n*ne » » tha
—	13	at *skr. öf. r.*
—	26	xxiii *ändr. fr.* xxiiij
—	30	for *skr. öf. r.*
41	12	xviij *senare tillskr.*
—	25	xxv *rätt. fr.* xxvj
42	12	lösören *rätt. fr.* lösoren
—	16	er *skr. öf. r. i st. för ett öfverstr.* at
—	20	*Efter* haffua *2 otydl. ord skr. öf. r.*
—	29	xxvi *rätt. fr.* xxvij
43	2	affthon » » affthom
—	3	sände » » sande
—	14	*Efter* kongen *ett* C[ristiern] *senare tillagdt*
—	15	» om » thom *öfverstr.*
44	1	» foor » häd[an] »
—	11	en *ändr. fr.* eth
—	15	*Efter* thär *ett öfverstr.* ynktith
—	27	xxvii *ändr. fr.* xxviij
45	12	*Efter* at *ett öfverstr.* han
—	20	*Det senare* ok *dubbelskr.*
—	23	*Efter* som *orden* hans äll[er] *öfverstr.*
46	9	han *skr. öf. r.*
—	14	han *skr. 2 ggr*
47	2	hans moders *skr. öf. r.*
—	7	xxviij *ändr. fr.* xxix
—	15	*Efter* the *ett öfverstr.* tolff
—	26	doom *rätt. fr.* doon
48	7	the » » se
—	9	ok » » ob

Digitized by Google

Sid.	rad	
48	20	xxix *ändr. fr.* xxx
—	23	*Öfver* myn herra *orden* k[onung C[ristiern] *senare tillskr.*
49	1	mik *skr. öf. r.*
—	2	fra *tillskr. i margen i st. f. ett öfverstr.* för
—	12	xxx *rätt fr.* jtem xxxj
—	13	min nadige herre *senare ändr. till* k[onung] C[ristiern]
—	20	*Efter* han *ett öfverflödigt* han
50	1	min her *senare öfverstr.*
—	11	min hustrus *ändr. fr.* mith
—	16	*Efter* opbyrdh *orden* som thär wt aff *öfverstr.*
—	24	xxxi *ändr. fr.* xxxij
51	1	xxxii » » xxxiij
—	6	han » » ham
—	8	*Efter* pa *ett öfverstr.* pa
—	24, 25	myn her *senare öfverstr.*
—	30	min herre *senare ändr. till* k[onung] C[ristiern]
52	3	*Efter* them *ett öfverstr.* paa
—	10	min her *senare öfverstr.*
—	14	*Efter* ludhende *ett öfverstr.* allo
—	—	äpther *rätt. fr.* apther
—	15, 16	*Mellan dessa rader ett onödigt* xxxiiij
—	31	*Efter* ok *ett öfverstr.* bäträ
53	16	» när » » aff
—	29	xxxiiij *ändr. fr.* xxxv
—	30	lxii » » lxiij
54	6	*Efter* lxiij *ett öfverstr.* fore
—	7	» radhet *ett* » thät
—	9	» som » » iak
—	11	» äpther » » thät
—	20	äpther *rätt. fr.* apther
—	—	*Före* thät *ett öfverstr.* thär
—	22	*Efter* ath » » metne
—	23	» ordh *ett* » iij
—	24	xxxv *ändr. fr.* xxxvi
—	27	*Efter* eller *orden* te gotz *öfverstr.*
—	31	» altid *ett* rett »
—	—	» briste » thär »
55	5	xxxvi *ändr. fr.* xxxvij
—	16	xxxvii » » xxxviij
—	20	*Efter* at *ett öfverstr.* tagha
—	21, 22	j alle — gotz *skr. öf. r.*
—	23	Capitulum xxxviij *skr. i margen och* xxxviij *ändr. fr.* xxxix

Digitized by Google

Sid.	rad	
55	27	*Efter* ma *ett öfverstr.* wete
—	28	» er » » wel
56	5	*Före* ladhe *ett* » wntto
—	7	*Efter* selfskale *ett överstr.* M sware
—	13	» twre » » eller
—	26	oc — twreson *skr. öf. r.*
—	27	redhe *rätt. fr.* reädhe
—	32	anamade *senare ändr. till* fik
57	2	*Efter* sig *orden* medh aldrig *öfverstr. och* intet *skr. i deras st.*
—	8	aff *skr. öf. r. öfver ett onödigt* om
—	10	bada » » »
—	14	jon darre oc hans *skr. öf. r. i st. f. de öfverstr.* Erich marswiin
—	—	scriffuere *tillskr. i margen.*
—	17	the *skr. öf. r. i st. f. ett öfverstr.* han
—	24	jordabögher *rätt. fr.* jordabogher
—	25	til calmarna *skr. öf. r.*
—	26	*Efter* sydor *ett öfverstr.* om
58	1	Anno — lxxiij° *skr. öf. r.*
—	2	om *tillskr. i margen.*
—	9	dömde » » » *i st. f. ett öfverstr.* satte
—	17	*Efter* dagh *ett öfverstr.* Och
—	20	» alla » » mere
—	21, 22	och swara — ärende *tillskr. dels öfver, dels under raden, här insigneradt.*
—	25	kom tiid *skr. öf. r.*
—	31, 32	forenna *rätt. fr.* farenna
59	5	til calmarna *skr. öf. r.*
—	6	och — thure » » »
—	10	*Efter* marie *ett öfverstr.* sade
—	21	i geen *tillskr. i margen*
—	26	foruilkorade *rätt. fr.* foruilkarade
60	20	mark » » mrak
—	—	*Efter* sölff *orden* oc swa meget som pa hans *öfverstr.*
—	21	innen vi weger *skr. öf. r.*
61	4	tercio *ändr. fr.* quarto
—	5	efft*erscriff*na *skr. öf. r.*
—	9	siel *tillskr. i margen*
62	2	och *skr. öf. r.*
—	3, 4	Anno etc^{ra} lxxiij° *senare tillskr.*
—	5	thär *skr. öf. r.*
—	7	*Efter* sydan *ett öfverstr.* han

Digitized by Google

Sid.	rad	
62	7	han migh *skr. öf. r.*
—	11, 12	anno — pauli *skr. dels öf. r., dels i margen.*
—	14	skara *skr. öf. r. i st. f. ett öfverstr.* wazstena
—	16	tha » » » » » » » effter
—	20	effter » » »
—	28	*Efter* däkir *ett öfverstr.* j
—	31	stora *skr. öf. r.*
63	1	ij brem » » »
—	7	smör *rätt. fr.* smor
—	20, 21	annat — war *skr. öf. r.*
—	25	*Efter* ij *ett öfverstr.* v
—	29	hors *skr. öf. r.*
64	4	en » » »
—	21	rikissins rad *öfverstr. och* k[onung] C[ristiern] *senare tillskr. öf. r.*
—	22	nogra *skr. öf. r. i st. f. ett öfverstr.* iij
65	6	*Efter* breffeth *orden* ath konungen *öfverstr.*
—	12, 13	for — thär *skr. öfverst å sidan, här insigneradt.*
—	20	*Efter det senare* thär *ett öfverstr.* om
—	22	finnas *skr. öf. r.*
—	—	eller beuisas *skr. öf. r.*
—	27	*Efter* retta *ett öfverstr.* tha
—	31	*Det första* o *i* oforswmad *skr. öf. r.*
66	4	fore *rätt. fr.* fare
—	15	her *skr. öf. r.*
—	20	*Efter* ath *ett öfverstr.* her
—	—	ingen *skr. öf. r. i st. f. ett öfverstr.* nagen
—	22	*Efter* ath *orden* han haf[de] *öfverstr.*
—	24	skäliga *skr. öf. r.*
67	19	*Efter* tesliges *ett öfverstr.* her
—	—	» swärige *orden* ey för *öfverstr.*
—	29	thw *skr. öf. r. i st. f. ett öfverstr.* 4
68	19	*Efter* vtan *ett öfverstr.* han
—	27	» thy *orden* iag wiste ikke huro myget *öfverstr.*
69	21	» ath » anamma beggis *öfverstr.*
—	28	» nw *ett öfverstr.* min
70	5	tog *skr. öf. r.*
—	8	*Efter* swar *orden* vppa m[in] *öfverstr.*
—	—	om *skr. öf. r. i st. f. ett öfverstr.* om
—	—	thät » *i margen.*
—	22	aff » *öf. r.*
71	18	döthe *rätt. fr.* dothe
—	19	*Efter* hans *ett underprickadt* hadh[e]

Digitized by Google

Sid.	rad	
72	9	*Efter* oc *ett öfverstr.* m[a]rc
73	6	skelgge *ändr. fr.* skegge
—	7	*Efter* jbidem *orden* v pund *öfverstr.*
—	14	et *skr. öf. r.*
74	27	miölstadha *rätt. fr.* niölstadha
76	25	*Före* torpa *ett öfverstr.* mala
77	26	v *ändr. fr.* vi
81	15	*Efter* ebbe *ett otydligt ord öfverstr. och* stuth *tillagdt i margen.*
82	17	» haffu*er ett öfverstr.* kommet
—	24	h*er skr. öf. r. Likaså rad* 26.
83	9	borth *skr. öf. r. i st. f. ett öfverstr.* bortthe
93	7	*Det senare* och *skr. 2 ggr.*
—	9	til *skr. öf. r.*
—	11	*Efter* är *orden* til är *såsom öfverflödiga uteslutna.*
—	13	» vnderwiste *ett öfverstr.* for*scriffne*
95	12	göre *rätt. fr.* gore
—	20	inn*an skr. öf. r.*
—	28, 29	eptir medz- *skr. öf. r.*
101	10	*Efter* breff *orden* huru the *öfverstr.*
—	11	» stokholm *orden* som rikins *öfverstr.*
103	16	j arboga *senare tillskr. öf. r.*
105	27	th*ät skr. öf. r.*
—	30	wilkorade *rätt. fr.* wilkarade
106	5	sancti *skr. öf. r.*
—	15	fore *rätt. fr.* fare
—	23	at *skr. öf. r.*
107	6	och sade *skr. öf. r.*
108	20	godom *rätt. fr.* godon
109	7	vmäger *skr. öf. r.*

Digitized by Google

384

645X C 55 1

Digitized by Google

fördelade i häften:

1. *Flores och Blanzeflor.*
2. *Sanct Patriks-Sagan.*
3. *Peder Månssons Stridskonst och Stridslag.*
4. *Vadstena Kloster-Reglor.*
5, 6. *Herr Ivan Lejon-Riddaren.* Häft. 1, 2.
7. *Namnlös och Valentin.*
8, 9. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 1, 2.
10. *Konung Erik den XIV:des Krönika.*
11. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* Band. I. Häft. 1.
12. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 3.
13. *Herr Ivan Lejon-Riddaren.* Häft. 3 (slutet).
14, 15. *Sagan om Didrik af Bern.* Häft. 1, 2.
16. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* Band. I. Häft. 2.
17, 18. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 4, 5.
19, 20. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* Band. II. Häft. 1, 2.
21. *Hertig Fredrik af Normandie.*
22. *Sagan om Didrik af Bern.* Häft. 3 (slutet).
23. *Konung Alexander.* Häft. 1.
24. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* Bd. I. Häft. 3 (slutet).
25. *Konung Alexander.* Häft. 2.
26. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* Bd. II. Häft. 3 (slutet).
27. *Skrå-Ordningar.*
28. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 6.
29, 30. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 1, 2.
31. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 7.
32. *Bonaventuras Betraktelser öfver Christi lefverne.*
33. *Legenden om Gregorius af Armenien.*
34—38. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 3—7.
39. *Konung Alexander.* Häft. 3 (slutet).
40. *Sveriges Dramatiska Litteratur.* Häft. 1.
41. *Helige Bernhards Skrifter.* Häft. 1.
42. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 8.
43, 44. *Svenska Medeltidens Rim-Krönikor.* Häft. 1, 2.
45. *Helige Bernhards Skrifter.* Häft. 2 (slutet).
46—49. *Svenska Medeltidens Rim-Krönikor.* Häft. 3—6.
50. *Susos Gudeliga Snilles Väckare.* Häft. 1.
51. *Svenska Medeltidens Rim-Krönikor.* Häft. 7 (slutet).
52. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 9.
53, 54. *Susos Gudeliga Snilles Väckare.* Häft. 2, 3 (slutet).
55. *Sveriges Dramatiska Litteratur.* Häft. 2.
56. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 10.
57—60. *Själens Tröst.* Häft. 1—4 (afslutad).
61. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 11 (slutet).
62. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 8.
63, 64. *Skrifter till läsning för klosterfolk* Häft. 1, 2 (afslutade).
65. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 9.
66. *Gersons bok om djefvulens frestelse.* Tryckt 1495 (facsimile).
67. *Sveriges Dramatiska Litteratur.* Häft. 3.
68—70. *Klosterläsning.* Häft. 1—3 (afslutad).
71, 72. *Sveriges Dramatiska Litteratur.* Häft. 4, 5 (slutet).
73—76. *Svenska Medeltids-Postillor.* Del. 1, 2.
77. *Gersons Lärdom att dö.* Tryckt 1514 (facsimile).
78—80. *Medeltids Dikter och Rim.* Häft. 1—3 (afslutade).

Digitized by Google

81. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 10.
82. *Läke- och Örte-Böcker.* Häft. 1.
83. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 11 (slutet).
84. *Läke- och Örte-Böcker.* Häft. 2.
85—89. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 1—5.
90. *Läke- och Örte-Böcker.* Häft. 3 (slutet).
91. *Prosadikter från Medeltiden.* Häft. 1.
92—95. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 6—9.
96, 97. *Prosadikter från Medeltiden.* Häft. 2, 3 (slutet).
98—100. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 10—12.
101, 102. *Svenska Medeltids-Postillor.* Del. 3. Häft. 1, 2.
103. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 13.
104. *Historia Trojana.*
105. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 14.
106. *Svenska Medeltids-Postillor.* Del. 3. Häft. 3 (slutet)
107. *Jungfru Marie Örtagård.* Häft. 1.
108. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 15.
109. *Jungfru Marie Örtagård.* Häft. 2 (slutet).
110. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 16.
111. *Speculum Virginum.* Häft. 1.
112. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 17.
113. *Speculum Virginum.* Häft. 2.
114. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 18.
115. *Speculum Virginum.* Häft. 3 (slutet).
116, 117. *Hel. Mechtilds Uppenbarelser.* Häft. 1, 2 (afslutade).
118. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 19.
119. *Svenska Kyrkobruk under Medeltiden.*
120. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 20.
121. *Helige Mäns Lefverne.*
122. *Upplandslagen efter Ängsöhandskriften.*
123. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 21.
124. *Fornsvensk Bibliografi.*
125. *Skrifter till Upphyggelse.* Häft. 1.
126. *Södermannalagen efter Cod. Havn.*
127. *Skrifter till Upphyggelse.* Häft. 2 (afslutade).
128, 129. *Svenska Medeltids-Postillor.* Del. 4. Häft. 1—2 (afslutad).
130. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 22.
131. *Svenska Böner från Medeltiden.* Häft. 1.
132. *Upplands Lagmansdombok 1490—1494.*
133. *Svenska Böner från Medeltiden.* Häft. 2.
134. *Arfstvisten mellan Erik Eriksson Gyllenstjerna och Ture Turesson Bjelke.*

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google